

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Az országos magyar gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják.

Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 20 korona, félévre 10 korona, negyedévre 5 korona.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona.

Az egyesületi tanács felügyelete alatt:
Főszerkesztő és kiadóért felelős: Forster Géza az OMGE. igazgatója.
Felelős szerkesztő: Szilassy Zoltán az OMGE. szerkesztő-titkára.
Társaszerkesztő: Buday Marna az OMGE. titkára.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. szám.

Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Meghívó.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület 1900. évi június hó 26-án, kedden d. u. 4 órakor tartandó

rendkívüli közgyűlésére,

mely a „Köztelek” nagytermében (Üllői-út 25.) fog megtartatni.

TÁRGYSOROZATA:

1. Elnöki megnyitó.
2. Jegyzőkönyv hitelesítésére 2 tag és jegyző kiküldése.
3. A választmány felhatalmazása arra, hogy az egyesület tulajdonát képező „Köztelek” budapesti székházát átépíthesse és a még meglevő üres telken új épületet emeltesse.
4. Felhatalmazás adása az igazgató-választmány 3 tagjának arra, hogy a fenti építkezések eszközölhetése végett az egyesület Üllői-úti 25. számú házára és telkére valamely pénzintézetnél egy legfeljebb 550.000 koronára terjedő és legfeljebb 50 év alatt évi 5¹/₄ százalékkal törlesztendő kölcsönt felvehessen és ebből folyólag a kölcsönkötelezvényt az egyesület nevében jogérvényesen aláírassa és a bekelezési engedélyt megadhassa.
5. Esetleges ezen ügygyel kapcsolatos indítványok.

Budapest, 1900. június hó 8-án.

Gróf Desseuffy Aurél,
elnök.

A vidéki malomipar.

Mióta a fővárosi malmok az őrlési forgalom kedvezményétől elesetek és a kereskedelmi miniszter a lisztküldeményekre adott szállítási kedvezmények által a vidéki malomipart a fővárosival szemben — legalább a vasúti szállításokra nézve — paritásos és ennél-fogva némileg versenyképes helyzetbe juttatta,

az elkényeztetett fővárosi malomipar helyzetét kényelmetlennek találja, duzzog és keresi a módokat, melyekkel domináló szerepét visszavarázsolhatná és a gabonárák képződésére hatalmát továbbra is érvényesíthetné.

A kiadott jelszó részéről most már az, hogy vagy meg kell nyerni a vidéki malomipart azon célznak, hogy a fővárosival szövetkezve, vagy együttes üzemredukció, vagy az őrlési mennyiség percenauációjának kivétele és elosztása vagy más tőzsdei spekuláció által most már közös akarattal szoríthassák a magyar gazdát igába; vagy ha ez nem sikerül, a vele szövetkező nagytőke kell hogy hatalmát a vidéki malomiparra érvényesítse — ha más-kép nem lehet — részvénymanipuláció útján, melylyel egyes helyeken egy idő óta kísérletet is tettek.

Egyelőre — úgy látszik — a barátságos egyezség a fővárosi és vidéki malmok közt létre nem jött és így a csel egyelőre sikert nem aratott, de nincs kizárva, hogy idővel ne sikerüljön.

Helyén van tehát ez alkalommal a vidéki malomipart arra figyelmessé tenni, hogy jövő-jét ne kockáztassa egy kétes pillanatnyi haszonért; vegye figyelembe a vidéki malomipar, hogy a gazdaközönség részéről a tőzsde és a fővárosi malmok üzérkedése ellen indított harcoknak köszöni jelenlegi előnyösebb helyzetét; vegye fontolóra azon körülményt is, hogy a dolog természetes fejleménye szerint is a fővárosi malomipar a vidéki irányában a jövőben mindinkább tért fog veszíteni. Tartsa szem előtt, hogy az ő érdeke ezidőszertint merőben ellentétes az elkényeztetett, tőzsdei spekuláción nyugvó és nagy apparátussal — tehát drágán dolgozó fővárosi malmok érdeké-

vel. Kerüljön mindent, mi őt a gazdák érdekével ellentétbe helyezhetné és ne fogadja el a fővárosi malmok által nyújtott csalétket sem szövetkezés alakjában, sem pedig — ami ennél is veszélyesebb — a nagytőke által magasabb kamatoztatás czimén hangoztatott központosítás alakjában, mely arra czéloz, hogy az egyes malmokat függetlenségüktől megfosztja.

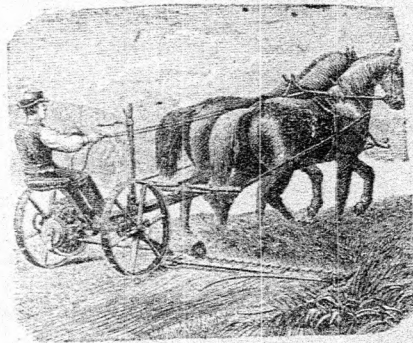
Sajnos, hogy a vidéki malomipar ily átalakulására is van már példa és félős, hogy ez irány terjedni fog.

Szomorú példát nyújt erre nézve a Borsod-Miskolci és Losonci malom. Ezen két malom mindegyike külön-külön évek során át az illető gazdaközönségnek hasznára vált, a gazda a viszonyoknak megfelelő áron értékesíthette náluk termékeit.

Bekövetkezett azonban néhány évvel ezelőtt e malmoknál egy tőzsdei jelleggel bíró részvénymanipuláció, mely e malmokat eredeti jellegüktől megfosztva, a nagytőke karmai közé juttatta.

A Hatvani malom tulajdonosa a két malmot expropriálta és a magáéval egyesítette. Csakhamar észrevehette az illető gazdaközönség, hogy nemcsak a nagytőke hatalmával áll most már szemközt, hanem a szomszéd megyékben még fennálló malmokra is oly hatást szült, hogy egy jelentékeny területen egy neme a kartelnek nehezedett reá. 1897-ben — ezen a gazdákra nézve általában oly esapásos esztendőben éreztette e kartel először hatását; mert míg azelőtt úgy Borsod, mint a vele szomszédos megyékben a gazda közvetlenül aratás után buzáját a budapesti gabona-tőzsde árjegyzékén alól 40 kr.-al per q. tudta értékesíteni, a jelzett szerencsétlen esztendő-

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE, BUDAPEST, V. ker., ALKOTMÁNY-UTCZA 31. sz.

Az **Adriance**, Platt & Co. new-yorki gyár világhírű

Adriance fűkaszáló

Adriance marokrakó- és

Adriance kévekörtörő gépeinek

kizárólagos magyarországi képviselője.

la. aussigi Rézgálicz

Dr. Aschenbrandt-féle bordói és rézkénpor

és mindennemű szőlővédekezési anyagok és szerek bevásárlási forrása.

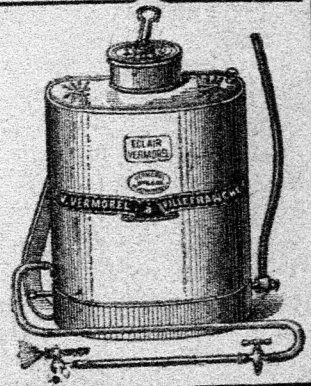
A **V. Vormorel** villefrancoi gyár világhírű

„Eclair” peronospora fecskendőinek

„La Torpille” kénporozó- és

„Excelsior” szénkénevező

gépeinek

Mai számunk 29 oldal.

ben csak 1—1.20 frttal a tőzsdei árjegyzéken alól volt képes buzáján tudni.

Méltán lehet attól tartani, hogy a fővárosi malomipar, szövetkezve a nagytőkével, fenti példán felbuzdulva, további expropriációkat fog véghez vinni és az ország gazdaközönsege egyszer csak fogja magát észrevenni, hogy egy amerikaián szervezett gabonatrústtal áll szemben, melynek hivatása a gazdák életnedvét kiszípolozni, hisz ugyanaz a tőke, mely a Borsod-Miskolci és Losonci malmokat expropriálta, a közelmúltban e szerencsétlen országban egy buzaringet tudott megteremteni és kieszközölni, hogy Magyarország — ezen főleg buzaexportáló állam, egy kézfördulattal buzaimportáló állammá alakuljon; Valóságos buzaimportáció keletkezett a világ minden részéből, a más államok feleslegét fogyasztó nyugotról is Magyarország felé és oly nyomást gyakorolt az árakra, hogy hatását ma is érezzük.

Figyelmeztetem gazdatársaimat, hogy legyenek résen, tartsák éber figyelemmel a vidéki malmok működését, és ha valamely egészségtelen irányt észrevesznek, ne röstelljenek azt közhírré tenni.

A gazdák — szövetkezve — oly irányban érvényesíthetik befolyásukat, hogy a karfelbe lépett vagy ezentralizált malmoktól az állami kedvezmények elvonassanak és kedvezmény csak a buzának, mint nyersterménynek juttassék.

Hynemű intézkedés közgazdasági tekintetből az országra nézve nem jár ugyan haszonnal; mert a cél lehetőleg az legyen, hogy a termékeket feldolgozva, tehát gyártrány és nem nyerstermény alakjában tudjuk értékesíteni; de midőn veszély fenyeget, ezen expedienshez is folyamodni kell, hisz Amerika — ezen iparilag annyira fejlett világrész is ezidő szerint még mindig több búzát exportál, mint lisztet.

Volna még egy ennél is radikálisabb módja az orvosiásnak, és ez abból állana,

hogy a jól szituált földbirtokos-osztály maga venné a kezébe legalább részben a malomipart; tekintettel azonban azon ellenszenvre, mely a nagy uradalmak tulajdonosainál mindennemű ipar, tehát még a földbirtokkal oly szoros kapcsolatban álló malomipar iránt is nyilvánul, ily radikális mód egyelőre nem remélhető.

A közraktárak általános felkarolása is némi segítséget nyújtana a gazdáknak; sajnos tapasztaljuk azonban, hogy a jelenleg már működésben levő közraktárakat nem annyira a gazdaközönség, mint a kereskedelmi világ veszi igénybe.

A közraktári intézmény egészséges fejlődését csak a hitelviszonyok gyökeres átalakulásától és a szövetkezeti eszme országos felkarolásától lehet várni.

Hegyí Zsigmond.

NÖVÉNYTERMELÉS.

Rovatvezető: Kerpely Kálmán.

Dohánytermelésünk bajairól.

☞ Az „Egyetértés” a tavasszal egy Hajdu-Dorogról kelt levélben az 1899. évi dohánytermelésről a többek között a következőket közölte:

„A dohánybevéltáshoz való előkészítés folyamatban van. A termelők nagy gondot fordítanak arra, hogy a kincstár osztályozó és beváltó tisztjei kifogástalan munkájának tekintésük terményeiket s mégis, noha a múlt évinél sokkal jobb a terménymínőség, sok a panasz s nagy az elégedetlenség. Tudunk termelőket, kik tavaly 17 frt. azaz 34 korona átlagot értek el s ezidén sokkal jobban kezelt, jobb minőségű dohányért csak 26—28 korona átlaggal jöttek ki. A dohánykertészek közt is nagy az elkeseredettség e miatt. A termelők meg sem mernék mozcézanni, hogy panaszra nyissák fel ajkukat a jövédék igazgatóságánál, félén, hogy engedélyüktől megfosztatnak. Nagy az elkeseredés a dohánykertészek között is s nem akarnak gazdához állani.

Mintha csak ez a feljajdulás indította volna a dohányügy megbeszélésére, olyan

apropos jött az Országos Magyar Gazdasági Egyesület dohánytermelés-bizottságának ezidei február havi ülése, mely a h. dorogi panaszoikat nemcsak H. Dorogon, de országosan meglevőknek konstataálta és mely bizottsági ülésen történt nyilatkozatok világosan bizonyítják, hogy a dohánytermelés körül vannak bajok Magyarországon és hogy e részben a maga panaszaival nem áll az „Egyetértés” dorogi levelezője egyedül.

Mi is nagyobbára úgy vagyunk a miskolci dohánybevéltó hivatal körzetében, fájdalom, mint a hogy azt a dorogi levél írója mondja és mint a hogy az Országos Magyar Gazdasági Egyesület febr. 14-iki dohánytermelési bizottsági ülésén a Gömöri gazdasági egyesület kiküldötte, dr. Szabó László ur kifejtette. A mi átlagunk is már évek óta finom kerti levelekre szóló engedélyeknél, 100 kgként 17—18 frtot tettek, kat. holdanként 5—6 mmázsás terméssel, mely eredmények mellett dohányt termelni igazán nem érdemes. Valamivel jobban jön ki a Muskatály-dohány és legjobban az ugynevezett nehéz szamosi és tiszai dohány, mert ezek jobban fejlődtek, sokkal nagyobb hozamot adnak és ezen fajta dohánynál a beváltási feltételek betartása könnyebb, mint a finomabb dohányfajtáknál. Vidékünkön az utóbbi években az újabb termelési engedélyek leginkább finom kerti levelekre szölettek, de most már minden kerti dohánytermelő arra törekszik, hogy kerti engedélye más nehezebb fajdohányra változtassék által, mert a finomabb dohánytermeléssel a mai árszabály mellett kijönni lehetetlen. Ezzel szemben a „Magyar Dohány Ujság” ezidei 8 dik számában Daróczy Vilmos a kertészügy szabályozása felett közelebb tartott szakitanácskozmány alkalmából azt írja, hogy az egész világon, ahol csak dohányt termelnek, mindenütt azon iparkodnak, hogy a dohány jó minőségét minden uton módon, még a legnagyobb áldozatok árán is előmozdítsák, hát épen mi ne törődünk azzal, hogy a jobb minőség elérésére minden lehetőt elkövessünk? és így nagyon feltűnő, igazán sajnálni való, ha olyan jelszavakat hallatnak némelyek, hogy csak súlyra és nem minőségre kell termelni.

És pedig az úgy van, hogy ma is az általános felfogás a legtöbb hazai dohánytermelőnél és kertésznél, hogy csak a mázsára kell dolgozni, mert különben nem fizeti ki magát a dohánytermelés. Ennek a következtése

TÁRCZA.

Fehérmegye „Sárrétje”.

Veszprémmegye keleti határán Várpalota és Péthől kezdődőleg egész Fehérmegyén egy hatalmas völgy húzódik keresztül, mely már évszázadok óta Sárrétnek nevezetik. E völgy a nyugati határtól Fehérvárig délkeletnek vonul 5—8 kilométernyi szélességben s Szent-Mihály községnél körülbelül 1 kilométer szélességben délnek ágazik s azután változó (1—5 kilom.) szélességben szeli át a megyét, majd Vajtánál Tolnamegye határába lépve át Szegzárdon alul a Dana medrébe ereszkedik. E völgy kiterjedése 61.000 magyar hold s évezredekkel ezelőtt helyenkint kétségen kívül több méter mélységű víz borította, míg más helyeken feneketlen, utvesztő ingovány vala. Hatalmas bozótjaival pompás tanyája a vízi vadaknak s még e század elején is a csikaszkodnak.

Bátran állítható tehát, hogy hajdan ezen egész roppant terület haszonvétele nélkül hevert, mert ingoványai miatt még vadjai sem voltak megközelíthetők. Hisz még néhány évtized előtt is, a téli nedvesség felszikkadása előtt lehetetlen volt lóval, kocsival keresztül jutni rajta, mert feltalaja helyenkint csak néhány centiméternyi s ezalatt a tőzegréteg 2, sőt 3 méternyi vastagsága. A vízzel telített tőzeg pedig nagyon málékony természetű.

Természetes tehát, hogy már régi időben is igyekeztek ezen vidék lakói vagy birtokosai, az úgy hadászati, mint kereskedelmi szempontból, sőt egészség tekintetében is hátrányos mocsarakat megszüntetni. Így már a rómaiak végeztek itt előmunkálatokat ez irányban, — de sokkal nagyobb munkálatokra volt szükség, hogy a kívánt cél eléressék.

A XVIII. század közepére esik a Sárvíz szabályozása eszméjének megszületése s ekkor kezdődtek meg a tervezések a Sió és Kapos mentén elterülő mocsarak kiszáritására is.

1771. évi december 30 án Pozsonyban kelt helytartósági intézményben lett először elrendelve a sárréti vizek libellálása egész a Dunáig. Sajnos azonban nagyon sokan, talán tudatlanságból vagy ellenkező önérekből ellenszegültek e nagyfontosságú rendelet kivitelének, míg végre a jelen század elején József nádornak közbenjárása meghozta az elmulasztott munkálatokat.

Nádor ő fensége, nem sajnálva semmi fáradságot, személyesen beutazta a Sárvíz területét s belátván e területek kiszáritásának nemzetgazdasági nagy horderejét, 1810. szeptember 11-ére báró Podmaniczky József kir. biztos által közgyűlést hivatott össze ez ügy érdemében, mely gyűlésen meg is jelentek a megyék küldöttségei s a földbirtokosok, kik egy társulattá egyesülve, kimondották határozatukat az ásátási munkálatok megkezdését.

Ez csakhamar meg is történt s 14 év

leforgása alatt 1,083.058 frt költséggel elkészült a Sárrét lecsapoló csatornája, mely József nádor ő fensége emlékére „Nádorcsatornának” neveztetett el. E csatorna három vármegyében 41 község határát szeli 112 kilométer hosszúságban s keletkezésével óriási terület lépett át a civilizáció világába. E terület átalakulása persze egyszerre nem mehetett végbe. Évtizedek kelletek, míg a bozótok, a nád és káka végleg belemerültek az ingoványokba s velök együtt elmerült e lápok évezredes multja, hogy egy szebb jövőnek adjon helyet.

A mocsarak fokozatosan kiszáradtak s az általuk a vízi növényekből képezett tőzegréteget miadig vastagabb humusz kezdé befedni. A magasabb fekvésű szigetekre a nyár hónapjaiban már rá lehetett verni a birkát, majd a marhát is; míg a lapályok használhatókká váltak. Igaz, növényzete eleinte tisztán savanyu természetű, sásos vala; de e vidék marhái megszokták s meglehetősen ki-teleltek rajta. És e rétek minősége mai napig sem javult sokat, most is a savanyu füvek és a fehérbátu fű sok helyen uralkodók, sőt száraz esztendőben ezek sem teremnek, mert a lapály laza feltalaja égvényes természetű. Mindezen bajokon öntözés által lehet segíteni s ma már ennek jelentőségétől mindenki át van hatva s egyik község a másik után kéri az öntözési engedélyt. Az öntözés nemcsak a Nádor-, hanem a Malom-csatornából is történik, mely

azután az, hogy míg a Magyarországon elfogyasztott belföldi termésű magyar dohányért a kincstár kiízetett például 1898-ban 5 millió 124,000 forintot, addig a Magyarországra külföldről behozott és itt elfogyasztott nem belföldi származású dohányért kiad a kincstár évente 9 millió forintot.

Itt tehát mégis mélyebben fekvő okok idézik azt elő, hogy a magyar dohányjövődék — a közönség igényeinek kielégítésére — kényszerülve van ilyen nagyarányú külföldi dohányt importálni Magyarországra, abba az országba, mely valaha híres volt a kiválóan jó dohányairól, melynek kiváló szivarjait és híres pütrügi, kőspallagi, szent-andrási, gálocsi stb. pipadohányait a monopólium előtti Gschwindt, Medecz, Kunig stb. szivar- és dohánygyárak tulajdonilag belföldi magyar dohányból állították elő és ha ez így van, akkor talán igazolt a „Dohány Ujság” szerkesztőjének az említett cikkben előforduló még azon feljajdulása is, hogy ha az az elv, mely szerint csak a mázsára dolgozunk, követőkre találna, akkor ez lenne a magyar dohánytermelésnek a halálós ítélete.

En az hiszem, hogy általános közgazdasági szempontból érdemes kutatni (és ez nem lehet a magyar dohányjövődék érdeke ellen), hogy mégis mi annak az oka, hogy a magyar dohány minősége nem javul olyan mértékben, mint ahogy az kívánatos és szükséges volna? A dohány okserü kezeléséről, műveléséről az utóbbi években egy egész irodalom keletkezett, kísérleti állomások felállítása, szakszerű oktatások, utasítások, kísérleti eredmények, műtrágyák, Molinó takarók, Jadoo, Martellin stb. javító dolgok támadtak és mindemellett — nem mondom, hogy nem lennének egyes kiváló helyeken kitünő eredmények — de nagyban és egészben, a magyarországi dohánytermelés minősége évek óta nem javul. Mutatja ezt az a körülmény, hogy a mily mértékben emelkedett az 1887. XLIV. t. cz.-ben foglalt dohányjövődék óriási évi tiszta jövedelme, éppen olyan arányban nagyobbodott a külföldről behozott dohány- és szivaranyag árérték a külföldnek fizetett összeg; tehát abból a nagy arányú dohány- és szivarfogyasztásból, amely a legutóbbi 10—15 év alatt igen nagy összeggel emelte a kincstár jövedelmét, a magyar mezőgazdaság, mint termelő a maga aránylagos részét nem vette ki. Pedig kellene tenni valamit a magyar dohánytermelés és az

állami dohányjövődék érdekeinek összehozatala végett akkor, mikor például az országnak az 1898. évi tiszta jövedelme a dohánymonopóliumból közel 33 millió forintot, vagyis annyit tett ki, mint az évi összes magyarországi egyenes földadó, mely szinte 33 millió forintot ragott.

Miben állhat tehát a baj, hol keressük a helyzet javulását? mi az oka annak, hogy a magyar dohány minőségi fejlődése akadályozva van, hogy az ne csak kivitelképessé lehessen, de egyúttal lehetővé tétessék az, miszerint kevesebb dohányt és szivart kellessék a jövődéknek külföldről hozatni, ha annak is nagy része Magyarországon előállítható. Részemről egyelőre csak egy régi, talán már el is felejtett dologra térek vissza és ha azt mondanám, hogy ebben a példában megtaláljuk a nyitját és magyarázatát annak, hogy hol van a baj, talán nem lennék túlzó. Történt pedig az eset 1890-ben, mikor a „Dohány Ujság” ugyanazon év december 16-ik számában Rakovszky István, a magyar állami számvizsgáló mostani elnöke azt mondja, hogy reá hagyta magát venni befolyásos körök által, hogy ültessen birtokán, finomabb, jobb fajdohányt. Midőn magát erre elhatározta, és ezt dohánytermelő szomszédjai megtudták, azok mosolyogni kezdtek azon, hogy bele mar fogni jobb minőségű dohány természetébe, kérészei pedig az eredménytől való félelmükben elszéledtek. Midőn forszírozva, abban az évben áldozatokkal mégis finomabb dohányt termelt, a beváltásnál magának be kellett látnia, hogy nálunk nem lehet a kincstár számára finom dohányt termelni, mert az nem méltányolhatik; így hát szerintem igaz van a dohányosnak, a ki csak oda áll be szívesen kérésznek, a hol trágyás ugarban tiszta dohányhoz kap helyet és csak akkor megy a finomabb dohányt termelő gazdához, ha már más helyet nem kap. Ez az állapot idézi elő aztán azt a feltevést és legtöbb esetben meggyőződést is, hogy csak azt a dohányt érdemes természetni, a melynek a levele nagy és súlyos és nyomja a mázsát. Hogy azután milyen izü ez a fajta dohány, azt kevesen tudják, mert ritka az a nadragos ember, a ki az ilyen nehéz dohányt csak megkóstolni is merné. Es ez a dolog ma is így áll, mint azt az idézett cikk már 1890-ben mondotta. A kincstári beváltásnál ma sem emelkedik megfelelő mértékben a finomabb jobb dohány be-

váltása, mi ha nem így volna, a jövődék nem lenne kénytelen, ha jó dohánykészletre van szüksége, azt az eddigi nagy arányban a külföldről hozni be.

Bizonyos mértékben tehát a most elmondottakból az volna következtethető, hogy részben a kincstár fiskális politikája is — melyvel tultakarékosan járul el a beváltás körül — egyik oka annak, hogy a magyar dohány belértéke tekintetében nem javul, mert a termelő a finom gyártásra alkalmas dohánytermelésnél nem találja meg sem a maga számítását, sem dohányosainak megélhetési módját.

Hanem felfogásom szerint a termelőknél is találunk okot arra nézve, hogy a magyar dohány minőségileg nem megy előre. Ezen állítástomat én egynéhány rövid szóban indokolom meg. Ugyanis a magyar dohánytermelő túlnyomó részénél ma a *dohánytermelés csak mellékfoglalkozás számba megy*, a mely ha sikerül, jó, ha nem sikerül, úgy is jó. Úgy értem én ezt, hogy a legtöbb termelő Magyarországon a dohányt nem egyévi vetésközlésébe, hanem inkább csak a javított ugarban, mint előveteményt ülteti a buza eleibe. A felfogás általában az, hogy a dohány termelése csak akkor fizeti ki magát, ha ugyanazon földbe öszszel még buzát is vethet a gazda; dohány után, ha az idő még megengedi a dohánnyal jó kiművelését, legtöbbször jó buzatermés is szokott lenni. Azt, hogy a dohánytermelő buza után tavaszi forgóba ültesse a dohányt, mely esetben ezen év jövedelme csupán a dohánytermésből származó bevétel lenne, azt a legkevesebb termelő teszi vagy teheti meg. Mert vegyünk csak egy példát. Ha jelesül jó terméskor 800 kg. dohánytermés mellett az állag beváltási ár 18 frt, ez 1600 □-öles kataszteri hold után 144 frt holdankénti hozam lenne, ebből 50%, vagyis 72 frt a dohánnyos. Így maradna a termelőnek 1 kat. hold után 72 frt. Ebből azonban a dohánnyra tett külön számos gazdasági kiadásokra, jégbiztosításra, előlegek kamatjára, a pajták, simítóházak, előlegek lakások befektetésének kamatja- és törlesztésére, dohánnyos marhatartására, tengeriföldjére bizonyosan felmegy a gazdát illető fele részéből még vagy 30—40% és így a termelő dohányjövődelme kataszteri holdanként 40—45 frt körül váltakozik; míg ha ugyanezen 1600 □-ölet vidékünkön a gazda sörárpával beveti, sokkal kevesebb bajjal kaphat a földbirtokon kataszteri holdanként, a takarórész levonásával 8—10 mmázsa árpát, mely 100 kgként 7—8 frtért kél el; vagyis az árpaföld behozhat 70—80 frtot, mikor a dohánnyal jó esetben — sokkal több baj mellett — megmarad tisztán 40 frt körül. Azért mondom tehát a legtöbb gazda, hogy a dohánytermelés csak úgy fizeti ki magát, hogy ha az mint elővetemény ugarba megy és utána még ugyanazon évben ugyanazon föld buzával vettetik be. Csodálkozni kell azon, hogy eddig nem utaltak gyakrabban azon különbségre, hogy minőségileg milyen az eltérő a trágyázott ugarban ugyanazon évben buza előtti dohány és a trágyázott buza learatása után a következő év tavaszán ültetett dohány között? A „Dohány Ujság”-ban fejtegette ezt nem régen egy cikksorozatban Czobor primási uradalmi felügyelő azzal, hogy mindent megpróbált például a Rétháti finom kerti levélnél, arra nézve, hogy teljesen beérett szép sárga leveleket kapjon; minden kísérletük hiába való volt, míg el nem határozta az uradalom, hogy buzatarlóba, vagyis javított földbe vetett buza után a következő év tavaszán ültessenek dohányt. Ez azonban költséges termelési mód; de ha ezzel dohánymínőségünket képesek vagyunk javítani, úgy ezt a jövődék részéről honorálni kell. Erre azonban a mai beváltási hirdetményben foglalt beváltási mód mellett nincsen lehetőség.

A dohány frissen trágyázott ugarba vetve szép nagy leveleket ad, de ezek durvák, nehezen égők és erősségüknel fogva csaknem

azzal egyszerre, mint annak kiegészítő része, ipari célból, malmok hajtására lett építve. Ezelőtt is voltak ugyan malmok a Sárrét vizein, de a szabályozás alkalmával a vizeknek más irány adatván, ezeknek is helyet kellett változtatni. — A malomesatorna társával párhuzamosan halad s rajta 7 malom 35 kerékkel dolgozik.

Az öntözések persze rendszerint elárasztásra vannak berendezve, csak Nádasdy Ferencz gróf ur rendeztetett be nagy áldozatokkal esőrgedezésre 150 holdat, mely azonban így is meghozza a befektetett tőke illő kamatját s az országban mint ilyen első helyen állva, valóban megérdemli a tanulmányozást, amire Darányi földművelésügyi miniszter ur csak a napokban is érdemesítette.

Néhány évvel ezelőtt megkezdhetette az eke is a maga munkáját a Sárréten s ma már a magasabb fekvésű területeknek jelentékeny része rendes művelés alatt áll, vagy pedig most töretik fel. A törések feltalaja csigargás humusz s oly könnyű, laza, hogy erősebb szél úgy hordja mint a futó homokot. A feltörés utáni első években ezért a vetemények sokat szenvednek a szélől, míg idővel a trágyázás, művelés által a talaj megkötetik. A törésekbe az első évben czélszerű sűrű takarmánynövényt vetni, mint takarmány-kukoriczát vagy kölest, muhart. Ezután jöhet bele bármely gumós növény s ismét takarmány. A gumósakat igen jól termi, így nálunk a múlt évben 2 éves törésben 350 métermázsa takarmányrépa ter-

mett magyar holdanként. Azonban legkésőbb minden második évben megkívánja a jó istállótrágyát.

A kalászosoknak a Sárrét nem hazája; legjobban megtermi a rozst, de ezt is a virágzása idejében itt nem ritka ködök évenként veszélyeztetik; takarmánynak azonban ez is jó sikerrel vethető.

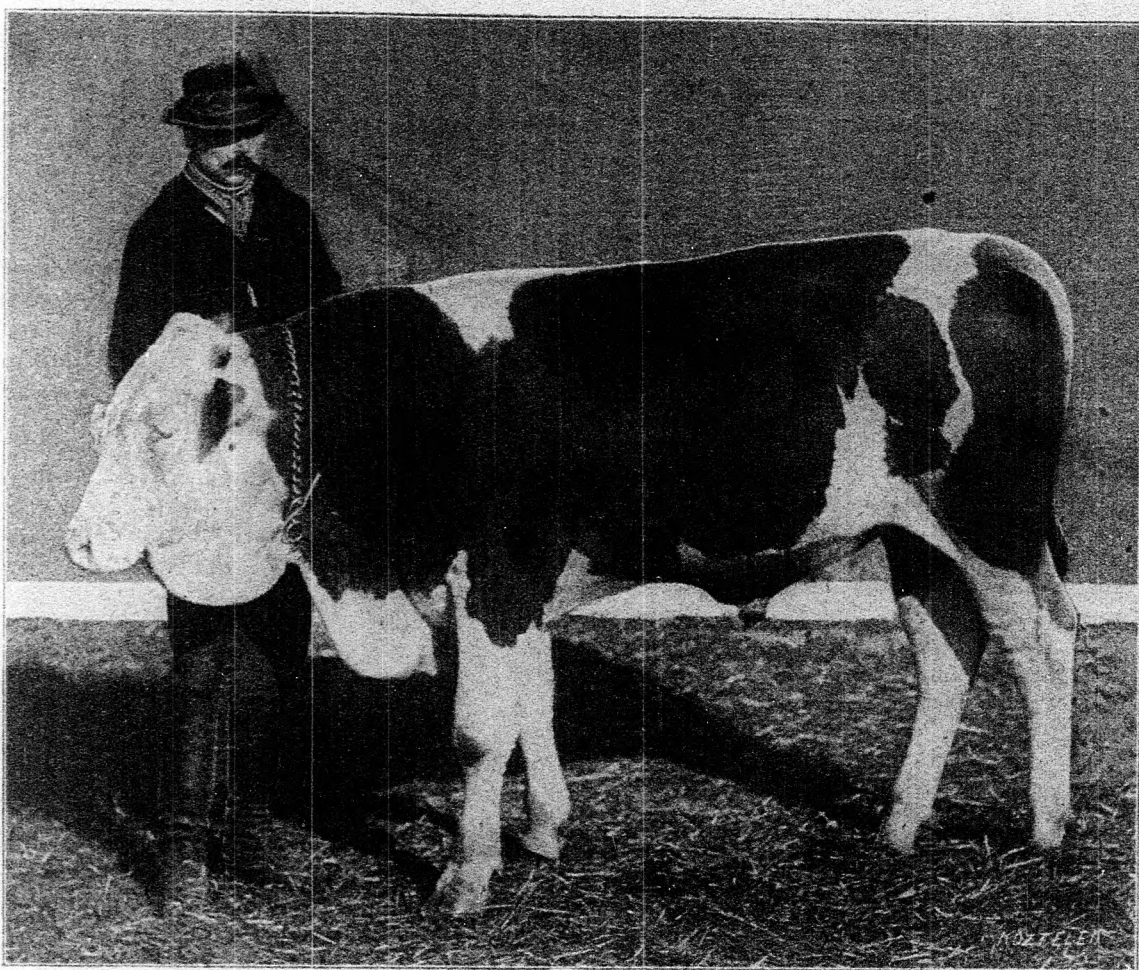
Megtermi a kendert is, de kiválóan csak a gumósaknak hazája a Sárrét. Némely helyen a burgonyát szeszgyárak részére termelik s ezek rendkívül meg vannak elégedve vele. Lángon egy szeszgyár van keletkezésben. Van még a Sárrétnek kavicsstelepei is a régi folyások útjában 1—2 méternyi vastagságú rétegekben.

A Sárrét feltalaja alatt majd mindenütt tőzeg terül el különböző vastagságban, mely sok célra használható, mint almózsára, klozetekbe és tüzelésre. Ladányban gróf Nádasdy Tamás birtokán már egy nagy ipartelep is keletkezett. De ezen iparág megérdemli, hogy majd egy külön közleményben részletesen foglalkozzunk vele.

Most még csak azt hozom fel, hogy a Sárréten némely fanemek is igen jól tenyésznek, így a füz, jegenye, kőris és a fekete éger. Kétségtelen, hogy sok terület vár itt még feltöresre, beerdősítésre, vagy kiaknázásra, mégis megmérhetetlen az a kincs, melyet e vidék lakossága a Sárvizek lecsapolása által nyert. Áldva legyen érte József nádor emlékezete.

Flischer Gyula.

szivhatatlan, kellemetlen ízű dohányok. Ha buzával használtatjuk ki előbb a friss trágyát, a buza után érettebb, finomabb, gyengébb, fog visszariadni a finomabb dohánynak cél-szerűbb ültetése és drágább kezelésétől. Azért gondolom én azt, hogy a termelés

74. ábra. Koronás 1 1/2 éves kuhlandi bika. (Tenyésztője: Harsányi József.)

kellemesebb dohánynak kell teremni, hanem természetesen kevesebbek, mint a trágyázott ugarban. Ezen dohány mindenesetre jobb, használhatóbb és a gyártásra is kitünőbb körül abban van hiba, hogy ma a dohány túlnyomólag csak mellékesen jön számtásba, bevenni belőle úgy melleleg, a mit lehet, csakhogy ezzel, a dohány jósága éppen

75. ábra. Álmos 1 éves kuhlandi bika. (Tenyésztője: Harsányi József.)

anyagot ad, csakhogy az ilyen jobb dohányért nem kell sajnálni a megfelelő nagyobb árt és hogyha itt a termelő látni fogja előnyét, nem nem mozdítatik elő. De okozója ezen felfogásnak az a helyzet is, mely a termelőt arra kényszeríti, hogy ne kvalitásra, de kvantitásra

dolgozzék. A miskolci körzetben például — hátsabb fekvésű helyeken — az utóbbi években megpróbáltatott a finom kerti levél természetése. Ennek a fajnak egyik főkélléke, hogy vékony erezetű, jól égő, szép sárga levelek termeltesenek, és ezen fajdohány szaporítását, úgy tudom; óhajtja a magyar dohányjövődék is.

Ezen dohányfaj igen kellemes, jó dohány, de rendkívül érzékeny. Miután az esajta levelek is az általános divat szerint legnagyobbbrészt buza előtt javított ugarban termesztettek, természetesen az, a mi a finom kerti levélnél megkívántatik, ilyen mivélési mód mellett nem volt elérhető és degradálódott a beváltó hivatalnál több éven át a termés nagyrésze közönséges kertinek, mely a tiszaiával egy árban megy. Ennek azután a következményei igen súlyosak; a termelő 5—6 m.-máza holdankénti termés után alig kap tisztán valamit, a kertész pedig, mert nem tud megélni, rá nem vehető, hogy ne nagyobb súlyra, de jobb kvalitásra törekedjék.

Ennek folytán az összes e vidéki finom kerti dohánytermelőink kénytelenek voltak folyamodni, hogy a folytonos károsodás miatt mentessenek fel a finom kerti levelek termelése alul és engedélyeztessék részükre vagy tiszai, vagy Muskatály-dohány, melyek nem oly érzékenyek minden időváltozással szemben, mint a finom kerti, és sokkal súlyosabbak; a Muskatály kevésbé, de a tiszai dohány tetemesen jobban nyomja a mázsát.

De itt is a jövő fogja megmutatni, hogy a jobb fajta Muskatály-dohány azon célból, hogy a jobbminőségű dohány termelése szaporíttassék, belbeese szerint fog-e méltányoltatni. Mert azt, hogyha valaki a dohánytermelésnek javítása végett finomabb dohány plántálására vállalkozik és hogyha pláne nem trágyázott ugarban buza előtt, de trágyázott buza után következő évben tavaszi nyomásban ültet finomabb dohányt, azt a jövődék részéről méltatni kell; itt a külön e célra fordított föld használatát a jobb munkát, a kevesebb, de jobb minőségű dohányt tekintetbe kell venni, de ezt a mai beváltási szabályzat mellett elérni nem lehet, pedig a finomabb fajta kerti és Muskatály-levelek alsóbb osztályai is kvalitás dolgában sok esetben többet érnek, mint a legtöbb tiszai faj dohány legszebb, legnagyobb levelei, melyek sem izben, sem égésben nem felelnek meg a várakozásnak.

Hát még, hogyha ilyen tiszai dohányt azért, hogy jobban nyomja a mázsát, a mélyebb fekvésű földekbe ültetik, vajjon milyen kvalitás válhatik abból? pedig ilyen eset is van elég. Lehet az ilyen levél szép színű is, szép nagy, szabályos levél is, a szakgatott rongyos is igen kevés benne, de legtöbb esetben szivhatatlan és élvezhetetlen; szaporodik azonban ezen eljárással a magyar dohány súlyában, de a kvalitás így javulni még soká nem fog.

Mindezeknél fogva, szerintem, ezen a bajon oly módon kellene segíteni, hogy a dohány ne csupán, mint „melléktermény” jöjjön a gazdánál számításba, hanem hogy az mint önállóan jövedelmező növény termeltessek, de viszont szükséges, hogy a jó dohány érdekében hozott áldozat a kincstár részéről viszonzást találjon. Akkor, ha ez, mint hiszszük, a dohánytermelés érdekében meglesz, meg fogja a magyar dohánytermelő Kerpely ur kísérletezéseit is szivlelni és alkalmazkodni fog hozzájuk, akkor a termelő is igyekezni fog dohánya kvalitásán javítani és nem csak súlyra fog dolgozni. Ez esetben azonban a dohányjövődéknek is különbséget kell tenni azon dohányok között, melyek csak mellékterményül szerepelnek és azon dohányok között, melyek az e célra külön feltartott, arra elkészített alkalmas talajba lesznek ültetve és helyesen kezelve.

Lichtenstein József.

ÁLLATTENYÉSZTÉS.

Rovatvezető: Kovácsy Béla.

Abauj-Tornamegye szarvasmarhatenyésztése.

Abauj-Tornamegye szarvasmarhatenyésztése az újabb időben örveadetes lendületet vett; különösen a piros tarka fajták azok, melyeknek tenyésztésével a gazdaközönség nagy előszeretettel foglalkozik. A tehenészetek szaporodásának oka a kedvező tejértékesítési viszonyokban is kereshető. Egyfelől Kassa, másfelől Miskolc a megye legnagyobb részéhez, oly közel esik, hogy a távolság a tej szállítására nézve akadályt nem képezhet. Kassán különben egy elég szépen virágzó tej-szövetkezet is van. A megye területén a legutóbbi statisztikai kimutatás szerint 74740 db szarvasmarha van.

A megye keleti és északnyugati vidékein egy kis területű és kevés igényű szarvasmarha található, mely részint elcsenevezesedett magyar, részint hegyi lengyel marha, melynek egyedül, de kitűnő tulajdonsága az edzettség és kevéssel való beérés. A Hernád völgy Kassánál egy termékeny széles völgygőlyű tájgáiban ki, itt található a legnagyobb és legjobb tehenészetek, többnyire piros tarka szimmenthali, kuhlandi és a legújabbban importált pinzgau marháival. A megye déli részein Szikszó vidékén, azután Torna vidékén a magyar-erdélyi szarvasmarha tenyésztésével foglalkoznak ugyan, de már keresztezések alakjában különösen Torna vidékén a piros tarkák is nagy számban találhatók.

A piros-tarkák térfoglalására nagy befolyással van egyes kiváló tenyésztők lankadást nem ismerő buzgalma, akik nemesak mint ilyenek szerepelnek, hanem mint buzgó apostolok ismertetik is e vidéken a piros-tarka marha megbecsülhetetlen előnyeit. A megye területén számos kiváló tenyésztet van, amelyek közül térszűke miatt csupán kettőt ismeretünk behatárol: a torna-almási Hirsányi József-féle és a jánoki Sziklay Ede-féle, melyek máris irányt adnak a vidék tenyésztőinek.

Hirsányi tenyésztetének alapját tizen-negy kuhlandi képezte, melyekre kezdetben schwitzi bika használtatott. Majd a kuhlandi ellenállási képessége a forró betegségekkel, különösen a ragadós tüdőlobbal szemben kétséssé válván, 1894-ben a szimmenthali irány karoltatott fel s ebből a célból szimmenthali illetve berni tehenek és üszök vásároltattak. Ekkor vétetett a tehenészet regeneráló a a Koronás nevű bika is, melynek apja a törzskönyv szerint telivér, anyja pedig felvér szimmenthali volt. Már 1895-ben a tehenészetben 30 db tehén és 70 db üszök állott, mely létszám általában még is tartatik.

Konformitása törekedvén, a tenyésztet egy vérben kezeltetett s a helyes kiválasztás, a szakszerű takarmányozás, a gondos ápolás által csakhamar elérte azt, hogy Kassán, 1899-ben megtartott bikakiállításon az egész tenyésztet diszoklevelet, egy darab bika pedig I-ső díjat nyert. A méltó elismerésből a tulajdonos új erőt merítve még fokozottabb mérvben javítja tenyésztetét s az 1900. évi kassai bikakiállításon már több díjjal tér haza. I-ső díjat nyert Koronás nevű bikája, melynek jól sikerült fényképe (74. ábra.) érdekesen mutatja be a hibátlan testalkatú, öblös, mély törzsű, egyenes hátronalú, jól zárt és széles medencéjű erős csontozatú, kifogástalan végtagokkal bíró egyéves bikát.

Kevésbé sikerült már *Almos* a III-ik díj nyertese, (75. ábra.) háta és fára hogy fenn némi kívánnivalót.

A tehenészetnek kettős célja van: a tejtermelés és igásmarhanvelés; s valóban érdekes, hogy e látszólag ellentétes célokat mily szép eredménnyel egyesíti e tenyésztet.

A borjaztatás június-július hónapban történik, ami a tenyésztetre feltétlenül előnyös. Ilyen módon a tejelés főidőszaka a téli hónapokra esvén, a tej gondtalan és jobb értékesítését eredményezi. A borjúk elválasztása szeptemberről és októbertől esik; azon borjúk azonban, melyeknek esetleg még szükségük van némi tejre, ezután is kapnak egy-két hónapig egy kevés tejet. Egyéves korukig széna, lóhere, zab képezi takarmányukat. Tavasz beálltával rati és erdőalji legelőket járnak, a hoktóberig tartózkodnak. A hidegebb idő beköszöntése előtt teljesen edzett állapotban jó kondícióban jönnek a tanyai gazdaságba. Beállítózás előtt a növedék állatok selejtezés alá vétetnek. A kiválóbb bikaegyedek, melyek majd a tenyésztet jóhírnevét fogják emelni, kizárólag zab, lóher és rétiszenával takarmányoztatnak. A selejtesebbek ellenben kiheréltetvén, mostohább takarmányozásban részesülnek s így bár lassabban, de erőteljes ökrökké fejlődnek.

Az üszök 2½ éves korban lesznek bika alá bocsátva és felfedezve, ami tekintve a hidegebb éghajlattal járó lassabb fejlődést elég

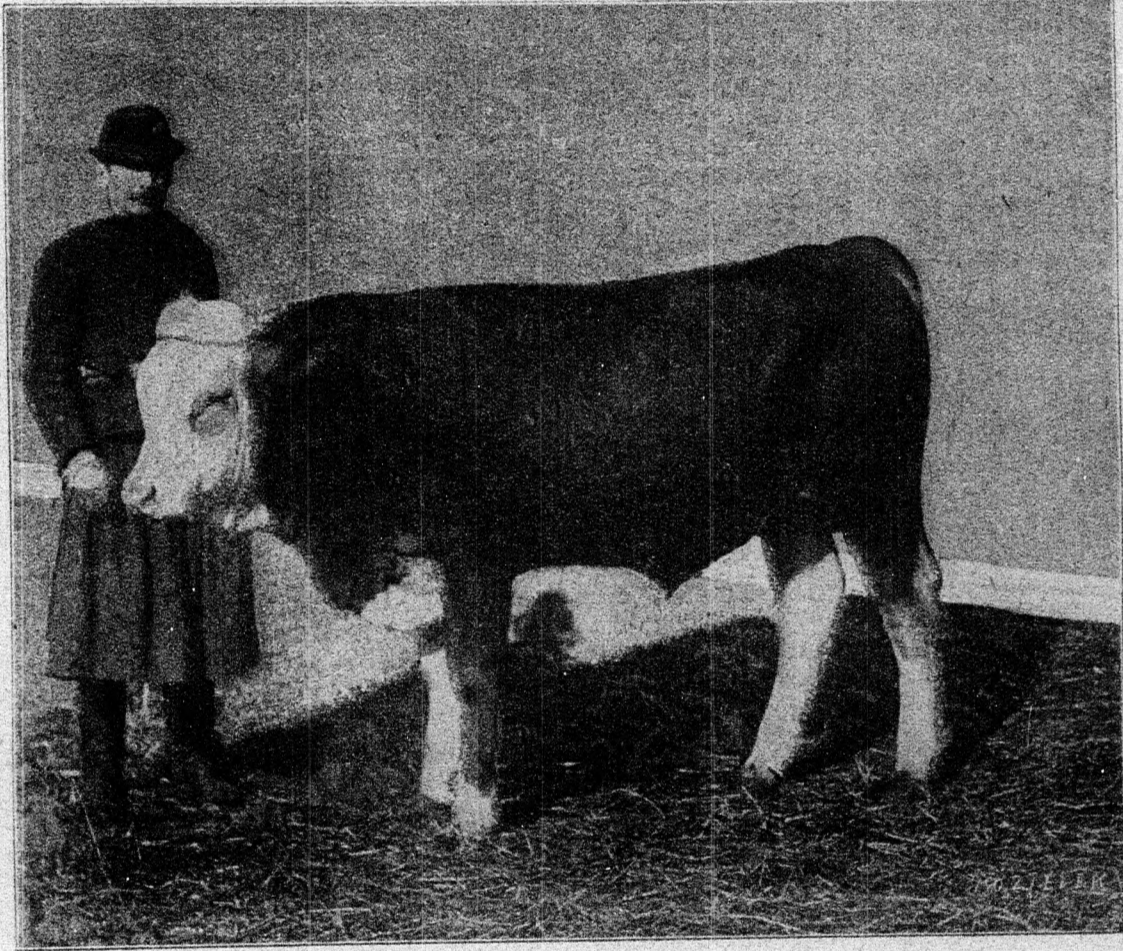
tej darabonkénti mennyisége 2000 literen felül van, maximális tejhozam 3327 liter volt.

A tenyésztet egyedeinek színére itt is jellemző a túnyomó piros s a fehér fej; a lábak és farkbojt természetesen szintén fehérek, miként azt az itt bemutatott, a kassai tenyésztet bikakiállításon díjazott 12 hónapos bikaborjú ábrája is feltűnteti. (76. ábra.) A sötét színre való törekvés céltudatos, mert a tulajdonos tapasztalata szerint a világos pirosak szervezete petyhüdebb és így sokkal igényesebbek semhogy az itteni mostohább viszonyok mellett a közép- vagy kisbirtokos igényeinek megfelelően.

Az ösmertetett két tenyésztet szolgáltat alapot egy létesülőfélben levő tájfajtának.

Kiválóbb tenyésztete van továbbá *Widder Mór* abauj-széplaki nagybérlőnek, ki importált tisztavérű pinzgauikat tenyészt. Ebből a tenyésztetből évente 20-25 db bika adatik el többnyire köztenyésztési célokra.

A kassai m. kir. gazdasági tanintézetnek szintén pinzgai tenyésztete van, amely az egész felvidéken elsőnek tisztított meg a gümőkör-

76. ábra. Cezár 1 éves szimmenthali-berni bika. (Tenyésztője: Sziklay Ede.)

korán történik arra, hogy a tögy munkába véve kifejldhessék.

A tehenek nyáron erdőalji, hegyoldali legelőre járnak, de e mellett reggel és este az istállóban zöldtakarmányt kapnak s naponta kétszer fejtenek. Az évi átlagos tejmenyiség borjuszoptatáson kívül, mely három hónapig tart, 2000-2800 liter között váltakozik.

A tej sajttá és vajjá feldolgozva Budapesten lesz értékesítve, literenként 12-13 fillérrel.

A tehenek súlya 600-700 kgr., a borjú pedig születéskor 45-50 sőt 55 kgrmot is nyomon.

Hasonló irányt követ *Sziklay Ede* jánoki birtokos szimmenthali-berni tehenészetével.

Tenyészcél: lehető természetes edző tartás mellett nagy testű jó fejű teheneket előállítani.

A tehenészet 1895-ben létesítettet s azóta folytonosan beltenyésztés üzetik.

Nyáron a tehenek nappal a legelőre járnak, éjjel a karámban tartózkodnak. Az üszök 2 éves korban kerülnek bika alá; a nyert

tól tuberkulinozás által. A többnyire importált egyedekből létesített tenyésztetben képviselve van ugy a nagyobb pinzgai mint a kisebb pongai.

Ez a tenyésztet különösen a tejelő-képesség fokozására törekszik s e tekintetben a pinzgainál szokatlan szép eredményeket mutathat fel.

Kiválóbb tenyésztete van továbbá gróf *Hadik* Jánosnak Nadasdon (szimmenthali), báró *Schell* Gyulának Nagy-Idán (pinzgai), gróf *Zichy* Rezsőnének Enyiczken (szimmenthali), *Kovács* Gézának Nadasdon (pinzgai) stb.

A piros-tarka szarvasmarha különben egész Abauj-Tornamegye területén hova tovább dominálóvá válik, amit ékesen illusztrált a kassai tenyésztetbikakiállítás is, a hova számos tarka s alig néhány magyar bika hajtatott fel. Moglehetősen tarka volt ugyan a kép ezen a kiállításon, de ne felejtjük el, alig egy évtizede, hogy a piros-tarka szarvasmarha megvetette lábát Abaujban s e rövid idő alatt elért eredmények nagyon is kielégítőek. Most még a keresztezés idejét éljük, de lehet remé-

nyünk, hogyha a megyei gazdasági egyesület a jövőben is olyan odaadóan támogatja a megye szarvasmarhatenyésztését mint eddig, úgy előreláthatólag a felvidéki vármegyék között Abauj-Tornamegye fogja a szarvasmarhatenyésztés terén a vezérszerepet vinni.

Serly József.

GAZDASÁGI JOG.

Rovatvezető: Dr. Szilárd Ferencz.

Vadkárok.

R. P. ur a következő kérdést intézte a „Köztelek”-hez:

A gazdaságom közvetlen szomszéd egy uradalommal, hol 8000 hold erdő és ugyanannyi szántó-föld van. Ezen uradalom mesterségesen elősegíti a vadak (szarvas, őz, vaddisznó stb.) tenyésztését, az én gazdaságom körül van véve 2 oldalról az uradalom erdőjével, honnan naponta kétszer és pedig kora reggel és estefelé a buzavetéseimre, melyek az erdő mellett vannak, átjönnek a szarvasok 10—15, sőt néha 25—30 db is és a vetésen legelve roppant kárt tesznek. Miután ezidőszert tudtommal vadásztalalom van, de különben is én nem vagyok vadászember és így vadászati engedélyem nincsen, tehát azt hiszem, lövöldözni nem szabad vadakra, én felszólítottam az uradalmat, hogy fizessen vadkárt, mert eltekintve attól is, hogy a vadak csak az uradalom erdőjéből jönnek a vetésekre, de tenyésztik is és ezáltal az összes vetéseimet az erdő közelében teljesen tönkre teszik stb. Erre ők azt felelték: lehet ugyan, hogy a vadak az uradalom erdőjéből valók, de miután a másik oldalon is van erdő és ott is tartózkodnak vadak, tehát valószínű, hogy onnan jöhetnek a szarvasok, melyeknek nagy kárt okoznak, ők tehát nem tartoznak kártérítést fizetni, nemkülönben, ugymondják, miután az én bérletemen a vadászterület a földtulajdonos által van fentartva, tehát kérjek tőle kártérítést. Kérdem tehát, hol és mi módon kaphatnék elégtételt?

Az 1883. évi XX. t. cz. 7. §-a szerint a fővadak, tehát a szarvas és dámvad által a vetésekben stb. okozott minden kárért azon birtokos vagy haszonbérlet, (aki alatt itt a vadászati jog haszonbérletjét kell érteni.) kinek vadászterületén a fővad tenyésztetik, teljes kárpótlással tartozik. E végre megkivánatik, hogy a kár a hatóságnak (a községi előjáróságnak) a kár elkövetésétől számított 8 nap alatt felvehető észleléséről bejelentessék. A vetésekben okozott kárnak becslése mindig oly időben eszközölendő, midőn az termékmennyiségben megállapítható; a kár vagy természetben, vagy pénzértékben téríthető meg. A 8. §. szerint kártékony állatok (vaddisznó) által tett károk, mivel ezen vadak a föld birtokosa által bármikor elpusztíthatók, meg nem téríthetnek.

A 13. §. erre vonatkozólag így intézkedik: A ragadozó vagy kártékony állatokat, ugymint: medvét, farkast, rókát, hiuzt, vadmaeszkát, nyestet, vaddisznót stb. saját területén a birtokos (s a haszonbérlet is) bármikor elpusztíthatja azon esetben is, ha a vadászat bérbe volna adva; ha azonban a pusztítást vadászati hajtókkal, vagy bármilyen vadászelekkel akarja végbevenni, ez esetben a vadászbérlet beleegyezését tartozik kieszakozni.

A törvénynek ezen intézkedései egész világosan körülírják, hogy mire van feljogosítva az, akinek a természetét a szomszéd területek vadjai károsítják és hogy a már beállott kár megtérítését mily módon kell szorgalmazni.

Őz által okozott károk nem számítanak. A vaddisznót a károsult elpusztíthatja s ép azért az ezen vad által okozott károkért kárpótlást nem követelhet.

A fővad által okozott károkat az köteles megtéríteni, akinek vadászterületén a fővad

tenyész és abonnet a vetésre kijár, amit nem nehéz konstatálni. Ha több ily terület sarkalik össze és nem lehet megállapítani, melyiknek a szarvasai okozták a kárt, az összes birtokosok együtt és egyetemleg felelősek.

Fődolgoz az, hogy amint a kár megtörténik, azonnal be kell jelenteni a községi előjáróságnak és szorgalmazni, hogy az esetről jegyzőkönyv vétessék föl. A bíró két esküdtel köteles a helyszínére menni és konstatálni, hogy hol, körülbelül mennyi szarvas mily kárt okozott, mely célra szükség esetén szakértő becsületeket kell alkalmazni. A kár egyelőre a termés bizonyos hányadában állapítandó meg, pl. úgy, hogy a szarvasok a vetés $\frac{1}{10}$ ed részét legelték és taposták le. Szükséges lesz szakértő tanúkról is gondoskodni, akik a nyomokból, a kártévo vad hozzávetőleges számát, azok minőségét (pl. hogy csakugyan szarvasok voltak) megállapítják s meggyőződést szereznek róla, hogy a kártétel csakugyan 8 napnál nem régebb keletű, főleg pedig, hogy a fővad a nyomok szerint hol lépett ki és hová vonult a kártétel után.

Ha ez mind megtörtént, erről a kártérítésre kötelezett, vagy kötelezettek, amennyiben a kártérítéshez meg nem idézettek volna, legezészerűbben ajánlott levélben kell értesíteni és később, midőn a vetésben okozott kár már termék mennyiségben is megállapítható, (kaszálás, illetőleg aratás előtt) ugyanezen módon végleg meg kell állapítani a kár mennyiségét (pl. 500 mm. zab, tengeri, burgonya vagy répa, stb.) Ezt, illetőleg ennek piaci árát van jogositva a károsult követelni s ha kivánságának nem tesznek eleget, 40 korona értékig a községi előjáróság előtt bagatell-uton, ezen értéken felül a kir. járásbírósnaknál sommás uton perrel követelheti a kárpótlást.

Annak a kifogásnak, hogy nem tudhatni, mely terület szarvasai okozták a kárt, nagyon könnyen élethetjük, ha gondoskodunk, hogy több hozzáértő értelmes ember idején meggyőződést szerezzünk a nyomokból, hogy a vad honnét jött és hová vonult be s ezeket a névtani perben tanukként kérjük kihallgatni. Ha pedig egyáltalán nem lehet ezt határozottan konstatálni, mert úgy áll a dolog, hogy több összességű terület szarvasai együtt és felváltva okozzák a kárt, akkor egész nyugodtan be lehet perelni mindazokat, akik ezen területeken a vadászati jogot bírják.

Mivel a kárért az felelős, akinek területén a fővad tenyésztetik, nem kell attól a kifogástól sem megijedni, hogy a károsult forduljon az ellen, aki a vadászati jogot a károsított területen gyakorolja. A tenyésztés helye az erdő s nem a szántóföldek, a felelősség tehát azt terheli, akie az erdő, amelyben szarvasok tenyésznek.

A tenyésztés alatt sem kell valami nagy dolgot érteni. Minden valamire való szarvasos területen van vadőr, szóó, cserkészutak stb. Ennyi vagy ezekből egy is pedig elég annak konstatálásához, hogy az illető a fővadat tenyészti.

Erélyes fellépéssel mihamar eléri a kérdéstévo, hogy vagy a kártévo vadat fogják vetéseitől gondosan távol tartani, vagy megfelelő általánosszeggel kínálják meg kárpótlás fejében a jövőre nézve.

Dr. Sz. F.

TAKARMÁNYOZÁS.

Rovatvezető: Cselkó István.

Süldőhizlalás denaturált cukorral.

Németországban a cukorkrizis óta, melyet azon nehézségek intéztek elő, melyek a főlöszleges cukornak külföldi piacokon való

elhelyezése elé gördültek, sokat foglalkoznak azzal a kérdéssel, hogy nem mérséklődne-e a krízis akkor, ha a gazdákat rá lehetne venni, hogy a cukrot takarmányozási célokra használják. De a cukrot etetésnek nagyobb mértékben való fölkarolását lehetetlenne tette eddig annak más takarmányokhoz viszonyított magas ára, mely bajon azonban egy év óta némileg segítve van azáltal, hogy a cukorgyárosok Németországban adómentes denaturált, vagyis oly cukrot hozhatnak forgalomba, mely legalább 20% olajgyári hulladékot vagy más anyagot tartalmaz, mely a cukrot az ember számára élvezhetlenné teszi. Ezért van az, hogy míg Németországban azelőtt csak tudományos szempontból foglalkoztak a cukroretetéssel, most jövedelmezőségi szempontból kezdik tanulmányozni. Ugyanezért a külföldi szaklapok is sokat foglalkoznak a dologgal, mi mentességül szolgáljon arra, hogy mi is némi tért száonunk a kérdésnek, mert ki tudja, nem válik-e rövid idő múlva a cukroretetés ügye nálunk is aktualissá.

Cukrot minden állattal lehet ugyan etetni, de eddigi tapasztalatok szerint valószínűen csak az egygyomru állatoknál nyerhet az nagyobb fontosságot, míg a kérődző állatokkal — legalább egyelőre — azért nem tanácsos gyárilag előállított cukrot etetni, mert ezeknek beleiben jórészt elerjed és hatástalaná válik a cukor. Ugyanis a kérődző állatok emésztési folyamata abban különbözik az egygyomruakétól, hogy a takarmány nyersrostjának ugynevezett emészthető része a kérődzőknél bakteriumok közreműködése folytán erjedési folyamatnak van alávetve, melynél fogva főleg értéktelen lénemek keletkeznek belőle. Miután pedig a nyersrostnak ezen elerjeszthető része tulnyomóan sejtenyéből áll, mely a cukorhoz hasonlóan a szénhidrátokhoz tartozik, a kérődzők nemcsak a nyersrostot, de a takarmányban foglalt másnemű szénhidrátokat is el tudják erjesztetni, sőt a cukrot mint könnyebben erjedő anyagot első sorban erjesztik el, úgy hogy a kérődzőkkel nagyobb mennyiségben etetett cukor a nyersrost emésztésében még depressziót is okoz, vagyis annak erjedését mérsékli, miáltal a nyersrosttal (sejtállal) körülfogott többi tápanyagok emészthetősége is szenved.

Egészen másképp viselkednek a nyersrosttal szemben az egygyomru állatok, mert azok nem képesek a nyersrostot megemészteni, illetőleg elerjesztetni s így a cukrot valamint a többi szénhidrátokat sem erjesztik el, minél fogva náluk a cukor teljes mértékben érvényesül. De az egygyomru állatoknál is csak akkor ölthet a cukroretetés nagyobb jelentőséget, ha a cukor által más irányokban kifejtett előnyös hatások fölülmulják vegyi összetételén alapuló tápértékét, mert utóbbi nem nagyobb mint a keményítő vagy más szénhidráté, sőt a keményítő tápértéke, mely hóhatályában nyer számbeli kifejezést, valamivel nagyobb mint a cukoré, amennyiben ugyanis a keményítő, a továbbá a nád- vagy répacukor és a szőlőcukor hóhatálya közötti viszony újabb vizsgálatok szerint következőnek találtott: 229:235:255, ami azt jelenti, hogy 229 r. keményítő annyi állati meleget képes fejleszteni mint 235 r. nádcukor vagy 255 r. szőlőcukor.

A szénhidrátok táphatása azonban nem függ kizárólag hóhatályuktól, hanem más körülményektől is, melyek közül a Pott által eddig legalaposabban megvilágított izgató hatást említjük meg, melynél fogva némely szénhidrátok nagyobb táphatást képesek kifejteni mint amekkora hóhatályuk van. Hogy a cukor e tekintetben fölülmulja-e a keményítőt, azt nem tudom s alig hiszem, hogy ez a kérdés már végérvényesen el lenne döntve, de annyit tudok, hogy a cukornak oly megbecsülhetetlen indirekt hatása van, melyben a többi szénhidrátokat nagyon fölülmulja s ezen indirekt hatása édes ízén alapszik,

melyet minden állat szeret s melynél fogva legalkalmasabb anyag arra, hogy oly takarmányokat javítsunk meg vele, melyeket az állatok bármikor oknál fogva nem akarnak megenni. Ugyancsak ezért nagy szolgálatot tehet a cukor azáltal is, hogy a hizlalás vége felé, midőn az állatok étvágya hanyatlani kezd, azok könnyen vehetők arra, hogy a cukorral megédesített takarmányból többet egyenek, mint amennyit máskülönben ennének, az pedig eléggé ismeretes, hogy a hizlalásnál milyen fontos, hogy az állatok minél többet egyenek. A sertéshizlalásnál továbbá abból a szempontból is nyerhet a cukorbetétetés jelentőséget, hogy a hizósértés azon állatunk, mely legbálsabb a könnyen emészthető szénhidrátok iránt s Németországban tényleg itt jósnak a cukorbetétetésnek legtöbb jövőt s ezirányú kísérleteiket is leggyakrabban sertésekkel eszközölik.

Mi közöttünk már e lapban (f. é. 23. sz.) egy süldőhizlalási kísérletet, melynél 1000 kg. élősulyra 12 kg. cukrot etetve nagyon kedvező súlygyarapodást értek el, most pedig egy másik süldőhizlalási kísérletről számolnak be, mely a múlt év végén Proskauban hajtatott végre. De előbb megjegyezzük, hogy azon esetben, ha jövedelmezőségi szempontból tanulmányozzuk a cukorbetétetést, csak kevés cukrot szabad az állatoknak adni, mert a denaturált cukor is aránytalanul drága, a drága takarmánynak etetése pedig csak akkor járhat haszonnal, ha csekély mennyiségben használva is szembetűnően fokozza a súlygyarapodást, é. p. vagy azáltal, hogy a rajta kívül etetett takarmányt teszi hatásosabbá, vagy pedig azáltal is, hogy az állatok több takarmánynak az evésére ösztönzi, mely esetben rövidebb idő alatt fejzhető be a hizlalás. A most ismertetendő kísérletnél azonban nem a jövedelmezőségi kérdés volt a főczél, hanem annak a megállapítása, hogy nem képes-e a cukor a tengerinek a disznósírra gyakorolt lágyító hatását, melyet a hentesek nagyon kifogásolnak, ellensúlyozni; de ezt csak úgy lehet kellően eldönteni, ha nagy mennyiségben etetjük a cukrot, amitől azonban a jövedelmezőségi kérdésnek okvetlenül szenvednie kell.

Attérve már most a kísérletre, megemlítjük, hogy kísérleti anyagul négy pár süldő szolgált, melyek némi tejhulladékon kívül, melyet egyenlően kaptak, páronként eltérő takarmánnyal lettek tartva. Ugyanis egy pár süldő tengeridarát kapott; egy másik párnál a tengeridara részben oly cukorral lett helyettesítve, mely pálmamagpogácsaliszttel volt denaturálva, egy harmadik párnál pedig ugyancsak a tengeridara részben tiszta pálmamagpogácsaliszttel lett helyettesítve, mert utóbbról ismeretes, hogy a szarvasmarhánál a vaját szilárdítja, s így fel lehetett tételezni, hogy a sertésszírra is hasonlóan fog hatni. Hogy tehát a denaturált cukorral tartott süldőknél meg lehessen állapítani, mily része van a cukornak és milyen a pálmamagpogácsalisztnak a zsirt szilárdító hatásban, a pálmamagpogácsa-liszttel magában is ki kellett próbálni. Végre a negyedik süldőpár a tejhulladékon kívül árpadarátésden. cukrot kapott.

Kísérletező eleintén szerencsétlenül járt süldőivel, mert azok részint csalánküteget kaptak, részint étvágyukat veszítették, úgy hogy a kísérletet más állatokkal meg kellett ismételni. E meghiusult első kísérletet nem is ismertetjük, de másirányú eredményéről, melyet kísérletező azonban nemcsak a meghiusult kísérletből, de már korábban eszközölt süldőhizlalási kísérleteiből is von le, mégis megemlékezünk, ez pedig a következő:

Minél gyorsabban hizlalunk, vagyis minél gyorsabban gyarapodnak a süldők, annál gyorsabban hanyatlal tápfelvéőképességük s így tápanyagszükségletük is. Az a süldő pl. mely 6 hónapos korában 50 kg. élősulyal bír, sokkal több tápanyagot képes fölvenni, mert az, mely már 4 hónapos korában bír 50. kg. élő-

sulyal. Ebből az következik, hogy a hizósüldők tápanyagszükségletének megállapításánál nemcsak azok korára, hanem élősulyára illetőleg arra is kell tekintettel lennünk, hogy lettek a süldők eddig tartva, és hogy fejlődtek azok. Mert az egyenlő súlyú süldők közül az idősebbek, tehát azok, melyek eddig kevésbé jól lettek tartva, több tápanyagot képesek földolgozni, mint a fiatalabbak, vagyis azok, melyek a jobb tartás folytán korábban érték el azt az élősúlyt, melylyel az idősebbek bírnak. E szerint tehát a szakkönyvekben található tápanyagszabványokat, melyek csak az állatok korára vannak tekintettel, úgy kellene módosítani, hogy a süldők élősulyára is lennének ügyekkel, mert ha azt mondjuk, hogy pl. a 6 hónapos süldővel 1000 kg. élősulyra x mennyiségű fehérjét és y mennyiségű nitrogénmentes tápanyagot kell etetni, oly sablont állítunk föl, mely a hizlalt könnyen tévutra vezet, míg ha azt mondjuk, hogy a csekélyebb súlyú 6 hónapos süldővel 1000 kg. élősulyra x mennyiségű, a nagyobb súlyval pedig ugyancsak 1000 kg. élősulyra y mennyiségű fehérjét stb. kell etetni, már jobban közelítjük meg a valót.

De kísérletező még egy kifogást tesz a süldők mostanában használatos tápanyagszabványai ellen, nevezetesen azt, hogy az egyes hizlalási időszakok nagyon hosszúra vannak azokban szabva, amint azért kell rosszalni, mert a süldők tápanyagszükséglete rövid időközökben, nevezetesen havonként vagy legkésőbb 6 heti időközökben változik, úgy hogy az a tápanyagmennyiség, mely most éppen elég, már 4-6 hét múlva sok nekik. Ezért nem hónapokat felölelő időszakokra kellene a hizlalást fölosztani, hanem inkább több, de legfőljebb 4-6 hétre terjedő időszakokra.

Kísérletező végül még annak a véleménynek ad tapasztalatai alapján kifejezést, ha nem nagyon lassan fejlődő fajtahoz tartozó süldőket csakhamar elválasztás után kezdünk intenzíve hizlalni, hogy akkor legfőljebb 8-9 hónapos korukig érdemes azt folytatni, mert az igen korán hizába fogott süldők 6 hónapos koruk körül érik el hizékonyságuk tetőpontját, azután pedig eleintén lassan, de már 8 hónapos koruk körül szembetűnően kezdenek hanyatlani, s később nem térítik meg a takarmányozás költségeit.

Attérve a második hizlalási kísérletre, megemlítjük, hogy az 1899. okt. 19 től decz. 18-ig, vagyis pontosan 10 hétig tartott, és hogy kísérleti anyagul két angol koczátlól s egy meissenai kantól származó 6^{1/2} hónapos süldők használtattak, melyek 4 párra osztva az első kísérletnél említetthez hasonló tartásban részesültek, de azzal az eltéréssel, hogy tejhulladékok helyett némi huslisztet kaptak. A tejhulladékok azért hagyattak most el, nehogy az azokban aránylag nagy mennyiségben foglalt tejcukor elhomályosítsa a denaturált cukor hatását, a husliszt pedig azért lett a takarmányok közé fölveve, hogy az elhagyott tejhulladékok fehérjefelét helyettesítse. Eszerint tehát kaptak a süldők:

I. pár (2 kocza) huslisztet s tengeridarát,
II. pár (1 kocza s 1 ártány) husliszt, tengerid. s den. cukrot,
III. pár (1 kocza s 1 ártány) husliszt, tengerid. s pálmamagpogácsát,
IV. pár (2 kocza) husliszt, árpadara s den. cukrot.

A hizlalás 2 időszakra osztottat be, melyek egyenként 5 hétig tartottak. A II. időszakban az I. párhoz tartozó süldők közül egynél lábbaj támadt elcsuszás következtében, úgy hogy azt ki kellett küszöbölni. Az etetés napjában háromszor történt, é. p. úgy, hogy a takarmány langyos vízzel péppé lett összekeverve; az e czélra naponta s darabonként szükségessé vált víz mennyisége átlag 4^{1/2} literre tehető. Az állatok által naponta s darabonként fogyasztott takarmányról következő adatok tájékoztatnak (kg):

I. időszak.

	tengeri	árpa	den. cukor	pálma-cukor	husliszt
I. pár	2'05	—	—	—	0'15
II. "	1'55	—	0'5	—	0'15
III. "	1'55	—	—	0'5	0'15
IV. "	—	1'55	0'5	—	0'15

Ez a takarmány 1000 kg. élősulyra átszámítva tartalmazott em. tápanyagot (kg.):

	fehérjét	zsirt	szénhid.	tápanyag
I. pár	4'73	1'38	23'17	1:5'6
II. "	4'29	1'21	24'72	1:6'4
III. "	5'31	1'69	21'92	1:4'9
IV. "	4'21	0'69	23'74	1:6'0

II. időszak.

	tengeri	árpa	den. cukor	pálma-cukor	husliszt
I. süldő	2'3	—	—	—	0'146
II. pár	1'375	—	1'0	—	0'15
III. "	1'375	—	—	1'0	0'15
IV. "	—	1'375	1'0	—	0'15

Táptartalma 1000 kg. élősulyra átszámítva:

	fehérje	zsir	szénhid.	tápanyag
I. süldő	3'66	1'05	18'29	1:5'9
II. pár	3'11	0'90	21'69	1:7'5
III. "	4'84	1'67	18'48	1:4'7
IV. "	3'05	0'55	21'09	1:7'3

Az élősulyra vonatkozó adatok következők (kg.):

	beállításkor	5 hét múlva	10 hét múlva
I. pár	51'5	77'0	96'0
II. "	45'5	69'5	—
III. "	50'5	72'0	90'0
IV. "	47'0	71'2	96'7
III. "	58'5	80'0	98'2
IV. "	42'2	64'0	83'2
IV. "	51'7	80'0	102'5
IV. "	39'0	60'0	80'0

Kísérletező kiemeli, hogy a süldők által fogyasztott tápanyagmennyiségek mindig elérték azt a határt, melyet elfogyasztani képesek s ezért képtelenségnek tartja az irodalomnak azon tápanyagszabványait, melyek 1000 kg. élősulyra naponta 5 kg. fehérje és 28 kg. nitrogénmentes tápanyagnál többet ajánlanak; a szakirodalomban ugyanis találunk adatokat melyek szerint némely irók 7 kg. fehérjét és 40 kg. nitrogénmentes tápanyagot is ajánlanak 1000 kg. élősulyra.

Attérve a cukorbetétetés hatására, az élősulyra vonatkozó kimutatásból azt látjuk, hogy a cukor se jobban, se kevésbé jól nem hatott az állatokra mint a tengeri vagy árpa, vagyis hogy a cukor hizlalóhatása megegyezett a tengeri s árpa hizlalóhatásával, ami tekintve a denaturált cukor nagyobb árát, nem tette etetését jövedelmezővé. Mások persze más tapasztaltak a cukorról, sőt némelyek nagyon kedvező pénzbeli eredménnyel zárták le annak etetését, amire kísérletező más alkalmával még vissza szándékozik térni.

Aránylag csekély hizlaló hatása volt a pálmamagpogácsalisztnak (III. pár), amit kísérletező azonban nem annyira a kérdéses takarmánynak, mint inkább annak hajlandó tulajdonítani, hogy a pálmamagpogácsaliszttel tartott süldők jóval kevesebb szénhidrátot kaptak, mint a többiek és hogy össztakarmányuk tápanyaga nagyon szűk volt.

Végre eljutottunk a kísérlet tulajdonképpeni czéljához, t. i. a cukor által a zsirminőségre gyakorolt hatás megbeszéléséhez, melynek megállapítása végett a kísérlet befejezése után nemsokára levágott süldők zsirja több irányban lett megvizsgálva. Ugyanis kísérletező megállapította a zsir viztartalmát, továbbá jódszámát, vagy azt, hogy mennyi jódot képes elnyelni, azután a 40° C-nál megolvasztott zsir fénytörési képességét, olvadási pontját s végre tapadási képességét. E vizsgálatok eredményeit a következő táblázat mutatja:

	viztartalom %	jódszám	fény-törés	olvadási pont C°	tapadás
I. süldő	6.29	61.51	50.8	44.0	2.65
II. pár	6.07	58.77	50.2	45.7	3.00
	5.29	58.17	50.3	45.7	3.05
III. "	4.90	60.11	50.1	44.5	2.50
	5.36	61.06	50.6	44.7	1.90
IV. "	5.86	59.84	50.4	44.2	2.10
	5.34	57.32	49.9	45.5	2.90

E számok közül a jódszámok a legfontosabbak, mert a zsirnak jódot elnyelő képessége szoros összefüggésben áll oleintartalmával. Ha tehát csak ezekre a számokra vagyunk tekintettel, azt látjuk, hogy a tengerivel tartott süldőnek (I.) volt a leglágyabb zsirja, ezt követték a pálmamagpogácsalisszal (III.) tartottak, míg a denaturált cukorral (II., IV.) tartott süldők jódszáma legesekélyebb volt s így kétségen kívül állónak mondhatjuk, hogy a cukorrel szembetűnő előnyvel járt a zsir minőségére, míg a pálmamagpogácsalisszal nem befolyásolta azt oly mértékben, mint ahogy azt a vajra gyakorolt előnyös hatásánál fogva várni lehetett.

Ezzel befejezem az esetelt süldőhizlalási kísérlet megbeszélését s csak azt említem még meg, hogy habár e kísérlet nem döntötte el a cukorrel való kísérlet, de reánk nézve annyiban bir értékkel, hogy a hizosüldők tápanyagszükséglete s a hizlalási időszakok tartamára vonatkozólag igen becses utalgazítást szolgáltat.

Cselkó István.

LEVÉLSZEKRÉNY.

Kérdés.

228. kérdés. Tavaly telivér kanczát vásároltam ismerős katonatiszt barátomtól; de ezen kancza sok kézen mentén keresztül, elvesztett a pedigreeje. Kérek szives felvilágosítást, hogy mikép lehetne azt beszerezni. A kancza neve: Bona Dea, Bécs melletti Wagner féle ménésből való, törzskönyvvel is van; mit kell tennem, hogy ezen kanczának telivér csikója szintén törzskönyvvel legyen, ha majd lesz jövő évben.

Kadarkut.

Gr. S. Ö.

229. kérdés. Uraságom felfogadott bér-gazdaságába ellenőrnék 1899. év október 1-én, de mint hogy jobb állásom van kilátásban felmondtam, de uraságom felmondásomat nem fogadta el. A szerződés egyik pontjában, ezen kérdés így hangzik, „felmondási idő egy hónap, fogadási év 1899. október 1-től 1900. okt. 11-ig tart.” Tehát uraságom azt mondja, hogy ezen egy hónap felmondás alatt az év utolsó hónapja illetve szeptember értendő, de ez szerződésben nincsen, az uraságomnál lévő szerződés pedig így hangzik: „kölesönös felmondási idő 1 hónapban állapított meg.” Ragaszkodhatom-e ezen egy hónapi felmondáshoz és július 1-én elhagyhatnám-e jelenlegi állásomat.

M. D.

230. kérdés. Azt kérdezem, köteles-e a gazda, ha éves cselédje a honvédség kötelékében kéthavi kiképzetésre, mint póttartalékos behivatik, ezen időtartamra szegődményét kiadni; vagy pedig az éves cseléd köteles maga helyett helyettes állítani, mely esetben a gazda fizeti a helyettes, részletekben pedig a gazda a helyettes havi fizetését levonhatja-e az éves cselédjétől.

Pa-Sándorháza.

S. J.

231. kérdés. Egy cselédemet felesége gorombáskodása miatt szolgálatomból felmondás nélkül elbocsátottam, a mihez a cseléd-törvény 52. §-a értelmében jogom volt. Az 53. § értelmében az ilyen cselédnek csak a tényleges szolgálat idejére jár a fizetés; miután azonban a cseléd ezen fertályra már ki volt fizetve, töle a többletet visszaköveteltem, minnek következtében ő a szolgabíróshoz fordult. A tárgyalás alkalmával a szolgabírósa a követ-

kező ítéletet hozta: A cseléd nem tartozik az előre kivett bért visszatéríteni, mert — s ez a legérdekesebb — habár beismeri, hogy felesége urát szitkokkal illette, ennek daczára mégsem volt jogos az elbocsátás, mivel az asszony „nem cseléd”. Ebből tehát azon következtetést is le lehetne vonni, hogy cselédeink feleségei bármit is megengedhetnek maguknak, talán még meg is verhetik gazdájukat s e miatt a fenti ítélet szerint a gazda el sem kergetheti a cselédet, mert hiszen csak a felesége verte meg a gazdát, az pedig „nem cseléd”. Tisztelettel kérem tehát velem közölni igazságot, illetve a törvénynek megfelelő volt-e a szolgabírósa ítélete vagy sem?

Dacsókeszi.

H. J.

232. kérdés. Folyó év október hó 1-én veszek át egy bérletet, jelenlegi bérlő köteles a szántóföld $\frac{1}{6}$ -részét fekete ugarnak meghagyni, hogy ő tartozik-e azt megszántani vagy nem, szerződésileg nincs megemlítve, az sincs megemlítve, hogy tartozik utódjainak megengedni annak idején az ugarolást. Az ő, t. i. a jelenlegi bérlő elődje szintén köteles volt $\frac{1}{6}$ -részét fekete ugarnak hagyni és azt neki kétszer megszántva átadni. Mivel azonban a jelenlegi bérlő ott a közelben gazdálkodott, elődjét az ugar megszántásától fölmentette és azt saját igáival végeztette. Miután az ugarolásnak az ideje már itt van, kérem, hogy köteles-e a jelenlegi bérlő az ugar megszántva átadni, ha nem, köteles-e megengedni, hogy azt én megtétehessem és ha sem ezt, sem azt nem volna hajlandó megtenni, amennyiben bérszerződés ez irányban nem nyújt elég biztosítékot, fordulhatok-e bírósághoz orvoslásért?

233. kérdés. Haszonbérleti szerződésem egyik pontja szórul-szóra így hangzik:

„Köteles haszonbérlet minden évben legalább egy negyedrészt a szántóföldeknek tisztán ugarként meghagyni.”

Bérleti időm f. év szeptember hó 30 án letelik és a bérbirtokot egy másik gazdatársam vette haszonbérbe. Szóba került ezen pontban foglaltak magyarázata. Vajjon megszántva tartozom-e ezen ugart átadni vagy nem? Ezen téren több gazdatársaimmal beszélgetve, a nézetek eltérők, hogy megszántva adandó-e ezen terület át vagy sem. Miért is tisztelettel fordulok tekintetességekhez, méltóztatnék velem tudatni, ugy jogi valamint gazdasági szempontból megítélve, szántva tartozom-e ezen területet átadni vagy sem!

Laczháza.

M. Gy.

234. kérdés. „A bérletem területén fekvő mészkőbányát trágyázási czélokra óhajtanám felhasználni s e czélból egy kemenczét óhajtanék építeni, állandó vagy időszakos üzemen. Égetésre tatabarnaszenet fogok használni. Hol tekinthetnek meg egy ily kemenczét, illetőleg honnan kaphatnék ilyenről tervrajzot? Ki foglalkozik ily kemenczék építésével és körülbelül mennyi szén szükséges 1 q. égetet méz előállításához?”

Pa.-Csordakut.

L. K. G.

235. kérdés. Felkérem gazdatársaimat, kik már leföldözött tehéntejjel sertéseket hizlaltak, sziveskedjenek felvilágosítást nyújtani az iránt, hogy 1 darab sertésnek mennyi tej és dara szükségeltetik naponként, hogy két havi hizlalás után a 80—100 kg. élő súlyt elérje; megjegyzem, a hizlalandó sertések másfél-évesek. Egyben kérem velem azt is közölni, hol értékesíthetők a hizott sertések legjobban.

Devecser.

O. I.

236. kérdés. Sziveskedjenek velünk tudatni, hol kaphatnánk tenyésztési czélra valódi angol sertéseket.

Budapest.

Sch. & P.

237. kérdés. Őszi buza vetéseinkben a mellékelt küldött bükköny fajta rendkívülien elszaporodott, miután nem ismerem a botanikus elnevezését, nagyon kérem azt velem közölni. A múlt évben néhány holdat elvet-

tem e bükköny fajjal és mondhatom szivesebben fogyasztotta az igavonó jószág, mint az őszi bükkönyt vagy az őszi borsót, azért elhatároztam, hogy ezentul magyerezés valamint takarmánytermelés czéljából ezen bükkönyt amazok helyébe vetni fogom. Nem vagyok biztos, de valószínűnek tartom, hogy a bükköny — vicia cracca.

Hild.

R. A.

Felelet.

Angol telivérkancza származási levelének beszerzése. (Felelet a 228. sz. kérdésre.) A kérdésben forgó angol telivérkancza neve Bona Dea, apja Chislehurst, anyja Bona Fide (Doncastertől), elletett 1892-ben Wagner Frigyes ur ménésében (Austria).

A kancza pedigreejét megkaphatni a bécsi lovaregylet vezértitkárságától, azt hiszem 10 kor. díj lefizetése ellenében. Címe: General Secretariat des Jockey Club für Österreich, Wien I. Augustinerstrasse 8.

A kanczától várandó, angol telivérmén után származó csikókat annak idején, az elletés után a Magyar Lovar-Egylet vezértitkárságánál kell bejelenteni törzskönyvelés végett a születési év, szín és apa megjelölésével. Egyébiránt czélszerű lesz már most bejelenteni az utóbb említett vezértitkárságnál (Bpest, Nemzeti Casino) hogy Bona Dea angol telivér kancza (Hivatalos méneskönyv VI. kötet, 75. old.) a kérdést tevő tulajdonában van. Ez esetben a kancza maga is mint ilyen birtoklásban levő fog a méneskönyvbe bevezettetni.

K. M.

Gazdatiszt felmondási ideje. (Felelet a 229. sz. kérdésre.) Gazdatiszt egy évre fogadottnak tekintendő minden kikötés nélkül is. A jelen esetben pláne a szerződés is világosan úgy szól, hogy e fogadási év 1900. okt. 1-ig tart. Az uraság tehát joggal követeli, hogy Ön ezen napig szolgálatában megmaradjon.

Dr. Sz. F.

Cseléd helyettesének fizetése. (Felelet a 230. kérdésre.) A cseléd-törvény 10. §-ának 3. pontja nem egészen világos. Annyi kétségtelen, hogy a gyakorlatra behívott cseléd szegődményét erre az időre is kiadni tartozik. A cseléd viszont köteles a gazda kívánatára helyettesről gondoskodni. Ezt a helyettes az esetben természetesen a cseléd fizeti. Ez az egész különben, mint a törvény is mondja, megegyezés dolga.

Dr. Sz. F.

Cseléd felmondás nélküli elbocsátása. (Felelet a 231. kérdésre.) A fősolgabíró ítélete megfelel a törvénynek, mert a cseléd-törvény 51. és 52. szakaszaiban az eset, mikor a cselédnek valamely családtagja követ el a gazda ellen becsületsértést, föl nem említtetik. Ezen körülmény tehát nem szolgálhat jogos okul a cselédnek felmondás nélkül való elbocsátására, amire a gazdát csakis a törvényben taxative felsorolt okok jogosítják.

Dr. Sz. F.

Haszonbérlet joga a bérlet területén. (Felelet a 232. kérdésre.) Különös kötelezettség nélkül a haszonbérlet nem tartozik oly munkákat végezni, amelyekre neki szüksége nincsen s amelyeknek csakis utódja látja hasznát. A fekete ugart tehát megszántani nem tartozik. Köteles azonban megengedni, hogy utódja a fekete ugárokat kellő időben megszántassa. Ha ezt megtagadná, kártérítéssel tartozik a haszonbérbeadónak, de soha se utódjának, akivel semmi jogviszonyban sem áll s aki ellene semmi módon föl nem léphet.

Dr. Sz. F.

Ugarszántás kötelezettsége a bérlőnél. (Felelet a 233. sz. kérdésre.) Nézetünk szerint a haszonbérlet az utolsó évben hagyandó fekete ugart csak akkor tartozik megszántani, ha arra a szerződés világosan kötelezi.

A haszonbérlet csak annyit tartozik szolgáltatni, amennyire a szerződésben vállalkozott, az ugar megszántásával adott értéket ellen-

szolgáltatás nélkül, egy ismeretlen harmadik személyt illető termés érdekében adni nem köteles, annál kevésbé, mert akinek az ugar művelése érdekében áll, annak meg is felelhet s az ugar megművelheti. A szerződésben foglalt ugarolási kötelezettség pusztán tilalom, amely magában nem tartalmazhat a művelésre szóló pozitív kötelezettséget.

Ez a jogi szempont s ettől tán a gazdasági szempont sem térhet el lényegesen.

Dr. Sz. F.

Mészökemence felállítása. (Felelet a 234. sz. kérdésre.) Trágyázási célokra szolgáló meszet legolcsóbban közönséges paraszt (mezei) kemencékben lehet előállítani. Az ilyen parasztkemence készítése alig kerül néhány forintba, ha alkalmas tüzálló kő áll rendelkezésre a kemence építéséhez. Ily kemencében 24-30 óra alatt fával, rőzsével is lehet 35-40 mmáza meszet kiégetni, barnaszénnel még rövidebb idő alatt. Hogy mennyi barnaszén kell egy métermáza mesz kiégetéséhez, az a kemence, a mézskő és a szén minőségétől függ. Azt hiszem 2 mmáza elegendő lesz, esetleg kevesebb is megteszi, ily módon egy métermáza mesz 70-80 krajczárért előállítható. Allandó üzemű kemencék felállítása több ezer forint költségbe kerül és azokban csakis akkor kerül a mesz égetése kevesebbe, ha a kemenczét heteken keresztül szakadatlanul üzemben tartjuk. Parasztkemenczét a főváros környékén a budai hegyi községekben bárhol lehet megtekinteni. Ilyenek építéséhez építőmester nem kell, hanem legjobb egy hozzáértő parasztmesterembert azzal megbízni.

D. J.

Sertéshizálás lefőlözött tejjel. (Felelet a 235. sz. kérdésre.) A hizósertésekkel etethető lefőlözött tej mennyiségéről tájékozást szerezhet a „Köztelek” 44. számának „Tej hulladékok értékesítése hizósertésekkel” című közleményéből, az etetendő dara mennyiségét illetően pedig megjegyezzük, hogy a hizálás rendszerint annál jövedelmezőbb, minél több darát kapnak a sertések. Ugyanis a hizósertéssel annyi darát célszerű etetni, amennyit tejjel péppé keverve megtud enni. Hogy ez hány kg. dara, már az első etetések alkalmával megállapítható, ha úgy járunk el, hogy eleintén csak annyi darát keverünk a tejbe, amennyiről gondoljuk, hogy a sertések megtudják enni, de ha látjuk, hogy többet is ennének, addig adunk nekik még darát, míg jóllaktak. Eleintén természetesen több darát fognak a sertések fogyasztani, mint midőn már félig meghiztak. Ha így hizlalja sertéseit, valószínűen öröme lesz velük, míg ha kevés darát ad nekik, kérdés, hogy megtérülnek-e a hizálás költségei.

Ha a tápanyagszabványok segítségével számítjuk ki a sertések daraszükségletét, következő adatokhoz jutunk, melyek 100 élősulyra s a hizálás kezdetére vonatkoznak: 5 kg. lefőlözött tej, 1,8 kg. árpa és 1,8 tengeri, vagy 5 kg. lefőlözött tej és 3,6 kg. tengeri vagy árpa.

A hizott sertések értékesítése most meg lehetőséggel jár, részint a nyári szezon miatt, a mikor kevesebb sertést ölnek mint télen, részint mert Németország elzárkózik sertéseink elöl. Ha annyi sertést hizlal, hogy érdemes velük a fővárost fölkeresni, kísértse meg ott értékesíteni.

Cselkó István.

Angol sertések beszerzési forrása. (Felelet a 236. sz. kérdésre.) Kérdéstevő valódi angol sertések beszerzési forrása után tudakozódik, de nem nevezi meg a fajtát, a melyet beszerezni óhajt, holott nagyon sokféle angol sertés van, melyek egy része direkte csak Angolországból volna beszerezhető, amennyiben nálunk nem mindeniknek tenyésztésével foglalkoznak. Hazánkban leginkább csak yorkshirei és berkshirei sertéseket tenyésztnek, melyek közül az előbbeni fehér, az utóbbi fekete színű. Yorkshirei sertéseket tenyészt Eckstein Fülöp Balduron Szabadka mellett, Pfoff György Práznócz u. p. Nagy-Tapolcsány.

Külföldön: Gróf Herberstein Albert Strilek Morvaország, a Friedrichswerthi uradalom Gotha mellett, továbbá Rittergut Woltersdorf, Magdeburg mellett. Berkshireit tenyésztnek belföldön: M. kir. gazdasági tanintézet Kassa, Kovácsy Sándor Adámos (Kis-Küküllő). A külföldi tenyészetek közül leghíresebb „A. W. Brauer Tennever bei Bremen.”

csj. —

Sziki bükköny, új takarmánynövény. (Felelet a 237. sz. kérdésre.) A beküldött növény neve: *Vicia striata* M. B. magyarul nevezzük sziki bükkönynek. Igen közeli rokonságban áll a *Vicia pannonica* Cr. növényvel, melylyel sokáig egy fajnak tartották, egyik másik botanikus pedig a *V. striatát* a *V. pannonica* válfajának tartja. Magam azon véleményhez csatlakozom, hogy a *V. striata* önálló jó faj, melyet a *Vicia pannonica*-tól okvetlenül el kell választani. Különbség a kettő között az, hogy a *Vicia pannonica* virágja halvány zöldes-sárga; hüvelye fekete hosszukás, 4-5 magu; magja selymes-fekete. Míg a *Vicia striata* magja szennyes ibolyaszínű; hüvelye sárga, az előbbinél vastagabb, 2-3 magu; magja barna az alapszínél sötétebben márványozva, nagyságra pedig megégszer akkora, mint az előbbeni magja.

Mindkét faj egyéves, főként vetések közt szeretnek élni. A *Vicia pannonica* inkább a hegyes-dombos vidéken, míg a *V. striata* inkább az alföldi szikes talaju vetésekben. Pl. Békés és Arad megyékben helyenként oly tömegekben találtam, hogy a gabonát félig-meddig el is nyomta. Tehát tulajdonképen egy igen alkalmatlan vetésközi gyom.

Rendkívül érdekes kérdéstevő gazdátársam azon tapasztalása, hogy a jószág jobban szereti, mint az őszi bükkönt és borsót. Ami takarmánytermés mennyiségét illeti — amennyire a vadontermő növény fejlődése alapján bükkönynek és borsónak. Ennek dacára is mint takarmánynövény megérdemelné első sorban növénytermelő szakszerű figyelmét. S ha e növény ezen legilletékesebb kritikát is ki fogja állani, úgy azt hiszem, különösen szikes területeken fog tért hódítani.

Ez az érdem pedig kérdéstevő gazdátársamé lesz, mert ő egy alkalmatlan vetésközi gyomban nemes kiváló tulajdonságokat fedezett fel, hanem mint írja, már holdszámra termeli is.

A *Vicia striata*t is ép úgy, mint a bükkönt és borsót zabbal vagy rozsszal vegyesen

kell termelni s ha beválik, úgy a *Vicia pannonica*-nak is be kell vállalni, mert a két növény között csak botanikai és talajigénybeli különbség van, mint takarmánynövények körülbelől egyenértékűeknek fognak bizonyulni.

Thaisz Lajos.

Terményszállítások a hadsereg részére.

A cs. és kir. 12. hadtest intendanturája közhírré teszi, hogy a hadtest részére szállítandó terményeket illetően az ajánlatok kényértérmények és zabra nézve augusztus havában, széna és szalmára nézve június hó folyamán nyújtandók be a termelők által. Az ajánlatokban pontosan feltüntetendő a helység neve, ahol az eladó gabona termeltetett, továbbá mellékelendő egy a községi előjáróság által kiállított s a politikai hatóság által megerősített igazolvány az eladandó gabona termelési területének nagysága felől hektárookban kifejezve, ugyancsak annak átlagos terméshozama azon czélből, hogy megállapítható legyen, vajjon az ajánlattevők az eladandó mennyiségeket saját terményeikből képesek-e fedezni.

A beadott ajánlattal egyidejűleg köteles a termelő az eladandó gabonából 5 kg.-nyi lepecsételt mustrát küldeni, ennek hiányában az ajánlat nem vétetik figyelembe.

Főfeltételül tekintendő, hogy az eladandó cikkek saját termésűek legyenek, a vett s nem saját termésű cikkeknek szállítása csak kivételes esetekben s csak akkor engedtetik meg, ha a saját termésű cikkek szállítása külső, a termelő által el nem hárítható befolyások folytán lehetetlenné vált.

Ha elemi csapások akadályozták meg a saját termésű cikkek szállítását, ugymint jég, tűz s ha a termények biztosítva voltak, a biztosítás igazolandó az illető biztosító intézet által; a nem biztosított terményekben előforduló elemi csapások okozta károk az adóelengedéssel bizonyítandók.

Ezzel az értesítéssel kapcsolatban a m. kir. honvédség részére 1900 szeptember 1-től 1901-ig szállítandó termények mennyiségét az alábbiakban közhírré tesszük, azzal a megjegyzéssel, hogy az árlejtések megtartásának határidejéről s általában az árlejtésekre vonatkozó minden közelebbi adatról a kimutatásban kitüntetett m. kir. honvédkerületi parancsnokság szívesen ad részletes felvilágosítást.

Katonai átvevő állomások

Szállítandó termékek	Pozsony	Tata	Nyitra	Léva	Trencsén	Rózsahegy	Besztercebánya	B.-Gyarmat	Jolsva	Vác	Ersékújvár
Zab	q.	120	—	120	—	120	185	100	100	—	—
Széna	q.	670	100	370	100	310	100	115	60	—	—
Alomszalma	q.	410	60	230	60	190	60	115	60	—	—
Ágyszalma	q.	270	75	100	75	150	75	120	75	—	—
Tüzifa	kbm.	1100	200	630	200	420	200	360	200	320	180

Szállítási módzatok, bánatpénz és az összes feltételekre nézve részletes felvilágosítást nyújt a m. kir. pozsonyi IV. honvéd kerületi parancsnokság.

Katonai átvevő állomások

Szállítandó termékek	Székeshelyvár	Sopron	Kőszeg	Pécs	Kaposvár	Keszthely	N.-Kanisza	Körment	Pápa	Zalaegerszeg
Zab	q.	—	122	—	—	—	265	100	—	—
Széna	q.	470	380	100	—	—	160	60	—	—
Alomszalma	q.	230	180	60	—	—	150	72	—	—
Ágyszalma	q.	180	170	72	—	—	150	72	—	—
Tüzifa	kbm.	700	200	250	3400	400	250	900	300	350

Szállítási módzatok, bánatpénz és az összes feltételekre nézve részletes felvilágosítást nyújt a m. kir. székeshelyvári V. honv. ker. parancsnokság.

Katonai átvétő állomások

Szállítandó termékek	Tápió-Sily	Kun-Félegyháza	Gyula	Jászberény	Debreczen	Zilah	Nagyvárad	Borosjenő
Zab q.	122	366	—	—	122	—	122	
Széna q.	95	248	—	4100	95	—	95	
Alomszalma q.	61	153	—	2520	61	—	61	
Ágyszalma q.	90	150	—	438	66	—	72	
Tüzifa kbm.	346	540	340	1220	272	992	254	

Szállítási módok, bántételek és az összes feltételekre nézve részletes felvilágosítást nyújt a m. kir. budapesti I. honvéd kerületi parancsnokság.

VEGYESEK.

Maj számunk tartalma:

	Oldal
Az OMGE. közleményei.	891
Az Országos Törzskönyvelő bizottság ülése.	891
A vidéki malomipar.	891
Terményszállítások a hadsereg részére.	889
Tárca.	
Fehérmegye „Sárrétje”.	892
Növénytermelés.	
Dohánytermelésünk bajairól.	892
Állattenyésztés.	
Abauj-Tornamegye szarvasmarhatenyésztése.	895
Gazdasági jog.	
Vadkárók.	896
Takarmányozás.	
Süldőhizlalás denaturált cukorral.	896
Levelészekrény.	898
Vegyések.	900
Kereskedelem, tőzsde.	902-904

A m. kir. mezőgazdasági múzeum gyűjteményei a VII. ker., Kerepesi út 72. szám alatti házban megtekinthetők a hétfői és az ünnepeket követő napok kivételével:

naponként d. e. 9 órától d. n. 1 óráig.

Hétfői és az ünnepeket követő napokon a múzeum zárva van.

A múzeum látogatása ingyenes.

A legközelebbi villamos-kocsimegállóhely a Kerepesi-úton: a városból jövet VII. ker., Alsó-erdősor utca sarkán, a városba menet VIII. ker., a Kenyérmező-utca sarkán van.

A magyar kir. földtani intézet múzeuma a közönségnek díjlanul nyitva áll minden vasárnap és csütörtökön, délelőtt 10-11-ig.

Más napokon, hétfő és péntek kivételével, délelőtt 10-11-ig, egy korona személyenkénti belépő díj lefizetése után tekinthető meg.

Kinevezés. A földművelésügyi m. kir. miniszter Sierbán János állattenyésztési m. kir. felügyelőt országos tejgazdasági felügyelővé, Balkauser Ottót, Pókay Dezsőt, Oláh Dezsőt és Csiky Elekét állattenyésztési magy. kir. felügyelőkké, végül Bartók Géza és Halász Gyula állattenyésztési magy. kir. felügyelőket a IX. fizetési osztályba, továbbá Benzur Elekét, a magyar-óvári m. kir. gazdasági akadémiához beosztott ösztöndíjas gazdasági segédet ezen akadémiához az állattant, kertészetet, szőlészetet, kisebb tenyésztési ágakat s az éghajlattant ellátó tanszék mellé két év tartamára tanársegédévé nevezte ki.

Eljegyzés. Plácek Aurél, primási urad. intéző Zsigárdon, pünkösd vasárnapján eljegyezte néhai Lakner József, gazd. akadémiai tanár és felsőlőczy Jánoska Irma leányát, Etelkát, Magyar-Ovárról.

Halálozás. Farkasfalvi Farkas Ábrahámné, szül. kis-csoltói és pelsüci Ragályi Etelka életének 59, házasságának 40. évében f. hó 6-án Tamásfalván elhunyt. Temetése az ev. ref. vallású gyász-szertartás szerint f. hó 10-én Dulházán lesz és az elhunyt a családi sírboltban helyeztetik örök nyugalomra.

Tanulmányut. Jeszenszky Pál, az OMGE. titkára f. hó 7-én kezdette meg öt-hat hétre terjedő azon tanulmányútját, amelyen a földművelésügyi miniszter megbízásából a huskivitel és husértékesítés kérdését fogja tanulmányozása tárgyává tenni. Jeszenszky különösen Németországban és Dániában fogja tanulmányozni azon intézményeket, melyek a husértékesítés előmozdítására szolgálnak és tanulmányozni fogja azt is, hogy a magyar zsir és egyéb termékek kivitelét mi módon lehetne szervezni a cseh, morva és sziléziai piacokon.

Libits Adolf felgyógyulása. Országszerte a legnagyobb részvételt keltette, midőn néhány hó előtt Olaszországból azt a hírt közölték a lapok, hogy Libits Adolf kir. tanácsos, József főherceg ő fensége uradalmi igazgatója életveszélyesen megbetegedett. A főhercegi család a legnagyobb odaadással vett részt kedvelt jóságigazgatójának ápolásában s jőformán ennek köszönhető, hogy Libits az életnek megtartható volt. Mint most örömmel értesülünk, Libits Alesuthon már majdnem teljesen fölépült s bár betegségét teljesen még ki nem heverte, de az uradalmak vezetésében ismét tevékeny részt vesz s így reméljük, hogy nemsokára teljesen fölépülve, a gazdasági mozgalomban is nemsokára ismét szintén részt vehet és szaktudását és buzgalmat ezen a téren is újból hasznosíthatja.

Gazdasági próbaöntözés Csabán. Nagyjelentőségű tervet vetett föl néhány év előtt Békés vármegye érdemes alispánja dr. Fábry Sándor arra nézve, hogy az u. n. Élővíz-csatorna mezőgazdasági öntözés céljaira berendeztessék. Az alispán u. i. még 1898. évben felhívta Csaba község képviselőtestületét, hogy az Élővíz-csatorna mentén létesítendő mezőgazdasági öntözések előkészítésére, valamint az öntözés hasznosságának az erre alkalmas területekkel bíró gazdaközönség előtt való bemutatása céljából létesítsen a nagy közön-

ség számára könnyen hozzáférhető községi birtokán az ugynevezett Borju-réten egy próbaöntözési telepet s azzal kapcsolatosan egy minta-kenderáztatót. Egyben már akkor hangsúlyozta, hogy a földművelésügyi miniszter bizonynyal anyagi támogatásban is részesítendő a községet ezen közérdekű törekvésében. A község képviselőtestülete felkarolván és magáévá tévén az ügyet, az aradi kulturmérnöki hivatal által elkészített a próbaöntözés és kenderáztató terveit és költségvetését és az alispán személyesen mutatta be azokat Darányi földművelésügyi miniszternek, felirattal is kéréstől támogatását. Az alispán most hozta a képviselőtestület tudomására, hogy a földművelési miniszter a 24000 koronára előirányzott berendezési költségek felét tárcaja terhére elvállalta s az üzemköltségekhez való hozzájárulását is kilátásba helyezte. Ily körülmények között semmi akadály nincs annak, hogy a Békés vármegyére s általában az Alföldre annyira fontos ezen próbaöntözés létesítése azonnal foganatba ne vették, annál inkább is, mert amellet, hogy Csaba községe a közérdeket szolgálja, ezen mintaöntözés és kenderáztató berendezése által, magának a községnek is tetemes jövedelmet biztosít. Ugyanis a Borju-rétnek 175 holdnyi területét öntözésre berendezve, azon a kulturmérnökség költségvetése szerinti holdanként legkevesebb 35 mm. szénatermést és métermázsánként 1 frt 80 kr. nem magasan számított eladási árt véve alapul, 11075 frt leend a bruto bevétel, melyből az 5700 frt évi üzemkiadás levonása után évi 5325 frt tiszta haszon mutatkozik, ami szemben a Borju-rét eddigi 875 frt haszonbéri jövedelmével, 4450 frt évi több jövedelmet tesz ki. Ha pedig a földm. miniszter leiratához képest egyideig az üzemköltséget is megosztja, Csaba haszna e telepen természetesen még nagyobb lesz s azonkívül még 50 holdon kenderáztató is létesíthető, mely a kisgazdák által termelt kender szakszerű kiáztatására lesz okszerűen felhasználható s tanulságul szolgál a mesterséges áztatás megbonosítására. Ekként a tervezett gazdasági befektetésnek úgy a közgazdasági mint magángazdálkodási szempontból csak előnyei lévén, az alispán felhívta az előljáróságot, hogy a célból, hogy a létesítés munkája még az aratási munkák előtt foganatba vehető legyen, a község képviselőtestületét rendkívüli közgyűlésre azonnal hívja össze s a Borju-rétnek jelzett célra való berendezését annak elhatározása alá bocsássa. Csaba község képviselőtestülete már legközelebb meg is tartja e tárgyban közgyűlést.

Mindenesetre csak örülnünk kell azon, hogy a vármegyei közigazgatás feje a reábizott törvényhatóság anyagi ügyeivel ily behatóan foglalkozik és munkásságát és befolyását a törvényhatóság anyagi emelése érdekében is felhasználja. Vajha minél több követőre akadna Békésmegye érdemes alispánja.

Mezőgazdasági munkasközvetítés. A m. kir. földművelésügyi miniszter a munkaadók és a mezőgazdasági munkások közötti jogviszonyok szabályozásáról szóló 1898. évi II. t. cz. 77. §-ában nyert felhatalmazás alapján mult évi 11,180/eln. sz. rendeletével a gazdasági

Tarlórépamag, pohánka, köles, muharmag, raffiaháncs, kénpor, rézgálicz,
nemkülönbén mindenféle gazdasági cikkek

mint legmegbízhatóbb és legolcsóbb

BESZERZÉSI FORRÁSA

ajánlható

Mauthner Ödön cs. és kir. udvari szállító magkereskedése

BUDAPESTEN, VI. ker., Andrassy-út 23. szám,
VII. ker., Rottenbiller-u. 33.

Árjegyzéket és különajánlatot kívánatra azonnal küld a cég.

közszégi
próba-
san egy
hang-
miniszter
zesítendi
ében. A
és ma-
mérnöki
zés és
t és az
Darányi
al is ki-
hozta a
a föld-
előirány-
zása ter-
ez való
ly körül-
s annak,
ában az
abntözés
ék, annál
öszsége a
és ken-
a köz-
osít. —
yi terü-
lformm-
ként leg-
méter-
szám-
leend a
vi üzem-
zta ha-
u-rét ed-
4450 frt
a földm.
az üzem-
e tele-
s azon-
tesíthető,
szakszerű
álható
tás meg-
asági be-
magán-
lévén,
hogy a
g az ara-
legyen, a
közgyü-
nek jel-
elhatáro-
képviselő-
tartja e

ill azon,
a reábi-
ily beha-
befolyását
erdekeben
követőre
a.
és. A m.
kaadók és
jogviszo-
II. t.-cz.
pán mult
gazdasági

licz,

A

szám.
333.

munkásközvetítés szervezése iránt akként intézkedett, hogy egy a törvényhatóságok, valamint a községek is, hatósági munkásközvetítőket jelöljenek ki, kiknek feladata a munkásokat keresőkről és a munkára vállalkozó munkásokról jegyzéket vezetve, a kereslet és kínálat kiegyenlítését esetleg a szomszéd törvényhatóságok munkásközvetítőivel, vagy a vezetése alatt álló miniszterium munkásügyi osztályával való közvetlen érintkezés révén előmozdítani. A gazdasági munkásközvetítők az ország legnagyobb részében már kijelöltettek s így a közvetítési szervezet meg is kezdette működését, mely azonban a hozzáfűzött várakozásnak csak az esetben felelhet meg, ha feladatának megoldásában az érdekelt összes tényezők részéről kellő támogatásban részesítetik. Ugyanezért figyelmeztetjük gazdáinkat, amennyiben helyben vagy a környéken munkásokat nem fogadhatnak fel, a munkásszükséglet kielégítése végett forduljanak saját községük, illetőleg törvényhatóságuk munkásközvetítőjéhez, vagy pedig a földművelésügyi miniszterium munkásügyi osztályához, hol a felfogadható munkások felől tájékozást szerezhetnek.

Horvát gazdák tanulmányútja. Illusztris vendégeket üdvözölt körében e napokban a m-óvári szarvasmarhatenyésztési egyesület. A horvát országos gazdasági egyesület körösi és belvári fiáláljának 24 tagja jött az egyesület tanulmányozására, elnökeik Drobobeczky Gyula körösi püspök és Kukuljević Bassányi Mátutin belvári főispán vezetése mellett. A kirándulók közt volt Sövis kanonok, Fodröczy cs. és kir. asztalnok, Trusky lovag, Strekie horvát képviselő és még több előkelő tagja a horvát gazd. egyesületnek. A vasutállomásnál a vármegye és az egyesület képviselői fogadta őket, élükön gróf Pálffy főispán és Pogány alispánal. A kirándulók három napig időztek Óváron, tanulmányozva a tenyésztési egyesület működését, a gazdasági akadémiát, a kir. növénykörtani és kir. növénytermelési kísérleti állomást, Frigyes főherceg uradalmát és a Kühne-féle gépgyárat. A gazdasági tanulmányok mellett azonban egyéb ezéljük is volt a horvát testvéreknek, mint annak Drobobeczky püspök kifejezést adott. A magyar testvérekkel óhajtottak megismerkedni, hogy Szent-István koronája országának boldogulásán vállvetett munkával dolgozhassanak. Csak természetes, hogy midőn a horvát vendégek ilyen intenciókkal jöttek az egyesülethez, iparkodott az minden lehető elkövetni a híres magyar vendégszeretet tradícióihoz méltóan fogadni vendégeit.

A Magyar Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság 1900. évi június hó 30-án délelőtt 11 órakor Budapesten, a társaság helyiségeiben (V. Mária Valéria-utca 14. sz.) fogja üldöki rendes közgyűlést megtartani. A tanácskozás tárgyai lesznek: 1. Az igazgatóság jelentése az 1899. üzletévről és az évi mérleg előterjesztése. 2. A felügyelő-bizottság jelentése a mérleg megvizsgálásának eredményéről és a tiszta nyereség hovatfordítására vonatkozó igazgatósági indítvány felől. 3. A mérleg megállapítása és a tiszta nyereség hovatfordítása iránti határozat. 4. Az igazgatóság és a felügyelő-bizottság tagjai részére adandó felmentvény iránti határozat. 5. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság évi tiszteletdíjának megállapítása. 6. Az igazgatóság és a felügyelő-bizottság tagjainak választása. A közgyűlésen való részvételre azon részvényeseknek van joguk, a kik a társaságnak legalább 50 (ötven) db részvényét a még le nem járt szelvényekkel együtt, nyolcz nappal a közgyűlés előtt a társaság pénztáránál (V. Mária Valéria-utca 14.) vagy a Magyar Általános Hitelbanknál, vagy a Magyar Leszámitoló és Pénzváltó Banknál letették. Ha valamely részvényes szavazati jogát más szavazatképes részvényesre akarja átruházni, a megbízott nevére szóló meghatalmazást az igazolvány hátán kitölteni és aláírni tartozik. A mérleg a felügyelő bizottság jelen-

tésével együtt nyolcz nappal a közgyűlés előtt a társaság helyiségeiben a részvényesek rendelkezésére áll.

Szőlőszeti kísérleti állomás Budapesten.

Nagyszabású építkezések és telepberendezések indulnak most a budai tőrkőri dűlőben, ahol az országos szőlőszeti kísérleti állomás nyer elhelyezést. Darányi földművelésügyi miniszternek ugyanis az a szándéka, hogy amint az állami szőlőszeti kísérleti állomás és vészszaporító telepek e nemből páratlanul állanak, az új intézmény is oly tökéletes legyen, melyhez hasonló a külföld előrehaladottabb államaiban sincs. Az intézet növényfiziológiai és patológiai, gyakorlati szőlőművelési, erjedéstan és kémiai szakosztályokból fog állani s szoros összefüggésben lesz a budapesti felsőbb szőlő- és borkészítési tanfolyammal. A telep 10,000 négyszögöl területen lesz és ott telepítik a kísérleti mintaszőlőt is, oda épülnek a laboratóriumok, tenyésztő helyiségek, erjesztő kamrák, üvegházak. Ezzel kapcsolatban megemlítjük, hogy a földművelésügyi miniszter utasította a szőlőszeti és borászati felügyelőket, hogy ott, ahol a szőlőket az ideai kései fagyok érték, a fagy által megáradott szőlőtök további helyes kezelésére s a bajok orvoslására a szőlőbirtokosoknak a megfelelő utba-igazításokat és szaktanácsokat adják meg és világoztassák fel a szőlőbirtokosokat, minő eljárást kell követniök arra nézve, hogy az elemi csapások által okozott károk rendkívüli eseteiben a közadók kezeléséről szóló törvény rendelkezései értelmében járó adóelengedés iránt való igényeket miként érvényesítsék. Ugyanezen alkalommal utasította a miniszter a szőlőszeti és borászati felügyelőket egyszer s mindenkorra, hogy elemi csapás bekövetkezése vagy a szőlőnek akár állati, akár növényi ellenségei fellépte és elterjedése esetére külön rendelet bevárása nélkül a szőlőbirtokosoknak a védekezésre vagy az orvoslásra szükséges eljárások megmagyarázásával és demonstrálásával, valamint általában a megfelelő utmutatások és szaktanácsok megadásával segítségére siessenek.

Mezőgazdasági értékesítő szövetkezetek. Az Országos Központi Hitelszövetkezetben azzal az eszmével foglalkoznak, hogy a gazdasági és községi hitelszövetkezetek kebelében az érdekelt szövetkezeti tagokból külön szakcsoportokat alakítsanak és szervezzenek az egyes gazdasági termények értékesítésére. Az eként létesülő szakcsoportok azután a gyümölcs, tojás, vaj és egyéb gazdasági termények értékesítését önállóan intéznék és vezetnék. Ez alapon dr. Horváth János már ki is dolgozott a Központi Hitelszövetkezetben ily szabályokat a közroktermelés és értékesítésre nézve. Ez alapon akarják azután a füzvessző feldolgozását is szervezni s végül az összes gazdasági melléktermények értékesítését szintén az ily szakcsoport-rendszerbe akarják bevonni. Ennek betetőzését azonban az képezni, ha Budapesten egy központi üzletvezetőség irányítaná az összes gazdasági értékesítő szakcsoportokat és ez gondoskodnék a fogyasztási piacok felkereséséről is. Mint értesülünk, legközelebb ezt a szervezési rendszert dr. Horváth János a maga egészében szándékozik ismertetni szövetkezeti körökben. A központi hitelszövetkezetnek ezen kezdeményezése mindenesetre nagyon elismerésre méltó, mert a termények megfelelő közvetlen értékesítése, kapcsolatban a „Hangya” fogyasztási szövetkezetének a fogyasztási cikkek közvetlen beszerzésével, a legszegényebb néposztály megélhetési viszonyain jelentékeny mértékben lendíthet és ez által a vidéki népesség jólétének emelésére oly lépés történnék, amelynek fontossága nemcsak az egyes szövetkezeti tagokra nézve nagy jelentőségű, hanem általános szempontból is egész községi helyzetünkre elhatározó befolyást gyakorolhat.

Állatforgalmi korlátozás. Az osztrák belügyminiszter folyó évi május hó 25-én kiadott rendeletével s azonnal kezdődő érvényes-

séggel a következő intézkedéseket léptette életbe: I. A ragadós száj- és körömfájás uralgása miatt tilos a hasított körmű állatoknak Ausztriába való bevitelére Moson vármegyének az Ausztriával szomszédos nezsideri járása, valamint Nyitra vármegyének az Ausztriával szomszédos szakolezai járása egész területéről és Szakoleza r. t. városból. II. A sertésvész uralgása miatt tilos a sertéseknek Ausztriába való bevitelére Bereg vármegyének szolyvai járása, Sopron vármegyének nagy-martoni járása, valamint Vas vármegyének szentgotthárdi járása egész területéről. III. A sertésvésznek osztrák területre történt behurcolása miatt a sertéseknek Ausztriába való bevitelére jelenleg a következő magyarországi területekről tilos: Baranya vármegye baranyavári, pécsi, siklósi és szentlőrinczi járásaiból, Bihar vármegye központi és mezőkeresztesi járásaiból, Csongrád vármegye csongrádi és tiszán-inneni járásaiból, Heves vármegye egri, gyöngyösi és hevesi járásaiból, Eger és Gyöngyös r. t. városokból, Moson vármegye nezsideri és rajkai járásaiból, Pest-Pilis-Solt-Kis-Kun vármegye kunfélegyházai járásából és Kiskunfélegyháza r. t. városból, Somogy vármegye baresi, nagyatádi és szigetvári járásaiból, Sopron vármegye kismartoni és soproni járásaiból és Kismarton r. t. városból, Szabolcs vármegye kisvárdai járásából, Torontál vármegye tőrök-kanizsai járásából, Vas vármegye felső-eöri és községi járásából és Köszeg r. t. városból, továbbá: Keszthely, Nagyvárad, Sopron és Szeged önálló törvényhatósági joggal felruházott városok területéről; viszont Ausztria ellen jelenleg a következő állatforgalmi korlátozások vannak nálunk érvényben: Ragadós állati betegségek uralgása miatt: 1. A sertésvész uralgása miatt tilos a sertéseknek a Magyarországgal szomszédos és sertésvésszel fertőzött alsó-ausztriai Wienerneustadt kerületből Magyarországra való behozatala. 2. A ragadós száj- és körömfájás uralgása miatt tilos a hasított körmű állatoknak a Magyarországgal szomszédos és ragadós száj- és körömfájással fertőzött alsó-ausztriai Lajtha melletti Bruck, Florisdorf, Mistelbach és Mödling kerületekből, végül a bukovinai Kimpolung kerületből Magyarországra való behozatala. A bevitelre szánt állatok hatóságilag kiállított marhalevelekkel látandók el, amelyek igazolják, hogy a származási helyen és az ezzel szomszédos községekben, illetőleg a határos községekben álló körzetben, a szállítást megelőző 40 nap alatt nem uralkodott ezen állatokra nézve ragadós és bejelentési kötelezettség alá tartozó betegség. Ha az ily helyről származó állatok közt a rendeltetési állomáson járvány jelenléte állapítatik meg, ugy az ily állatszállítmány — amennyiben az állatoknak vasuti állomással vágánnyal egybekötött nyilvános vágóhidra való elszállítása meg nem engedtetnék — a származási hely feladó állomására visszküldetk. A tilalom ellenére behozott állatszállítmányok az 1888. évi VII. t.-cz. 155. §-ához képest elköszandók.

Uj menetrend Budapest—Visegrád és Dömös között. A Magyar Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság közhírré teszi, hogy Budapest—Visegrád és Dömös között a Kis-Dunán az eddigi rendes hajójárat megtartása mellett f. évi június hó 9-től kezdve péntek kivételével még egy második hajót is fog járatni, az említett naptól fogva, tehát a gőzösök a következő menetrend szerint fognak közlekedni:

Felfelé:	
Indulás Budapestről	d. e. 10 órakor és d. u. 3 órakor.
Erkezés Dömösre	d. e. 2 óra 10 perczkor és este 7 óra 10 perczkor.
Lefelé:	
Indulás Dömösről	reggel 4 ó. 45 perczkor és d. u. 5 óra 30 perczkor.

Erkezés Budapestre reggel 7 ó. 45 perczkor és este 8 óra 30 perczkor.

A Budapestre a második járatban 10 órakor délelőtt felfelé és Dömösről 5 óra 30 perczkor lefelé induló gőzös pénteken nem közlekedik, vasár- és ünnepnapokon pedig ezen gőzös a kirándulókra való tekintettel délelőtt 10 óra helyett már reggel 8 órakor indul Budapestre, tehát a felfelé menetben az összes állomásokat 2 órával korábban érinti s csak Visegrád—Nagy-Maros g közlekedik, honnan a második járat menetrendjében tér vissza Budapestre.

A „Magyar Gazdák Szemléje“-nek májusi füzeté a következő tartalommal jelent meg: Programfélé (B. J.). — A Magyar hajózás és külkereskedelem. — Földmives-leányok iskolája. (Geöze Sarolta.) — Lord Roberts. — A nép szaporodása s a Dunajobbpart. (Mihófer Sándor.) — Nemzetközi gazdaszövetség. — Ellenségünk — a pénz. (Victorin Vidal.) — Németország gazdasági fejlődése. — Az orosz nemesség erkölcsi hanyatlása. — Társadalmi krónika. (Maszk.) — *Külföldiek*: Utmutató a gazdasági tudósítók számára. — Somogyi Manó dr.: Szociálpolitikai tanulmányok. — Számok kommentár nélkül. — A rente kurzusa és az agráriusok. — Kereskedelmi kamara és hadsereg. — Az agrárszocializmus orvoslása. — A párisi kiállítás. — Gyümölcs- és huskivitelünk Németországba. — Szétfoszló illúziók. — Pénz és arisztokraczia. — Krónika.

A cs. kir. szab. adriai biztosító társulat Triesztben e hó 3-án tartotta meg rendes évi közgyűlését. Az előterjesztett igazgatósági jelentés első sorban meleg hangon emlékezett meg a röviddel ezelőtt elhunyt báró Reinelt S. E. igazgatósági tagról, a ki negyedszázadon keresztül vett tevékeny részt a társulat igazgatásában. A 61-ik (1899.) üzleti év alakulására vonatkozó számadatok közül a következő fontosabbakat emeljük ki. Az életbiztosítási ágazatban az 1899. évben kötött biztosítási ügyletek 31,021,684 korona biztosított tőkére és 100,974 korona járadékösszegre rúgnak. A biztosítási átlag 1899. december végével 205 millió korona tőkét és 538,639 kor. járadékot tüntet ki. A díjbevétel 8,946,702 koronát teszen, míg a halál- és elérési esetekben teljesített fizetések 3,987,533 koronát igényeltek, s ezenfelül függő károkra 769,887 korona lón tartalékba helyezve. Ezen ágazat díjtartalékai és díjtételei 53,643,679 koronára rúgnak. Az elemi (tűz- és szállítmány) biztosítási ágazatok díjbevétele 17,550,045 koronát tett ki, viszontbiztosításokra 7,876,417 korona lón kiadva és kárfizetésekre — a viszontbiztosítókat illető rész levonása után — 6,746,165 korona fordított, míg függő károkra 989,040 korona lón tartalékba helyezve. E két ágazat díjtartaléka 10,125,294 koronára rúg. A tűzbiztosítási ágazat 1899-ben ép úgy mint csaknem mindegyik bel- és külföldi társaságra az adriai biztosító társulatra is felette kedvezőtlen volt és a végeredmény kedvező alakulása az egybegyűjtött tartalékok kamatai és az életbiztosítási mérleg kedvező eredményének tudható be, 100,000 korona adótartalék levonása után fennmaradó 1,002,488 korona nyeresémből 200,000 korona az életbiztosítási ágazat külön nyereségtartalékának utaltatik át, mely ily módon 2,000,000 koronára emelkedik és osztalék címén — mint az előző évben — részvényenként 150 korona kerül elosztás alá. A társulat tartalékai több mint 62 millió koronát tesznek, a melyből a díjtartalékra (saját számlára, tudniillik a viszontbiztosítási rész levonásával) 55,228,356 korona, a nyereségtartalékokra 6,363,186 korona és az árfolyamigazozási tartalékra (a tőkeelhelyezéseknek 1899. évben beállott jelentékeny értékevesztés után 989,978 korona esik. Báró Reinelt a triestti kereskedelmi kamara elhunyt elnöke helyébe ezen kamara első alelnökét: Dimmer Ferenczet választották be a társulat igazgatóságába.

NYILTTÉR.*)

Szuperfoszfátot,

kén-savas-kálit, kén-savas-ammont,
kovasavas-kálit,
(dohánytrágyázásra)

☛ kénport, ☛

(legfinomabb — 78% Chancel oldium ellen)

rézgálicot, 98% 99%

legolcsóbban szállít a

„BUNGÁRIA“

MŰTRÁGYA, KÉNSAV és YEGYI IPAR
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPESTEN,
V. KER. FÜRDŐ-UTCZA 8. SZÁM.

1899. évi forgalom: 26,480 bál.

Felhívjuk
a t. cz. gazdaközönség
figyelmét

a budapesti gyapju-ankeziókra,

melyek ideig első sorozata

1. év július hó 4-étől 7-ig tartatik meg.

Az ankeziókra felkaldott és „Gyapjuárverési vállalat Budapest, Dunaparti teherpályaudvar” címzett gyapjuküldemények a M. A. V. összes vonalain tetemes díjkezdvezményben, valamint ingyen raktározásban részesülnek.

Bejelentéseket elfogad és mindennemű felvilágosítással szolgál:

Gyapjuárverési vállalat
HELLER M. s TÁRSA,

BUDAPEST, V., Erzsébet-tér 13.

Megjelent az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület” kiadásában *Az Ujlaki Uradalom Üzleti berendezése* a „Köztelek” szerkesztősége által kitüntetett pályamű. Két tábla hat ábrával. Irta: Wiener Moszkó. Egy hazai belterjes uradalom üzleti ágának jóvelmezőségére és az egyes üzleti ágak viszonyára vonatkozó részletes adatok ismertetése. 104 oldalas csinos könyv, ára portómentes megküldéssel: 55 krajczár. Megrendelések a kiadóhivatalba intézendők.

*) Az e rovat alatt közöltékért a szerkesztőség felelősséget nem vállal.

A szőlők védelme a peronoszpóra ellen.

Nagy veszedelme újra ültetett szőlőinknek a peronoszpóra, mely óriási károkat okoz évenként a védekezésben járatlan magyar termelőknek. A peronoszpóra ellen a rézgálic-oidatokkal szoktak védekezni. A rézgálic-oidatot messzszel kell közömbösíteni, különben elégeti a szőlők leveleit. Ezt a kellő arányú keverést nehezen tanulták meg szőlősgazdáink és így esett, hogy sokszor hiába való volt a peronoszpóra ellen való védekezésük.

A rézgálicot is országoszte hamisítva hozták forgalomba és így a sok munk mellett nem egyszer használéküli munka miatt kárak is volt a gazdáknak. Ezeken a bajokon segít a dr. Aschenbrandt-féle „bordói-por”, a mely poralaku szerben a peronoszpóra ellen való tökéletes védekezés minden kelléke meg van.

A magyar-óvári gazdasági akadémián végzett kísérletek szerint **kezelése könnyü**. (csak bele kell egyszerűen a vízbe szitálni) a leveleket **soha sem pörköli**, a levélzetre **kitűnően tapad**, az eső nem mossa le oly könnyen, mint a rézgálic és mézkeveréket. A dr. Aschenbrandt-féle „bordói-por”-nak ezen jó tulajdonságai mellett azon előnye is meg van, hogy használata **olcsóbb**, mint a rézgálic és mézkeverék alkalmazása. A dr. Aschenbrandt-féle „bordói-por” ólomzárólt zsákokban védjeggyel szállittatik. Ara 50 kgos zsákban a kg. 76 fillér; 10 kgos zsákban a kg. 80 fillér; 5 kgos zsákban a kg. 80 fillér. Megrendelhető a „Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél” és a „Borászati Lapok” kiadóhivatalánál Budapestben. Ez utóbbi ingyen küldi meg bárkinek, aki egy levelezőlapon hozzá fordul, a peronoszpóra ellen való védekezésről szóló népies füzetet.

A jövő vámpolitikája és új vámtarifánk.

Az Országos Magyar Gazd. Egyesület
vámügyi bizottságának megbízásából
irta:

RUBINEK GYULA

az O. M. G. E. ügyvezető titkárja.

Nagy kvart alak 320 lap.

Ára 10 korona.

Megrendelhető a

„Köztelek” kiadóhivatalában.

KERESKEDELEM, TŐZSDE.

Budapesti gabonatőzsde.

(Guttman és Wahl budapesti terménybizományi cég jelentése.)

Napi jelentés a gabonafüzletről.

1900 június 8.

New-York és Chicagó 4 centtel magasabb jegyzést küldött, mely emelkedést azzal indokolta, hogy a panaszok szárazság miatt mindinkább nagyobbodnak. Ezen látszólagos „rémhír” azonban nem volt képes az

itteni tözsdét megfélemlíteni, mert az első jegyzések is már lanyhák voltak s mindössze 6 fillérrel szilárdult meg az üzlet, mindön ismét csak leszorították az árat, úgy hogy már a déli zárlat felé 15.76 K. az októberi buza. Az időjárás állandóan szép, a vetési hírek kedvezőek s az irányzat lanya.

Ugyanígy a készáruban; miután a malmok tegnap 25-30000 m. buzát változatlan áron megvehettek, ma már csak 10 fillér árengedmény mellett voltak hajlandók az áruba hozott 10000 m. buzát vásárolni. Felmondott 4000 buza és 300 tengeri.

Tengeriben tartott az irányzat helyben meg lehetős nagy a kínálat s wagonba rakva 11.25 K. megvehető, ab állomás gyenge a kínálat, amelylyel szemben a kereslet sem sürgős.

Rozs lanya a terminusra való tekintettel, az árat a mult betéhez képes jó 30-40 fillérrel visszamentek, helyben átvéve minőség szerint 13.40-13.70 K. érthető el, mig jobb áruért 20 fillérrel többet jegyzünk.

Árpában gyenge az üzlet, csekély kínálat mellett az árat változatlanok, takarmányárpa Kőbányán 12.30-12.90 K. értékelhető.

Zab lanya s helyben 10.20-10.30 K. jegyzünk

Határidők egy órai zárlat

Table with 2 columns: Item name and price. Includes Buza júniusra 1900, Buza októberre, Rozs októberre, Tengeri júliusra, aug-ra, tengeri májusra, Zab októberre.

Az árjegyzés 100 kg.-ra vonatkozik: Bladatott: Buza:

Table with 4 columns: Location, weight, price, and time. Includes Tiszavidéki, Pestmegyevidéki, Fehérmegyevid., Bácskai, Bajai, H.-M.-Vásárhelyi, Raktárból.

Szesszűlet.

Szess. (Goldfinger Gábor szeszgyári képviselő tudósítása.)

A szeszűletben e héten az üzletmenet gyengébb volt és a forgalom főleg régebbi előjegyzések lebonyolítására szorított. Elkelt kisebb tételekben finomított szesz 116.50-117.50 K. adózva és 46.50-47.50 K. adózatlanul szabadraktárra szállítva helybeli gyáraktól.

Élesztőszesz szilárd és 46.50-47.50 K. kelt adózatlanul, 116.50-117.50 korona adózva nagybani vevőknek.

Adózott nyersszesz és denaturált szesz változatlan.

Vidéki finomítottgyárak által finomított szesz adózva 114-114.50 K. és adózatlanul 44-44.50 K. lett ajánlva és ez áron több tétel el is kelt.

Mezőgazdasági szeszgyárak kontingens nyersszeszt 38-39 K. ajánlottak, mely áron néhány kisebb tétel zárulva is lett.

A kontingens nyersszesz ára Budapesten 38.50-39- korona.

Bécsi jegyzés 42.60-43- korona, kontingens nyersszeszt.

Prágai jegyzés 112.25 korona adózott és 39.75 korona adózatlan szeszt.

Triestini jegyzés 19.50-20- korona kivételi szeszt 90% hektoliterje.

Kivételre több tétel finomított szeszt vásároltak.

Vidéki szeszgyárak változatlanul szilárdan jegyeznek. Lőse, Baja, N.-Tapolcsány 1/3 koronával drágábban jegyez.

Budapesti zárlatárak e héten: Finomított szesz 116.50-117.50 korona, élesztőszesz 116.50-117.50 K., nyersszesz adózva 114.50-115.50 korona, nyersszesz adózatlan (szkontingens) - korona, denaturált

szesz 37-37.50 korona. Kontingens nyersszesz - korona.

Az árat 10,000 literfokonként hordó nélkül bérmentve budapesti vasútállomáshoz szállítva készpénzfizetés mellett értendő.

Vetőmagvak. (Mauthner Odön tudósítása.)

A lefolyt héten uralgott esőzések miatt muharmag volt a legkeresettebb czikk. Megbízható magból azonban igen csekély készletek vannak csak, mig ellenben gyöngén csirázó muharmagot a vidékről nagyobb tételekben ajánlottak ugyan, de ügyet ezen árura nem vetett senkinek. Tárlórépa iránt máris mutatkozik érdeklődés. Zöldtakarmánynak való magvai még folyton jó keresletre találának. Az árat a mult hetiek maradtak. Luczernamagból szintén adatott még el valamelyes.

Jegyzések nyers áruért 100 kgonként Budapesten érté:

Table with 2 columns: Item name and price. Includes Luczerna, francia; Luczerna, magyar; Muharmag.

Az Erzsébet Gözmalom-Társaság üzleti tudósítása a „Köztelek” részére. Budapest, 1900. május 31-én. Kötelezettség nélküli árat 100 kilónként, tejsulyt tisztasulynak érve, zsákostul, a budapesti vasuti vagy hajóállomáshoz szállítva:

Table with 2 columns: Szám and price. Includes Buzaliszt, 8-as takarmányliszt, finom, goromba.

A központi vásárcsarnok árjegyzése nagyban (en gros) eladott élelmiczikkek áráiról.

Magyar gazdák vásárcsarnok ellátó szövetkezetek üzleti jelentése. 1900. június hó 6-áról.

Forgalmunk az ünnep után is a hét elejével rendkívül élénk volt. Hozatalaink nagy részét tojás, élő baromfi és vaj képezte. Vidéki husnemek csak gyéren érkeztek. Az irányzat általában kedvező volt a nélkül, hogy az árat lényeges változáson mentek volna keresztül: csak gyümölcs lett olcsóbb.

Eladásaink: vidéki borju 80-90, sertés szalonna nélkül 84-88 mázsája, őz 1.40-1.50 K. kg.-ja.

Tojás la alföldi 57-58, erdélyi 56-57 K. eredeti ládánként.

Termékek: teavaj 2-2.20, főzővaj 1.40-1.60 K., tehénturó 16-24 fill. kg.-onként.

Előbaromfi: ideai csirke nagyság és minőség szerint 1.20-1.60, kivételes esetben 2.10, liba 4-6 K. páronként. Földi eper 2-2.20 K. kilogrammonként, dinnye 2-4 K. darabonként. Karalábé 2-3 K., saláta 40-80 fillér, tök 30-50 korona száza.

Hivatalos árjegyzés

Budapest székesfőváros vásárcsarnokaiban eladott élelmiczikkekről. Budapest, 1900. június 7-éről.

Hus és hustermekék. Marhahus 1 q. hátulja I. rendű 108-112, II. r. 100-108, III. r. 92-100, eleje I. r. 96-100, II. r. 92-96, III. r. 68-92, borjúhús 1 q. hátulja I. r. 120-130, II. r. 100-112, eleje I. r. 96-100, II. r. 84-96, bárány 1 darab hátulja - - - - - , eleje - - - - - , birkahus 1 q. hátulja I. r. 84-88, II. r. 80-84, eleje I. r. 76-80, II. r. 74-76, sertéshús 1 q. szalonnával budapesti - - - - - , vidéki 92-96, szalonna nélkül budapesti 88-96, vidéki 72-90, sertéshús porköltnek való - - - - - , kocsonyának való - - - - - , füstölt budapesti I. r. - - - - - , vidéki II. r. 1 q. 124-130, malacz élő, szopós I. r. 1 drb 5.00-7.00, tisztított I. r. 1 kg. 1.60-1.80, sonka 1 kg. nyers, belf. hentesáru 0.90-1.20, füstölt belf. csonttal 0.90-1.50, csont nélkül 1.20-1.70, sonka füstölt prágai, csonttal 0.-0.-, csont nélkül 0.-0.-, kolbász 1 kg. nyers 1.00-1.20, füstölt I. r. 1.40-1.60, szalonna 1 q. - - - - - , sózott 104-108, füstölt 98-120, sertészsír 1 q. hordóval 116-120, hordó nélkül budapesti I. r. 112-116, szalámi 1 kg. belföldi 260-300, prágai - - - - - korona.

Baromfi. a) Élő: (1 pár) csirke rántani való 1.00-1.70, tyúk belföldi I. r. 2.40-2.60, kappan hizott I. r. 0.00-0.00, sovány 0.50-0.60, ruca hizott I. r. 0.00-0.00, sovány belföldi 0.-0.-, liba fiatal újdonság 0.-0.-, lud hizott I. r. - - - - - , sovány belföldi 0.-0.-, pulyka hizott I. r. 0.-0.-, sovány belföldi 4.0-4.80 korona. - b) Tisztított: csirke I. r. 1 drb 1.20-1.60, tyúk I. r. 1 drb 1.50-2.20, kappan hizott 1 kg. - - - - - , 1 drb 2.00-4.00, ruca

hizott 1 drb 1.60-2.30, 1 kg. 0.-0.-, lud hizott 1 kg. 0.-0.-, 1 drb 3.60-5.00, magló 1 kg. - - - - - , 1 drb - - - - - , pulyka hizott 1 kg. 0.00-0.00, 1 drb - - - - - , magló 1 kg. - - - - - , 1 drb - - - - - , ludmáj 1 kg. 2.40-3.20, nagy 1 drb 1.00-2.00, ludzsír 1 kg. 1.80-2.00 korona.

Hal. Élő: (1 kg.) harcsa 1.60-1.80, csuka 0.00-0.00, ponty dunai nagy 1.60-2.00, márna 0.00-0.00, süllő balatoni - - - - - , czompó 1.40-1.60, pisztráng nagy - - - - - , kecsge 0.00-0.-, angolna - - - - - , apró kevert 0.-0.-. Lazac rajnai 1 kg. 0.-0.- korona.

Tej és tejtermékek. Tej teljes 1 liter 0.16-0.16, lefölözött 0.12-0.12, teffel 0.50-0.56, teavaj 1 kg. 1.80-2.20, főző darabos 1.20-1.60, szedett 1.20-1.60, olvasztott - - - - - , margarin I. rendű - - - - - , II. r. - - - - - , tehénturó I. r. 0.24-0.30, juhturó 0.92-1.12, liptói 0.80-1.28, juhsajt 90-92, ementáli belföldi 1.50-1.60, grói belföldi 0.80-1.20 korona.

Liszt és kenyéremlék. Kenyérliszt 1 q. - - - - - , kenyér monori, fehér hosszú 1 kg. 0.26-0.26, barna 0.22-0.22, rozs 0.26-0.28 korona.

Száraz főzelék. Lencse belföldi 1 q. - - - - - 00 külföldi 36.00-56.00, borsó hazai héjas 20.00-24.00, koptatott 26.00-30.00, külföldi héjas 20.00-34.00, bab fehér apró 14.00-18.00, nagy 14.00-16.00, szines 12.00-20.00 korona.

Tojás. Friss teatojás 100 drb 4.10-4.16, alföldi (1440 drb) 56.00-57.00, erdélyi (1440 drb) 54.00-56.00, szerb (1440 drb) - - - - - , apró (1680 drb) - - - - - , meszes tojás - - - - - korona.

Zöldség. Sárgarépa 100 köt. - - - - - , I. r. 1 q. 8.00-10.00, petrezselyem újd. 100 köt. 0.40-1.60, I. r. 1 q. 36.00-40.00, zeller I. r. 100 drb 0.-0.-, karalábé I. r. 100 drb 0.-0.-, vöröshagyma újd. belföldi 100 köt. - - - - - , érett makói 1 q. - - - - - 00, fokhagyma I. r. 1 q. 28.00-36.00, czékla I. r. 100 drb 2.40-3.20, II. r. 0.-0.-, fejeskáposzta I. r. 100 drb - - - - - 00, kelkáposzta I. r. 100 darab 2.00-4.00, vöröskáposzta I. r. 100 drb 00.00-09.00, fejes saláta I. r. 100 drb 1.20-2.40, költött saláta 100 drb - - - - - , burgonya 1 vagon sárga 600.0-620.0, fehér 500.00-520.00, rózsá 1 q. 0.-0.-, fekete retek kicsiny 100 drb 1.20-2.40, ugorka 100 drb savanyítani való - - - - - , savanyított 3.60-4.40, nagy salátának - - - - - , paradicsom olasz 1 q. 90.00-90.00, belföldi - - - - - , zöld paprika 100 drb 0.-0.-, tök főzni való 100 drb - - - - - , zöldborsó hüvelyes 1 q. - - - - - , kifejtett - - - - - , zöldbab hüvelyes 1 q. - - - - - , kifejtett - - - - - , karfiol 100 drb - - - - - 00, torma belföldi nagy édes 1 q. 24.00-34.00, spárpa 1 kg. 0.-0.- korona.

Gyümölcs. Alma, nyári édes 1 q. - - - - - , rétesbe való 00.00-00.00, vajkörte nagy I. r. 1 q. - - - - - , közönséges kevert körte 1 q. 00.00-00.00, szilva magvavaló nagy I. r. 1 q. - - - - - , nem magvavaló vörös 1 q. - - - - - , ringló nemes I. r. 1 q. - - - - - , barack kajszin 1 q. - - - - - , ősz 1 q. - - - - - , magvavaló 1 q. - - - - - , nem magvavaló 1 q. - - - - - , szőlő fehér mézes csemege 1 q. 00.00-00.00, közönséges kevert I. r. 1 q. - - - - - , meggy nagyszemű kem. 1 q. - - - - - , apró szemű 1 q. - - - - - , eper (számóca) 1 kg. - - - - - , málna 1 kg. - - - - - , szeder 1 liter - - - - - , görög dinnye nagy I. r. 10 drb - - - - - , kicsiny 100 drb - - - - - , II. r. 100 darab - - - - - , dió nagy papírhéjú 1 q. 00.00-00.00, apró kemény heju I. r. 1 q. 00.00-00.00, mogoró nagy olasz 1 q. - - - - - 00, gesztenye olasz nagy 1 q. 0.-0.-, belföldi 1 q. - - - - - , narancs messzina 100 darab 5.60-8.-, pugliai 100 drb 5.00-8.00, mandarin 100 drb 0.00-0.00, citrom I. r. 100 drb 2.60-2.80, füge hordós 1 q. 32.00-36.00, koszoru 1 q. 40.00-44.00, datolya sajtolt I. r. 1 q. 80.00-84.00, mazsolaszőlő (fehér) 1 q. 70.00-112.00, szőlő passatutti 1 q. - - - - - , 1 q. - - - - - , szerb szőlő 1 q. - - - - - korona.

Fűszer, ital. Paprika I. r. 1 q. 160.00-220.00, II. r. 1 q. 140.00-160.00, mák 1 q. 50.00-60.00, méz csurgatott 1 q. 80.00-104.00, lépes 1 q. - - - - - , köménymag 1 q. - - - - - , boróka 1 kg. - - - - - , házi szappan szm I. r. 1 q. 56.00-60.00, közönséges II. r. 48.00-52.00, bor fehér asztali palackokban 1 hl. - - - - - , vörös bor 1 hl. - - - - - , házi pálinka palackokban 1 hl. - - - - - korona.

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület Mester-telek, 1900. június 8. A székesfővárosi vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére). Felhozott a szokotti szeszűletből 138 szeker réti széna, 8 szeker muhar, 35 szeker szupszalma, 10 szeker alomszalma, 0 szeker takarmányzalma 0 szeker tengeriszár, 11 szeker egyéb takarmány (zabosbukkony, lóhere stb.) 500 szék szecse, a forgalom lanya Ára fill.-ben q.-ként a következők: réti széna 400-600, muhar 620-680, szupszalma 240-320, alomszalma 220-260, egyéb takarmány - - - - - , lóhere - - - - - , takarmányzalma - - - - - 100 kéve tengerisz. - - - - - , luczerna 380-520 sarju 480-480 szalmaszecske 340-380, széna - - - - - , új - - - - - , zabosbukkony 540-540 Csúszes szeszűlet 207, súly 289,800 kg.

Állatvásárok.

Budapesti szürómarhavásár. 1900. június hó 7-én. *(A székesfővárosi közigazgatóság és marhavásár igazgatóságának jelentése.)*

Felhajtatott: belföldi 831 db, eladatott — db, galicziai — drb, eladatott — drb, tirolai 49 drb, eladatott — drb, növendék 60 borju 41 db, eladatott — drb, élő bárány 37 db, eladatott — drb; belföldi — drb, eladatott — drb, galicziai — drb, eladatott — drb, tirolai — drb, eladatott — drb, bécsi öltött — drb, eladatott — drb, növendék borju — drb, eladatott — drb, öltött bárány — drb, eladatott — drb, élő kecske — drb, eladatott — drb.

A borjuvásár lefolyása élénk volt. Árak a következők: Élő borjuk: belföldi 62—96 koronáig, kivételesen — koronáig drbont, — koronáig, kivételesen 98 — koronáig sulyra, galicziai —, kiv. — koronáig drbont, — kor.ig, kiv. — koronáig sulyra, tirolai — koronáig kiv. — koronáig drbont, — koronáig kiv. — koronáig sulyra, növendék borju 40—50, — koronáig, kiv. — koronáig drbont, 44—52 koronáig, kiv. 54 — koronáig sulyra, Öltött borju: belföldi — koronáig, kiv. — koronáig sulyra, galicziai — koronáig, kiv. — koronáig sulyra, tirolai — koronáig, kiv. — koronáig drbont, bécsi — koronáig, kiv. — koronáig sulyra, növendék — koronáig, kiv. — koronáig drbont, élő bárány 12—16 — koronáig páronkint, öltött bárány — koronáig párja.

Budapesti juhvásár. 1900. június hó 5-én. *(A székesfővárosi közigazgatóság és marhavásár igazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)*

Felhajtatott: Belföldi hizalt ürű 194 darab, eladatott 194 drb, feljavított juhok — drb, eladatott — drb, kisorolt kosok 6 drb, eladatott 6 darab, kiverő juh — drb, eladatott — drb, bárány — drb, kecske —, boszniai —, szerbiai —, angol keresztelés —, romániai —, durvaszőrű — db.

Borjuvásár élénk, birkavásár jelentéktelen volt. Árak a következők: Belföldi hizalt ürű 38—45 — K. páronkint, 48—51 (—) K.ig 100 kiló élősúly szerint, feljavított juhok 28—34 — K. páronkint, 42—46 — K.ig 100 kiló élősúly szerint, kisorolt kosok — K.ig páronkint, — K.ig 100 kiló élősúly szerint, kiverő juhok — K.ig páronkint, — K.ig 100 kl. élős. sz., bárány — K. páronkint, kecske — K. anya juhok — K. páronkint, szerbiai — K. páronkint, angol keresztelés — K. páronkint, romániai — K. páronkint.

Budapesti gazdasági és tenyészmarhavásár. 1900. évi június hó 7-én. *(A budapesti közigazgatóság és marhavásár igazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)*

Felhajtatott: 188 db, egymint: jármos ökrök elsömin. 7 db, közép 59 db, alárendelt 6 db. Fejőstehén: fehér — db, tarka 55 db, tenyészbika 0 db, tarka tinó —, fehér — db, jármosivály — db, bonyhádi 61 db, hizlalt való ökrök — db, szőz fehér — db. Ugy a fejős teheneknél, mint a jármos ökröknel meglehetősen uralkodott. Következő árak jegyeztettek: Elsőrendű jármos ökrök 720—780, középmin. jármos ökrök 660—710 pár., alárendelt minőségű jármos ökrök —, Jármos bivály — é. s. mm., — K.ig páronkint, jobb minőségű jármos ökrök — mm.-kint é. s., bekötmi való ökrök — K.ig. Fejőstehenekért és pedig: Fehérszőrű magyar tehén —, tarka kevert származású tehén 130—220 koronáig darabonkint, bonyhádi tehén 230—320, kiv. — koronáig darabonkint.

Budapesti vágómarhavásár. 1900. évi június hó 7-én. *(A budapesti közigazgatóság és marhavásár igazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)*

Felhajtatott: 1826 db nagy vágómarha, nevezetesen: 649 db magyar és tarka ökrök, 516 db magyar és tarka tehén, 503 db szerbiai ökrök, — db szerb ökrök, — db boszniai tehén, 27 db szerbiai tehén, 80 db bika és 51 db bivály.

Minőség szerint: 627 darab elsőrendű hizott 1028 db középminőségű és 161 db alárendelt min. ökrök — db elsőrendű hizott ökrök, — db középminőségű ökrök és — db alárendelt min. ökrök; — db elsőrendű hizott tehén, — db középminőségű tehén, — db alárendelt minőségű tehén.

Vágómarhából az időszakhoz képest a felhajtás nagy on csekély volt, minélfogva az árak általánosságban 2—3 koronával, sőt egyes esetekben 4 koronával is emelkedtek. Idegen vevők szükségleteiket csak részben fedezhették.

Következő árak jegyeztettek: Hizott magyar ökrök jobb minőségű 62—68 —, kivételesen —, hizott magyar ökrök középminőségű 54—62 —, alárendelt minőségű magyar ökrök 46—52 —, jobb minőségű magyar és tarka tehén 44—66 —, kivételesen tarka tehén —, magyar tehén középmin., 44—66 —, alárendelt minőségű magyar és tarka tehén 44—66 —, szerbiai ökrök jobb minőségű 54—62 —, kiv. 65 —, szerbiai ökrök középminőségű 46—52 —, szerbiai ökrök alárendelt minőségű —, szerbiai bika 48—68 —, kivételesen 70 —, szerbiai bivály 36—44 —, kiv. — koronáig métermázsánkint élősúlyban.

Budapesti lóvásár. Budapest, 1900. jun. 7-én. *(A budapesti vásárgazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)*

A forgalom élénk volt, a felhajtás emelkedett. Felhajtatott összesen 723 db. Eladatott 371 db, Jobb minőségű lovakból bítas 18 drb, eladatott 5 db, 300—360 K-ért, könnyebb kocsiló (jukker stb.) 10 db, eladatott 5 db, 350—450 K-ért, nehezebb kocsiló (hintós) 25 db, eladatott 10 db 300—340 K-ért, igás kocsiló (nehéz nyugati faj) 69 db, eladatott 37 db 200—280 K-ért, ponny 2 db, eladatott 0 db — K-ért; közép minőségű lovakból: nehezebb félek (fuvaros ló stb.) 100 db, eladatott 46 db 100—160 K-ért, könnyebb félek (parasztló stb.) 350 db, eladatott 210 db 48—80 K-ért; alárendelt minőségű lovakból 158 db, eladatott 58 db 20—36 K-ért. Bécsi vágóra vásároltatott 63 db, az állatkert részére vásároltatott 4 darab, tulajdonjogra gyanus ló lefoglaltatott — db, ragályos betegségre gyanus ló lefoglaltatott — db, takonykór miatt a gyepmesterhez küldetett — db.

Kőbányai sertés vásár. 1900. évi június hó 8-én.

(Élő magyar sertéshislak-részvénytársaság telefon jelentése a „Köztelek” részére.) Az üzlet élénkebb volt. **Heti állag-árak:** Magyar válogatott 320—380 kg-os nehéz 100—102 fil., 280—300 ggrammos nehéz 93—100 fil., öreg 300 kg. tuji 94—96 fil., vidéki sertés könnyű — f. Szerb 90—94 f. Román — tiszta kg. páronkint 45 kg. életsúlyevonás és 4% engedmény szokásos. — **Éleségárak:** Tengeri új 11:80 — korona, árpa 12:80 kor. Kőbányán átvéve. **Helyi állomány:** június 1-én maradt 45984 darab **Felhajtás:** Belföldről 1094 darab, Szerbiából 1851 darab, Romániából — drb, egyéb államokból — darab. Összesen 2900 db. **Főösszeg** 48884 db. **Állomány és felhajtás együtt — drb. Elhajtás:** budapesti fogyasztásra (I—X. kerület) 2690 drb, belföldre Budapest környékére 925 drb, Bécsbe 1060 drb, osztrák tartományokba 602 drb, Ausztriába — db. Német birodalomba — darab egyéb országokba — darab, összesen 5293 db. A szappangyárakban feldolgoztatott: szállásokban elhullott 4 darab, vagonokból kirakott hulla 1 darab, borsókának találtatott 11 darab, összesen 16 db. Maradt állomány 43591 drb. A részvény-szállásokban 10581 drb van elhelyezve. Az egészségügyi és tranzitszállásokban maradt VI/1. 5362 db. **Felhajtás:** Szerbiából 1871 db, Romániából — drb, összesen 7213 drb. **Elhajtás:** 3137 drb, maradt állomány 4076 drb és pedig 4076 drb szerb és — db román. Az egészségügyi szemlénel jan. 1-től máig 136 drb a fogyasztás alól kivonatott és technikai célokra feldolgoztatott.

Bécsi vágómarhavásár. 1900. június hó 5-én. *(Vass Jenő tudósítása a „Köztelek” részére.)*

Összes felhajtás 6071 db. Ebből magyar 3738 db galicziai 1188 darab, bukovinai 208, német 937 db hizott 5007 db, legelő 1064 db, fiatal — db, ökrök 4512 db, bika 806 db, tehén 516 db, bivály 117 db.

Mivel az ünnepek utáni gyengébb fogyasztás egy ily roppant nagy felhajtással párosult, a vásár menete nagyon lanyha volt. A vevők, ki akarva ezen rájuk nézve kedvező szituációt használni, a vételtől eleinte teljesen visszahúzódtak, úgy, hogy a tulajdonképeni üzlet csak a déli órákban kezdődött. A prima jószág ára 2 koronával, a közepes minőségű 2—4 koronával hanyatlott.

Árak: prima magyar 62—68 — (70 —), szekunda 2—61, tertia 46—51. Galicziai prima 64—68 — (—), szekunda 56—63, tertia 48—55. Német prima 70—76 — (78 —), szekunda 60—69, tertia 52—59. Legelőmarha: szerb és magyar 40—52 —, rosszabb minőségű —. Bika és tehén 38—68 (70 —) és bivály 34—44 —. Az összes eladások, élősúlyban, kilogrammonként értendők.

Bécsi szürómarhavásár. 1900. május 31-án. Felhozott: 3151 borju, 2490 élő sertés, 1955 kizsigerelt sertés, 211 kizsigerelt juh, 1274 bárány.

A vásár változatlan. Árak kilogrammonként: kizsigerelt borju 80—100, prima 102—112, primissima 114—120 (124—128), élő borju 64—92, prima 94—100 (102—108), primissima —, fiatal sertés 84—94, kizsigerelt sertés, nehéz 84—94, hizó sertés, süldő 80—94 (—), kizsigerelt juh 68—88 fillér pr. kiló, bárány páronkint 10—26 (—) korona.

Bécsi sertés vásár. 1900. június 5-én. *(Schleifeder és társai bizományi cég távirati jelentése a „Köztelek” részére.)*

Felhajtás: 5340 süldő, 5359 magyar, összesen 10690 drb.

A forgalom igen lanyha. Árak kilónként élősúlyban fogyasztási adó nélkül: prima 90—93 fillér, kivételesen 94 fillér, közepes 73—87 fillér, könnyű — fillér, süldő 62—82 fillér.

Bécsi juhvásár. 1900. május hó 31-án. Felhajtatott 2612 db juh.

A vásár lanyha volt. Árak: juh 48—52 (—) fillér per kiló, kiv. —, raczka 44—46 — per kilo.

Ingtalanok árverései (40000 korona becsértéken felül.)

(Kivonat a hivatalos lapból.)

Junius 14.	Zinóváralja kir. jbiróság	a tkvi ha- Velits tóság Dezső	48790
Junius 18.	M.-szigeti kir. tvszék	a tkvi ha- M.-szigeti tóság takarékpénztár	132632
Junius 20.	Bpest I—III. jbiróság	a tkvi ha- Rossler tóság Bernát	50428
Junius 22.	M.-szigeti kir. tvszék	a tkvi ha- Káhn tóság Józsefné	53709
Junius 23.	Abád-szalóki kir. jbiróság	a tkvi ha- Hajnik tóság Béla	50130
Junius 26.	Szabadkai kir. tvszék	a tkvi ha- Szudarovics tóság Márk	80292
Junius 26.	Szentesi kir. jbiróság	a tkvi ha- Héjja tóság Lajos	53770
Junius 30.	Kolozsvári kir. tvszék	a tkvi ha- Sigmund tóság testvérek	988139
Julius 2.	Élesdi jbiróság	a tkvi ha- Berzeviczy tóság Béla	43263
Julius 3.	Homonnai kir. jbiróság	a tkvi ha- báró Fiáth tóság keresztné	62439
Julius 9.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi ha- Fodor tóság Gyuláné	330.80
Julius 13.	Segesvári kir. jbiróság	a tkvi ha- br. Szent-108000 tóság kereszty Pál	
Julius 23.	Debreczeni kir. tvszék	a tkvi ha- Ujfaluzy tóság Endre	112520
Julius 26.	Szabadkai kir. jbiróság	a tkvi ha- Szudaro- tóság Havics Márk	80292
Julius 28.	Marosvásárhelyi kir. tvszék	a tkvi ha- övr. Gazda tóság Józsefné	40593
Aug. 17.	Zirczi kir. jbiróság	a tkvi ha- Anyos tóság Miklós	66336

Szerkesztői üzenetek.

K. J. urnak Padé. Tílalom hiányában a bérlet a trágyát is eladhatja.

Csongrádmegyei Gazd. Egylet. *Hogy hol lehet hazánkban nevelt Percheron kancaikat szerezni?* arra választ nem adhatunk, mert a percheron-tenyésztés nálunk nem igen birt eddig sok helyen gyökeret verni és főképen tisztavérű tenyésztéseket alig találmi nálunk. Tudomásunk szerint gróf Széchényi Gyula (Marczali), gróf Széchényi Géza (Csokonyán, Somogy.) és Frigyes főherceg 6 fensége m.-óvári uradalma tenyésztettek percheront. Hogy a tenyésztések fennállanak-e még, nem tudjuk; az illető uradalmi igazgatóság mindenesetre szolgálatna felvilágosítással. Hirdetés utján mindenesetre leghamarább célhoz lehetne jutni.

Elsőrangú hazai gyártmány.

Szöcséplők

Pontos ozim:

ELSŐ MAGYAR

GAZDASÁGI GÉPGYÁR

RÉSZVÉNY-TÁRSULAT

BUDAPEST.

Magyarország legnagyobb és egyedüli gazdasági gépgyára, mely a gazdálkodáshoz szükséges

összes

gazdasági gépeket gyártja.

Rendelések megtétele előtt kérjük minden szakkavágó kérdéssel bizalommal hozzánk fordulni.

Részletes árjegyzékkel

és azakszerű felvilágosítással díjmentesen szolgálunk.

Szécskavágók Morzsolók

Földbirtokosok, gazdák és raktár- vállalatok stb. figyelmébe.

Austria-Magyarországon általam bevezetett s mindenki által hasznosnak elismert

ponyva-kölcsönző intézetem

ajánl igen csekély kölcsöndij mellett 96 □ mtr. és 48 □ mtr. nagyságu telített

kazal ponyvákat,

vasuti waggonok és más mezoi termékek betakarására szolgáló ponyvákat, továbbá 12 □ mtr. nagyságu, behordáshoz alkalmas **szekérponyvákat**, miáltal saját ponyvának beszerzése megtakaríttatik. Ugyszintén

zsákok is kölcsönöztetnek

igen olcsó árak és előnyös feltételek mellett. Ugyanitt legolcsóbban szerezhettek be új és használt 726

telített ponyvák,

valamint **szekérponyvák** 7 korona és 9 korona, továbbá új és használt

zsákok

minden nemben, gabona, faszén, liszt és korpás zsákok stb.

Minden 50%-kal olcsóbb mint bárhol.

Ócska zsák és ponyva minden mennyiségben a legmagasabb áron megvételtek.

NAGEL ADOLF

Budapest, V. Arany-János-utca 12.

TELEFON.

Sürgöny-czim:
Nagel Adolf, Budapest.

Knuth Károly

mérnök és gyáros.

GYÁR ÉS IRODA:

BUDAPEST,

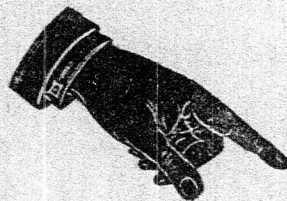
VII. ker., Garay-utca 6-8. szám.

Elvállal: Központi-, víz-, lég- és gőzfűtések, lég-szesz- és vízvezetékek, csatornázások, szellőztetések, ciosettek, szivattyúk, vízerőművi emelőgépek stb., nemkülönben kőszén-, olaj- és róleum váladékból nyert gázok értékesítését, czelező készülékek létesítését, városok, indóházak, nagyobb épületek és gyárak számára.

Tervek, költségvetések, jövedelmi előirányzatok gyorsan készíttetnek.

Legjobb minőségű kőanyag-oszlokok raktáron.

Importált eredeti angol kosok

kaphatók:

PICK OSWALD-nál
BUDAPEST,

VIII., Külső-Kerepesi-ut 1. sz.

Gazdasági szeszgyár

teljes berendezése, jó karban, gőzkazán, gőzgyűjtő és géppel, 7 Hl. napi főzéssel

eladó.

Gróf Karátsonyi Camilló

tisztartósága 1000

Laudontanya (Torontálmegye).

KAINIT

nagyban és kicsinyben.

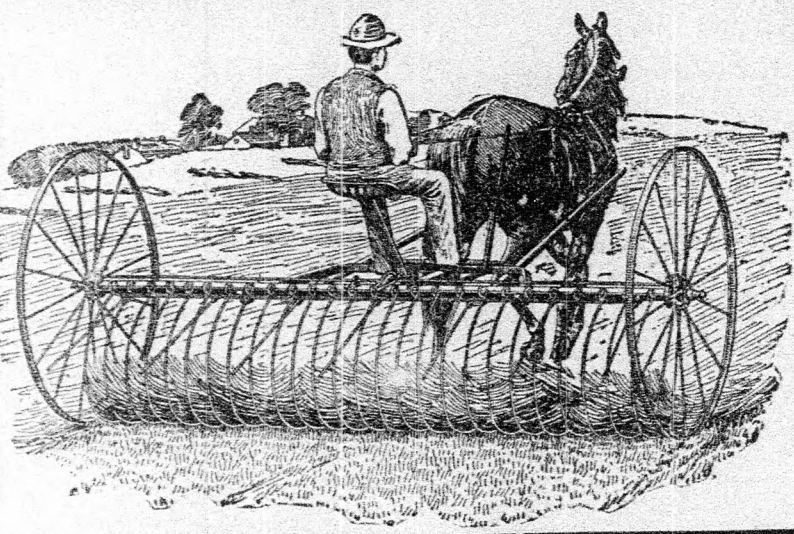
Megrendelhető az Országos Magyar Gazdasági Egyesület titkári hivatalánál (Budapest Köztelek).

Árak:

nagyban waggon-rakományonként ab Leopoldshall-Stassfurt, ömlesztett állapotban 106 frt, zsákban szállítva 130 frt. A vasuti szállítási költség a különböző távolságu rendeltetési állomások szerint 130-140 frt között váltakozik.

Kicsinyben mm.-ként zsákkal együtt budapesti raktárunkból egyesületi tagok részére 2 frt 80 kr., nem tagoknak 3 frt.

A megrendeléssel egyideűleg a kainit árát egyesítetjük pénztárhoz beküldeni kérik, a szállítási költségek a küldemény átvételénél fizetendők.

McCormick Harvesting Machine Company.

Chicagói aratógépgyár.

Kévekötaratógép. Marokrakóaratógép.

Fúkaszálógép. Szénagyűjtő-gereblye.

Kaszaélesítő. Kévekötzsineg.

Nemrég nyitottuk meg Budapesten új üzletünket és azt magunk vezetjük egyenesen saját üzletünk szerint. Ezen idényben szolgálhatunk tiszta manillaköztzsinéggel, melyet chicagói gyárunkban gyártottak.

Képes árjegyzékekért és útmutatásokért tessék az alul jelzett címhez fordulni:

McCormick Harvesting Machine Company.

WILLIAM J. STILLMAN, igazgató.

Budapest, V., Váci-ut 38. szám.

!!A mezőgazdák figyelmébe!!

Haidekker Sándor

sodronyszövet-, fonat- és kerítés-gyára
Budapesten, VIII., Üllői-ut 48. szám
jutányos áron szállit:

**sodrony-kerítések,
magtár-ablakrostélyokat,
szikrafogókat, kavics- és föld-
rostákat, herefejtő- és tok-
lászoló aczélszöveteket gömbölyű
és négyszegletes aczélsodronyból,
választóhengereket**

(Sortirecylinder) cséplőgépekbe, valamint régi
hengereknek új sodrony-köpenynyel való
ellátását,

**takarmány- és trágyakosa-
rakat, ökörszájkosarakat,
rostákba való szitabetéteket stb. stb.**

Pontos és gyors kiszolgálás!

Árjegyzékek ingyen és bérmentve!!

Kalmár Vilmos

Budapest,

VI. kerület, Teréz-körút 3. szám.

a csehországi Thomas-művek magyarországi vezér-
képviselője ajánl:

**Thomasfoszfátlisztet (Thomassalak), ● ●
„Martellin” dohánytrágyát, Kainitot.**

— A műtrágyák beltartalmáért szavatolok. —
Legujabb szerkezetű kitűnő trágyaszóró gépek
a legolcsóbb áron. 40

— Pontos és lelkiismeretes kiszolgálás. —

HAMPEL JÓZSEF

gép- és láncszivattyúgyára

WIEN, II/7., Hellwagstrasse 10.

ajánlja szab.

láncszivattyúit

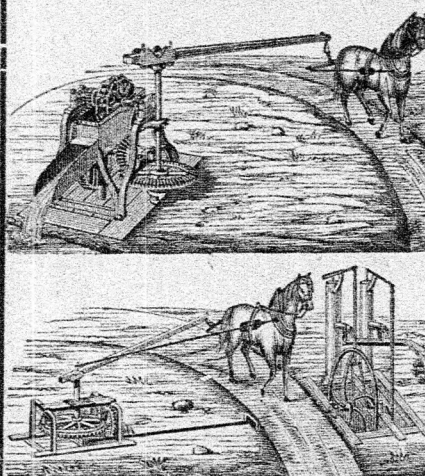
rétek, konyhakertek, díszkertek és fais-
kolák vizeinek levezetéséhez. Munkaké-
pesség óránként 200—300 hectoliter.

Lójárgány

1—4 kertesőnek egyszerre való hasz-
nálatához. Nélkülözhetetlen mély ku-
682 taknál.

Használt láncszivattyúk és járgányok
állandóan raktáron vannak.

Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Birtokeladási hirdetés.

Az esztergomi Főkáptalan gondnoksága alatti pesti kpti. Papnevelde tulajdo-
nát képező, alább részletezett birtokrészek az azokkal kapcsolatos kegyuri jogok és terhek-
kel együtt,

f. év július hó 2-án d. e. 10 órakor

Esztergomban, a Káptalanházban levő főtiszti hivatalban, zárt ajánlatokkal összekötött
nyilvános árverésen

örök áron eladásra bocsájtatnak.

A zárt ajánlatok, az esztergomi Főkáptalan czime alatt Esztergomba küldendők, esetleg az árverés
megkezdése előtt, az árverést vezetőnek adandók át. Az óvadék 16,000 korona, mely összeg készpénz-
ben vagy óvadékképes értékpapirokban vagy takarékpénztári könyvben az uradalmi főpénztáránál Esztergomban,
előre letétbe helyezendő.

Az eladásra kerülő birtokok a következők:

1. A nyitramegyei Ny-Nádas (Nedasócz) község határában fekvő 452³⁴⁰ cat. hold, melyben
338^{3/10} cat. hold erdő terület. Vasuti állomása: Ny-Zsambokrét.
2. A trencsénmegyei Latkócz község határában fekvő 60⁴⁵⁰ cat. hold, melyben 56 cat. hold
erdőterület. Megközelíthető Nyitra-Nádasról.
3. A bars megyei Kiskeresnye község határában fekvő 43¹⁵⁹¹ cat. hold és
4. Ugyanazon megye Nagy-Keresnye határában fekvő 514⁶¹⁴ cat. hold, melyben 414¹⁰³³ cat. hold
erdőterület. Vasuti állomás Simony.

A birtokok megtekintésénél a Ny-Nádasdon lakó urad. alerdész a szükséges felvilágosításokkal szolgáland.
Az árverési feltételek Esztergomban, a főtiszti hivatalban betekintheők.

Esztergom, 1900. június hó 4-én.

Az esztergomi főkáptalani és papneveldei
uradalmak főtiszti hivatala.

1938. ad. szám.

Hirdetmény

az alább megnevezett állomásokban elhelyezett esász. és kir. közös hadseregbeli csapatok élelemszükségleteinek biztosítása iránt.

A tárgyalás tartatik										Bánatpénz				Kézvényelési határidő																
mely napon	mely állomáson és hivatalban	mely állomás számára	a jelenleg ahhoz tartozó helységekkel	mely csapat számára	mely időtartamra	A következő katonai élelem-szükségletekre nézve											a következő czikkekre				széna, szalma és szeszakára nézve	ágyuszálmára	tüzelőfa és kőszénre							
						naponként					vagy évenként körülbelül				havonként		széna	szalma	fa	kőszén										
						széna	szalma	alom	SZESZAKA	agy	keményfa	kőszén																		
						1. Helyőrségi csapatok, intézetek és a cs. és kir. elszigetelt közös hadsereg számára:																								
						444	148	48	640	48	8922	4906	149	390	—	—	170	652	2600	1200	—	600	Minden ötödik nap a csapat számára; a takarmány saját lovaknak az egész hónapra előlegesen is minden hó 1-én. Januárius 1-én, május 1-én és szeptember 1-én Fél havonként vagy havonként							
						18	—	—	18	—	224	138	—	88	22	116	—	—	100	100	200	—								
						156	—	2	158	2	1977	1211	7	65	16	115	—	—	500	200	300	—								
						459	—	—	459	—	5696	3518	—	58	14	50	—	—	1600	600	200	—								
						78	84	—	162	—	2347	1241	—	34	10	30	—	—	700	200	100	—								
						151	—	—	151	—	1873	1157	—	17	4	18	—	—	500	200	40	—								
						149	—	—	149	—	1849	1142	—	9	2	12	—	—	500	200	40	—								
						—	—	—	—	—	—	—	—	25	6	1	—	—	—	20	20	—								—
						—	—	—	—	—	—	—	—	6	8	—	—	—	—	20	20	—								—
						—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—								—
						35	—	—	35	—	434	268	—	142	13	24	79	623	220	120	80	410	A takarmányra nézve a kézvényelési határidő, ha a viszonyok vagy a csapat érdekei ezt megkívánják és ha ez által a kincstárnak több kiadás nem okoztatik, 10 egész 15 napra a területi hadbiztonság által és a szállítóval egyetértőleg meghosszabbítható.							
						370	—	—	370	—	4592	2836	—	214	32	177	50	205	2200	540	450	190								
						718	108	—	826	—	10680	6330	—	316	19	48	296	1245	2800	1200	200	1000								
						24	—	—	24	—	298	184	—	46	5	23	42	230	100	50	50	200								
						8	—	—	8	—	100	62	—	36	8	40	—	—	30	20	100	—								
						1031	—	—	1031	—	12795	7900	—	163	5	28	125	690	3500	1500	60	500								
						2. A fegyvergyakorlatra behívandó szabadságoltak, tartalékosok és póttartalékosok számára, egészben körülbelül:																								
						—	—	—	—	—	250	100	—	500	—	—	—	—	—	—	—	—								—
						—	—	—	—	—	—	—	—	150	—	—	—	—	—	—	—	—								—
						—	—	—	—	—	—	—	—	80	—	—	—	—	—	—	—	—								—
						—	—	—	—	—	—	—	—	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—							
						—	—	—	—	—	—	—	—	260	—	—	—	—	—	—	—	—	—							
						—	—	—	—	—	—	—	—	140	—	—	—	—	—	—	—	—	—							
						—	—	—	—	—	—	—	—	150	—	—	—	—	—	—	—	—	—							
						15000	—	—	12143	—	—	—	—	150	—	—	—	—	—	—	—	—	—							
						—	—	—	—	—	—	—	—	140	—	—	—	—	—	—	—	—	—							
						3. Atvonulások. Az atvonulásra való élelmi czikkek szállítására a fentemlített állomásokra az ajánlatok a feltételi füzet IV. pontja értelmében teendők.																								

Észrevétel.

A) A cs. és kir. hadsereg katonai közigazgatása határozottan fentartja magának a netán rendelkezésre álló saját készleteit a szerződési időszakon át használatba vétetni.

B) Minden állomáson köteles a bérlő a takarmányadag javítása által a folyó szükséglet és azontul tartandó negyedrészt ellen eredő többletet az elfogadott árért kiszolgáltatni.

C) Az alomszalma $\frac{1}{4}$ részének zsupszalmából kell állania.

D) Az ajánlatban határozottan kiteendő a **fa neme** pl. cserfa, bükkfa stb. és a **hasábok hossza**, azután vajjon **úsztatott vagy úsztatlan-e**; a kőszénél pedig a telep és a bánya megnevezendő. A **soproni állomás** részére kiválólag **Brennbergi kőszén** vétetik igénybe.

E) Pozsony, Komárom, Győr, Esztergom, Sopronban és Nezsiderben a vállalkozó köteles az elfogadott árért a meghatározott időn át egy esetleg összpontosítandó lovashadosztály vagy gyalogezred és pedig gyalog- vagy lovasdandárban vagy pedig egy gyalog-hadosztályban tartandó gyakorlatok számára szükséglet többletet is kiszolgáltatni. A nagy-kanizsai állomáson az 5. számú lősorozási bizottság szükséglete, mely előre meg nem határozható és hirdetményben csak általánosan felvétellett, a vállalkozó által az elfogadott árért beszállítandó.

F) A Szombathelyre nyert szénaszállítás vállalkozója köteles a katonai állam által az élelmezési fiókraktárnál bérben birt szénaraktárt évi 2000 kor. bérért a szállítási 1900.1901. időtartamra bére venni.

Ezenkívül köteles a vállalkozó ezen bérbeadás alkalmából a katonai államnak előírt házadót a pótlékokkal, továbbá a jövedelmi adót és a többi a törvény által a bérlőt illető járulékokat viselni, illetőleg a megállapított határidőben készpénzben megfizetni, vagy az államnak megtéríteni.

G) A mozgósítás esetére vonatkozó külön határozványok a szállítási feltételek füzeté XXIV. cikkében foglaltatnak.

1. A császári és kir. közös hadsereg fent kimutatott élelmi szükségleteinek biztosítása végett a táblázatban megjelölt napokon, kizárólagosan írásbeli ajánlatok útján, nyilvános tárgyalás fog tartatni.

2. Minden ajánlattevő, a szerződési kötelezettségben már álló és teljesen jóhitelűnek bizonyult, vagy a tárgyaló bizottság előtt vállalatképeseknek és megbízhatóknak ismert vállalkozók kivételével, üzleti képességét s erre vagyonának elégséges voltát, a kereskedelmi és iparkamara által, ha pedig a kereskedelmi lajstromba bejegyzett cégje nem volna, az illetékes gazdasági egylet által kiállított bizonyítvánnyal igazolni tartozik. — Bizonyítványok, melyek a tárgyalás napjától számított két hónál korábbi kelettel bírnak, tekintetbe nem vétetnek. — A bizonyítványokban igazolandó vállalatképeség iránya és terjedelme a fentebbi táblázatban van megjelölve.

Az ilyen bizonyítványok nem az ajánlattevő, hanem a kiállító kamara vagy egyesület által, a tárgyalást megelőző napig mint „bizalmas és sürgős” a tárgyaló bizottságoknak beküldendők. Az elkészítés következményeit minden körülmények között a fél viseli.

3. Az alábbi mintának teljesen megfelelőleg szerkesztett, egy koronás bélyeggel ellátott ajánlatoknak, lepecsételt boríték alatt, az előírt bánatpénzsekkel együtt az illető állomás szükségletének tárgyalására kitűzött napon **legkésőbb délelőtti 10 óráig**, kell a tárgyaló bizottsághoz beérkezniök, későbbben érkező vagy távirati uton tett ajánlatok nem vétetnek tekintetbe.

4. Ha valamely ajánlatban a számokkal és betűkkel irt ár kö-

zött eltérés mutatkoznék, akkor a betűkkel írott ár fog helyesnek tekintetni.

5. A részletesebb feltételek Pozsonyban, Komáromban és Sopronban 1900. évi június hó 1-én keltezett, két-két összehangzó példányban elkészített, a szállítási feltételeket tartalmazó füzetben foglaltatnak és a pozsonyi, komáromi, valamint a soproni cs. és kir. katonai élelmezési raktáraknál naponta délelőtti 9 órától 12 óráig betekintheők. Különb az előírt feltételi füzet a cs. és kir. élelmezési raktárnál (árkusonkint 8 fillérért) mindenki által megkapható.

6. A községek bánatpénz vagy óvadék letételétől fel vannak mentve.

Termelőik és mezőgazdasági egyesületek azon vállalatokra nézve, a melyet saját termelésükkel teljesíteni képesek, óvadék letétele alól szintén fel vannak mentve.

Termelőik, mezőgazdasági egyesületek és termelőik ajánlatai, egyenlő árak mellett, más vállalkozókkal szemben előnyben részesülnek.

7. Összetes ajánlatok csak akkor vétetnek tekintetbe, ha azok a cs. és kir. hadsereg szükségleteit, illetőleg a feltételi füzet XVII-ik cikkelyében meghatározott kereten belül tételnek és ha együtt véve az egyenkint tett ajánlatoknál előnyösebbek. **Tüzelőfa és kőszénre ajánlatok azokkal széná és szalmára együtt nem tételők.** — Nem egynemű cikkeknel az ajánlatban az ár minden egyes cikkre nézve külön kitüntetendő.

8. A beszállításoknak a fentebbi táblázatban felsorolt állomásokon kell történnie, és köteles a szállító az ágyzalmát, tüzfát vagy kőszénét a szállítási feltételek füzetének X-ik cikkelye értelmében a laktanyákba, illetőleg a csapatok elhelyezésére szolgáló egyéb helyiségekbe megtérítés nélkül elfuvarozni.

Ha a szállító erre vállalkozni nem akar, ennek ajánlatában — az esetleg külön igényelt fuvardíjak kitüntetése mellett — határozott kifejezést kell adnia, mert ellenesetben az vélelmezettvén, hogy a fuvardíj a felajánlott szállítási árban már befoglaltatik, külön fuvardíjra igényt nem támaszthat.

Az élelmezési szükségleteknek az állomáshoz tartozó helyiségekbe való elfuvarozására nézve az előkészített feltételi füzet XVII. pontja értelmében külön ajánlat teendő, mert különben feltételeztük, hogy az elfuvarozás a követelt szállítási árban már befoglaltatik.

Ha az elfuvarozásra többen egyenlő árak mellett ajánlkoznak, akkor ezek közül az, ki az illető cikkeknek szállítását elnyerte, előnyben részesül.

9. Az ajánlkozók a hadseregigazgatás irányában ajánlatuk elfogadása iránti nyilatkozata tekintetében lemondanak az 1875. évi XXXVII. törvényezikk 314. és 315. §§-aiban — valamely ajánlat elfogadása iránti nyilatkozatra nézve — megállapított határidőnek betartásáról.

10. Tartalékkészletek készentartása végett a feltételi füzet VII-ik pontjára külön figyelmeztetik.

11. A bérlők raktárainak a laktanyáktól több mint 19 km. távolságra feküdniök nem szabad; azon esetben, ha ezek több mint 19 km. távolságra esnének, akkor a bérlő köteles egy a kenyér mint a takarmány elfuvarozását minden kárpótlás nélkül eszközölni.

12. **Ajánlatok kevesebb mint 14 napi határidővel nem fogadtatnak el.**

13. A szállítási feltételek füzetében foglaltak betartására már ajánlatának benyújtásával minden ajánlattevő kötelezve van.

Kelt Pozsonyban, 1900. évi június hó 1-én.

Cs. és kir. 5. hadtest hadbiztossága.

Ajánlati minta.

Én alulirt az 1900. évi június hó 1-én, 1938. ad. sz. kelt hirdetmény alapján kötelezem magamat, hogy az N.....

állomáson s az ahhoz tartozó helyiségeken szükséges:

szénának	5600	grammos adagját	f., szóval	fillérrel
alomszalmának	2100	"	"	"
szecskának	850	"	"	"
ágyzalmának métermázsáját	K.	"	koronával
kemény tüzfának köbméterét	"	"	"
kőszén (milyen fajtájú) métermázsáját	"	"	"

az 19..... évi 1-től 19..... évi hó végeig terjedő időtartamra szállítani, továbbá az átvonuló élelmezést is a cs. és kir. közös hadsereg részére, az előkészített feltételi füzet IV. cikkelye értelmében kiszolgáltatatom és ezen cikkek elfuvarozását a szükséglet helyére — a fent részletezett árakba már beleértve — elvállalom (a szükséglet helyére való elfuvarozás nélkül), mely ajánlatomért a mellékelt, külön borítékba zárt (vagy: az ide csatolt elismervény szerint a pénztárnál letéteményezett semmi más kötelezettségért nem szavatoló) nevezetesen összesen korona bánatpénzzel kezeskedem.

Továbbá kötelezem magamat azon esetben, ha a szállítást elnyerem, hogy legkésőbb 14 nappal az ez iránti hivatalos értesítés után bánatpénzemet a 10 százaléknyi óvadék erejéig kiegészítendem, s ha ezt elmulasztanám, a hadseregigazgatást feljogosítom arra, hogy ezen kiegészítést a kijáró szállítási keresetemből való levonás útján eszközöltesse.

Egyébiránt a hirdetményben közzétett feltételeken kívül, a tárgyalásra előkészített 1900. évi június hó 1-én keltezett feltételi füzetben foglaltaknak is alávetem magamat.

Az N.....nek N-ben kelt, ide mellékelt értesítése szerint a megbízhatóságomról és vállalatképességemről szóló bizonyítvány közvetlenül aznek fog átküldetni.

Kelt N.....ben, 1900. hóén.

N. N. (vezeték- és keresztnév, lakhely, megye.)

Az ajánlat lepecsételendő és borítékára irandó:

„Ajánlat az 1900.-án kihirdetett s 1900.-én tartandó tárgyaláshoz.”

A letéteményezett bánatpénz az ajánlatban részletezendő, a külön borítékban pedig ennek tartalma (készpénz vagy értékpapírok) számokkal és szóval kiirandó.

Gazdaságok, iparosok és malmok részére ajánlja a
DREZDAI MOTORGYÁR Részv. Társas. (ezelőtt HILLE)
 a legjobbnak elismert gáz-, benzin-, petroleum- és acetylen-motorait 1-100 lóerőig és locomobiljait.

Nagyszerű újítások
 szabadalmazott
 szerkezettel.

Minden kiállításon és versenyen első díjakkal és érmekkel kitüntetve.

Vezérképviselőség: Gellért Ignác és Társa, Budapest, VI., Teréz-körút 41. FŐKÖMHELY BUDAPESTEN.

Sertéstenyésztők figyelmébe.

A cseh királyság gazdasági tanácsa által a meissenai sertés tenyésztésre alapított sertéstenyésztő állomásnak szép fajkanjai vannak eladásra felállítva. Ezen tenyészállomány főelőnyei a következők:
 nagy termékenység, betegség elleni nagy állóképesség, kitűnő takarmányértékesítés.

Erre vonatkozó kérdések
 Fürst zu Löwenstein'sche Wirthschaftsinspection Schwanberg, Post Weseritz, Böhmen, intézendők. 1011

Wir empfehlen zur Bezeichnung sowie für Anfordern die besten
 tabakherren, auch in kleinen, elegant ausgestatteten wasserbeheizten Gebäuden:

Allgemeine Wein-Zeitung Redacteur: Antonio del Wiaz. Jeden Donnerstag erscheint eine Nummer. Abonnementspreis, per franco zu senden ist, vierteljährig fl. 1.-50

Wiener Landwirtschaftliche Zeitung Herausgeber: Hugo G. Gischmann. Erscheint Mittwoch u. Samstag. Viertel. N. 3.

Oesterreichische Forst- und Jagd-Zeitung Red.: Oberforst. Jot. G. Weinelt. Erscheint Freitag. Viertel. N. 2.

Hugo G. Gischmann's Journalverlag. Wien, I., Dominikanerbastei 5.

A budapesti marhavásárterti vasári-pénztár részvénytárs.: szarvasmarha, borjú, juh, kecske, bárány és sertések bizományi eladásával foglalkozik.

A bizományába küldött állatokat — kísérő nélkül lehet feladni. A tulajdonosnak az eladásnál nem szükséges jelen lenni. A feladott állatokra a feladási-vevény ellenében megfelelő **előlegot nyujt** hatóságilag megállapított kamattal mellet.

Vasuti küldemények czimzendeők:

Vásárpénztár, Budapest, Ferenczváros.
 Levél-, sürgöny, telefonczim: „VÁSÁRPÉNZTÁR—BUDAPEST.” 35

GANZ és TÁRSA vasöntő és gépgyár r. társ. Budapestben.

Petroleummal és adómentes benzinnel hajtott motorok gazdaság czéljaira (BÁNKI és OSONKA szab. rendszerre).

Mechwart-féle gőzekék és petroleumekék.

Hengerszékék, kőjáratok és teljes malomberendezések.

Turbinák. — Villamos világítás és erőátviteli berendezések.

Részletes árjegyzékeinket kívánatra megküldjük.

„HAMPSHIRE DOWN“ JUHOK.

Kitűnő hus, jó gyapju, nagy súly
 Ezen kiválóan értékes
angol juh-fajta
 bámulatosan korai fejlettségénél fogva utolérhetetlen ezenkívül pedig oly erős szervezettel, hogy minden éghajlathoz alkalmasak, és a hus minőségére nézve egyedül állanak.

Közelebbi felvilágosítást nyujt
JAMES E. RAWLENCE,
 a Hampshire Down juhtenyésztők szövetségének titkárja.
 SALISBURY, England.

STAHEL és LENNER
 TRIEURGYÁR, Budapest, V. ker., Hatona József-utca 8.
 Ajánljuk trieurjeinket minden gabona tisztítására 5 kiló nyerstermény bektűdése mellett speciális trieur készitünk.

Lekopott trieurköpenyt gyorsan és olcsón újjal felcserélünk. Kívánatra képes árjegyzékkel szolgálnunk bérmentve. Jutalék mellett szolid elárusítók alkalmazást nyújthatnak. 2001

SZIVATTYUK MÉRLEGEK,

minden neme, házi, nyilvános, mezőgazdasági és iparczélokra.
 Legjobb gummi- és kender tömlők. Mindenféle csövek.

Árjegyzékek ingyen és bérmentve. **W. GARVENS, Wien, I., Walfischgasse 14. sz. Schwarzenbergstrasse 6.**

HOTTER F. J. R. Szt. József-gyógyszertár a sz. Józsefhez BÉCS, XII/2., Schönbrunnerstrasse 182.

HOTTER-féle Absorbínol
 1/4 palaez 1 frt 6.—, 1/2 palaez 1 frt 3.50.
 Eltávolít mindennemű kinővést és zsíros testtapadékokat, a nélkül, hogy a szőrt tönkre tenné. Bróssít a megtámadott és gyenge inakat, eltávolít és tönkre tesz minden csomót az izmekon és megóv minden gyulladásától; különösen bevált epeltájánál, csülkdaganatánál, patablüttyükknél, vastag térdnél, esomóknál az inakon, vastag bokánál, dagamatoknál, a hol ilyenek fellépnek. A terdek remegését megszünteti és meggyógyítja a zuzódásokat.

HOTTER-féle Agril táppors
 lovak és szarvasmarhákknak, 1 csomag 80 kr.
 Kitűnő pótlék a takarmányhoz az állat ereje és egészségének fenntartására; minden vesemáj-, hólyag- és idegbajnál alkalmazandó.

HOTTER-FÉLE HOLTTELEMEZÉS
 1/4 tégely ára 2 frt, 1/2 tégely 1 frt 20 kr.
 Felülmulhatatlan holttestem eltávolítására régi bajoknál is.

HOTTER
 ALLATGYÓGYKESZITMENYEI
 A jelenkor legkitűnőbbjei, melyek számos bizonylat szerinti semmi más hasonló szerek által hatáskutban el nem érhetőek. Hatásuk a gyógyszerterákiaban és drogériákban.

Főraktár: BUDAPESTEN: Dr. BUDAI EMIL, városi gyógyszer. Városházánál és TÖRÖK JOSEF gyógyszerésznél Elmly-utca 12.

HOTTER-FÉLE TRAINING-FLUID
 1 palaez 1 frt 20 kr.
 Az inakat és izmokat a magas óreg korig állandó erőben és frissen fenntartja, az állatot a bedőzölések után a legnagyobb fáradságra és vontatásra képesíti. A tul-erőltetés következményeinél, bennulás, szagadás és merevedésnél megiepő sikerrel alkalmazandó.

HOTTER I. és II. SZ. DISENÓPORA
 1 kiló 1 frt 20 kr.
 Legjobb étrendi szer a disznók stvágynak és az azzal járó emésztésnek előmozdítására; kitűnően bevált orbáncznál. A II. számú hasmenésnél alkalmazandó.

HOTTER-FÉLE KOLIKA ELLENI SZER
 1 üveg 1 frt 50 kr.
 Lovaknál mindennemű kolika és hügy felakadás, szarvasmarhákknál pedig puffadás ellen alkalmazandó.

„Sirius“

lepke- és molypillefogó lámpa, melylyel különösen szőlómoly ellen védekezhetni.

A lámpa előnyös oldalai: szerkezete egyszerű kezelése könnyű s az általa elért eredmény biztos.

Ara darabonként 5 korona.

Kapható:
Koválik J. S.
 tanárnál
 Szolnokon. 1018

A magy. kir. államvasutak nyári menetrendje.

Budapest-Hatvan, Budapest-Bicske, Budapest-Párkány-Nánára a vonatok érkezése oda és vissza.

Érvényes 1900. évi május hó 1-től.

Budapest k. p. u. — Hatvan.

Állomások		Gy. v.		Sz. v.		Sz. v.		Sz. v.		Gy. v.		Sz. v.		Sz. v.		Gy. v.		V. v.	
		I.-II.	I.-III.	I.-II.	I.-III.	I.-II.	I.-III.	I.-II.	I.-III.	I.-II.	I.-III.	I.-II.	I.-III.	I.-II.	I.-III.	I.-II.	I.-III.	I.-II.	I.-III.
Budapest keleti p. u.	indul	402	394	320	1508	408	308	310	316	404	312	302	308	318	1506	306	1510	322	
Gödöllő	érkezik	719	730	735	750	850	935	1235	130	235	245	345	520	625	800	855	1040	1010	
Aszód	indul	—	—	—	—	838	854	954	1045	147	240	—	353	427	630	736	911	1007	1228
Hatvan	érkezik	—	—	—	—	843	855	955	1046	149	—	318	354	428	631	738	912	1007	1229
	indul	813	829	905	919	1017	1112	216	—	338	423	446	650	805	938	1055	—	191	
	érkezik	830	843	920	944	1038	1136	245	—	355	450	508	725	838	1005	1103	1200	138	

× Csak ünnep- és vasárnap május 15-től szeptember 15-ig bezárólag. + Junius 15-től szeptember 15-ig bezárólag. ○ Május 15-től. ● Május 15-től szeptember 15-ig Budapest keleti p. udvar-Tura között Aszód állomás kivételével ünnep- és vasárnapokon az utasok leszállása ki van zárva.

Hatvan-Budapest keleti p. u.

Állomások		V. v.		Gy. v.		Sz. v.		Sz. v.		Gy. v.		Sz. v.		Gy. v.		Sz. v.		
		I.-III.	I.-II.	I.-III.	I.-II.	I.-III.	I.-II.	I.-III.	I.-II.	I.-III.	I.-II.	I.-III.	I.-II.	I.-III.	I.-II.	I.-III.		
Hatvan	indul	321	405	1509	309	1503	319	307	311	301	403	313	305	407	1507	303	401	377
Budapest keleti p. u.	érkezik	227	425	520	525	600	652	808	1020	1137	1205	—	454	633	652	803	831	838
Aszód	indul	—	—	—	—	530	533	629	717	833	1050	—	521	658	719	—	832	905
Gödöllő	érkezik	348	522	602	635	705	740	902	1121	1211	1244	—	563	725	745	837	914	975
Budapest k. p. u.	érkezik	520	635	655	710	815	845	1000	1230	1250	130	535	700	830	850	920	1000	1040

Budapest keleti p. u. — Bicske.

Állomások		Sz. v.		Gy. v.		Sz. v.		Sz. v.		T. sz. sz.		Sz. v.		Sz. v.	
		× 10	6	20	22	1302	4	16	12	18	48	1304	8	8	
Budapest keleti p. u.	indul	690	850	900	1225	145	220	230	430	720	900	955	1045		
Budapest-Ferenczváros	indul	707	—	911	1236	—	—	241	441	731	984	1008	1060		
Budapest-Kelenföld	érkezik	716	906	920	1435	201	230	251	451	740	945	1018	1110		
Budapest-Kelenföld	indul	721	907	921	1240	202	237	252	453	741	950	1021	1118		
Bicske	érkezik	827	945	1024	150	240	315	356	557	848	1100	1131	1218		

● A 7., 8. és 1304. sz. személyvonatnál naponta, × a 10. sz. személyvonatnál május 15-től bez. szept. 15-ig ünnep- és vasárnapokon a szomszédos forg. menetjegyek használata. ○ a 9. sz. személyvonatnál Bicske-Budapest keleti p. u. között Bpest-Kelenföld állomás kivételével május 15-től bez. szeptember 15-ig ünnep- és vasárnapokon az utasok felszállása ki van zárva.

Bicske-Budapest keleti p. u.

Állomások		T. sz. sz.		Sz. v.		Sz. v.		Gy. v.		Gy. v.		Sz. v.		Sz. v.		Sz. v.	
		47	7	1303	11	3	1301	21	27	5	15	19	9	17			
Bicske	indul	455	505	546	740	1250	111	317	431	619	650	725	744	920			
Budapest-Kelenföld	indul	444	612	651	840	128	198	418	536	658	732	835	845	1018			
Budapest-Kelenföld	érkezik	547	616	659	850	129	149	428	540	659	754	827	848	1020			
Budapest-Ferenczváros	indul	602	627	712	900	—	—	438	553	—	807	848	908	1080			
Budapest keleti p. u.	érkezik	615	640	725	920	145	145	450	605	715	820	900	915	1040			

Budapest ny. p. u. — Párkány-Nána és vissza.

Állomások	Kial. exp. I-II	Sz. v.		Gy. v.		Sz. v.		Sz. v.		Gy. v.		Sz. v.		Gy. v.		Sz. v.		Sz. v.		Gy. v.		Sz. v.		
		I.-III.	I.-II.	I.-III.	I.-II.	I.-III.	I.-II.	I.-III.	I.-II.	I.-III.	I.-II.	I.-III.	I.-II.	I.-III.	I.-II.	I.-III.	I.-II.	I.-III.	I.-II.	I.-III.	I.-II.	I.-III.		
Budapest ny. p. u.	ind.	545	555	615	655	730	800	845	915	925	1215	1225	1240	115	215	220	235	320	430	450	545	600	620	740
Pálya-Ujpest	ind.	—	710	638	719	—	900	930	939	1230	1241	127	130	—	235	1250	335	445	504	558	615	—	755	804
Vác	ind.	618	érk.	709	érk.	809	—	948	érk.	1018	érk.	124	143	érk.	255	érk.	335	érk.	érk.	543	625	érk.	706	érk.
Nagy-Maros	ind.	—	—	729	—	821	—	1075	—	1050	—	157	220	—	321	—	419	—	—	615	érk.	739	—	919
Párkány-Nána	érk.	658	—	921	—	848	909	érk.	—	1130	—	érk.	érk.	—	358	—	500	—	—	érk.	—	839	—	érk.

Jegyzet: ● Ezen vonatnál a szomszédos forgaimu menetjegyek használata ki van zárva.
 # Május hó 15-től ünnep és vasárnapokon közlekedik.
 ○ Május hó 15-től bez. szeptember 15-ig ünnep- és vasárnapokon közlekedik.
 × Junius hó 1-től közlekedik.
 § Junius hó 1-től minden csütörtökön közlekedik.
 + Junius hó 1-től minden szerdán közlekedik.

Első magyar

gyapjúmosó és bizományi részvénytársaság

Budapest, V., Kárpát-utca 9. sz.

Harminczkettedik üzemév! A gyapjunirás közeledtével a t. cz. Harminczkettedik üzemév!
gyapjutermelők és gyapjukereskedők figyelmét

gyapjúmosó gyárunkra

irányítjuk és annak igénybevételét mint a hazai gyapju legelőnyösebb értékesítési módját ajánljuk.

Az 1899. évi gyapjuforgalmi érték 4.000.000 koronára rugott.

KIVITEL: Osztrák-, Német-, Francia-, Orosz-, Olasz-, stb. országba.

Csomagolósákat használati díj nélkül kölcsönkép küldünk.

A mosott gyapju után sem raktározási, sem biztosítási díjat nem számítunk.

Nyers-gyapju bizományi-osztályunk

elvállalja mindennemű zsiros (szennyes) és usztatott (hátonmosott) gyapju nyers állapotban való bizományi eladását, a legmérsékeltebb feltételek mellett. A külföldi textilipari piacokkal fennálló kiterjedt összeköttetésünk a gyapju **legjobb** értékesítésére képesit bennünket. Kimerítő felvilágosítással kívánatra készséggel szolgálunk.

AZ IGAZGATÓSÁG

Városi irodánkban Neugebauer Gy. urnál VII. Dohány-utca I. sz. felvilágosítások szintén kaphatók.

831

A világhírű és hazánkban nagy elterjedtségnek örvendő amerikai

„Deering“-féle fűkaszalógépeket, marokrakó aratógépeket és kéveköto aratógépeket, valamint egészen vasból és aczélból készült **szénagyűjtőgépeket**

(lógerehlyéket) van szerencsém a t. gazdaközönségnek akként ajánlani, hogy hogy minden általam szállított ilyen gépek használhatóságáért és jó munkájáért, nemkülönben anyagának jószágáért elvállalom a felelősséget.

Szükséglet esetén kérem a megrendeléseket ezen gépekre nekem már most feladni, mivel azokat korlátolt számban hozatom Amerikából, megtörténhetne, hogy késői rendelvényeket legnagyobb sajnálatomra már nem lennék képes fogatatosítani.

PROPPER SAMU

az amerikai Deering-gyár kiz. képviselője

BUDAPEST, V., Váci-körut 52. szám.

— Árjegyzékekkel és elsőrendű bizonyítványokkal kívánatra készséggel szolgálók. —

**Actiengesellschaft
Stahlwerke
Weissenfels**

ezelőtt Goeppinger & Co.
Weissenfels, Oberkrain.
Szab. aczélhordók.

A hordóban levő folyadék nem veszít súlyából kiszivárgás, felszivódás és apadék által. Nincs tűzveszély.

Petroleum, benzín, festékárak, spiritusz, olajok, alkáliák stb. részére. **Kapható minden vaskereskedésben.**

A szab. aczél-láncz, a cs. és kir. hadsereg-nél és a m. kir. honvédség-nél, mint nyaklóláncz van elfogadva.

**Amerikai szabadalmazott
aczéllánczok
forrasztás nélkül.**

Árjegyzéket ingyen és bérmentve.

Vészen átment másfél éves tenyészkánok

kaphatók

Kornstein testvérek-nél

Nagy-Szalenta, (Pata-pusztá).

919

Egyesült Budapest fővárosi takarékpénztár

Központi osztály: V. ker., Dorottya-utca 4.
Budai osztály: II. ker., Fő-utca 2. szám.

Józsefvárosi osztály: VIII. ker., Kerepesi-ut 9.
Terézvárosi osztály: VI. ker., Andrássy-ut 2.
(Fonciere-palota).

Beízetett alaptőke:
9.000.000 kor., névre szóló 15.000 db 600 kor. névért. részvényre felosztva.

Tartaléktőkék:

Rendes tartalékalap	11.077.586.36	korona.
Külön	1.015.589.06	”
Rendkívül	400.000.—	”
Összesen:	12.493.175.42	korona.

Kölcsönök ad telekkönyvezett fővárosi ingatlanokra és vidéki földbirtokokra készpénzben és záloglevelekben a becsérték 50 százalékáig.

A jelzálogkölcsön iránti kérvényekhez, — melyeknek mintázatai a takarékpénztárnál díjmentesen átvehetőek — következő okiratok melléklendők:

Földbirtokoknál:

- a) a legújabb keletű hitelesített teljes telekkönyvi kivonat;
- b) a hitelesített kataszteri birtokir;
- c) az adókönyv vagy adóhivatali bizonyítvány a fizetett adóról;
- d) esetleg az ármentesítési költségek kimutatása;
- e) az épületekre vonatkozó tűzbiztosítási kötvény;
- f) az u. n. azonnalsági bizonyítvány, vagyis községi bizonyítvány az iránt, hogy a kataszteri birtokiban felvett birtok mily hiteljegyzéknyvból van felvéve.

Kívánatos, hogy esetleg meglévő bírói becslések, adás-vételi vagy bér szerződések mellékeltsenek.

Készpénzkölcsönök rendszerint hat havi kölcsönös felmondás a kamaloknak negyedévenként előlegesen leendő fizetésének kikötése mellett adtnak. A kamatláb a takarékpénztár és a kölcsönkérő közti megállapodás tárgyát képezi.

A takarékpénztárnak 4 és fél százalékos záloglevelekben adott kölcsönét után tőketerjesztés és kamat fejében 45 éven át évenként 5 és fél százalék fizetendő fél évi előleges részletekben.

A záloglevelek kölcsönösen megállapított áron vétetnek vissza.

Az intézeti záloglevelek a tőzsdei napi árfolyamon a takarékpénztár mind a négy osztályának pénztárával kaphatók.

Gazdasági üzemekben, uradalmakban, tejgazdaságokban, szeszgyárakban stb. kitűnően bevált
évek óta

Porcellán-Email-Festékünk (Pef)

mint elegáns fal és mennyezet mázolat, melyen penész és gombaképződés lehetetlen. Mindenkor mosható, kemény, porcellánszerű felületet nyújt, mely tej és vajkezelési helyiségek, gépházak, konyhák, fürdőszobák, folyosók, istállók, klozetek stb. részére felette czélszerű.

Bessemer-festékünk (védjegyűlő)

mint feltétlenül megbízható rozsdavédő szer mindennemű vasszerkezetek, vas és hullám bádótetők, tartók, kerítések, rácsok, gépek stb. részére. — Mint famázolat is kitűnő konzerváló szer. Tartósabb, szaporább és a különféle behatásoknak sokkal jobban ellenáll, mint minium és olajfesték.

Kimerítő ajánlattal és prospectussal szívesen szolgálnak az egyedüli gyárosok

Lutz Ede és Társa, Pozsony.

Ló-eladás.

Gróf Berchtold Lipótné, szül. gróf Károlyi Ferdinándá 6 Méltósága árpádalmi angol félvér ménéséből származott

2 db 4 éves kancza, apja: „Betyár“ ang. telivér
2 „ „ herélt, apja: „Betyár“ „ „
1 „ „ kancza, apja: „Millerjung“ „ „
4 „ „ herélt, apja: „Prinz Frederick“ „ „
1 „ „ herélt, apja: „Fenygyerek“ „ „

Összesen: 11 db 4 éves csikó eladó.

Szíves megkeresések

az uradalmi tisztartóshoz

Árpádhalom, u. p. Orosháza intézendők. 951

Eladó állatok.

Gróf Zichy János ur nagy-lángi uradalmában tenyésztés-irány változtatás következtében eladásra kerül

42 drb magyar tehén és 36 drb üsző,

a következő évjáratokból:

1 db öreg tehén
2 „ 892-beli tehén 13 „ 897 „ üsző
7 „ 893 „ „ 7 „ 898 „ „
9 „ 894 „ „ 16 „ 899 „ „
6 „ 895 „ „
17 db 896 „ „

Eladó továbbá vészen átment

12 db öreg (fecskéhasu) mangalicza kan
40 „ „ „ „ emse
25 „ süldő „ „ kan
20 „ „ „ „ emse

Megkeresések

központi felügyelői hivatalhoz

Nagy-Láng, Fejérm. intézendők. 942

„Adria”

magyar királyi tengerhajózási részvény-társaság

Vezérigynöksége: HOFFMANN S. és V.

1900. június havában a következő gőzösök indulnak:

Honnan	Hová	Gőzös neve	1900. június
Fiume	Liverpool	Algerian	1—10
„	Bordeaux	Szent-László	1—10
„	Hull, Newcastle o/T.	Rosario	5—15
„	Rouen	Jókai	5—15
„	Liverpool	Pavia (C. L.)	5—15
„	Antwerpen	Kálmán király	5—15
„	Gibraltar, London	Széchenyi	10—20
„	Rotterdam	Deák	15—25
„	Liverpool	Athenian	15—25
„	Bordeaux	Andrássy	15—25
„	Rouen	Matlekovits	15—25
„	Barcelona, Valencia	Petőfi	25
„	Tanger, Pernamb., Bahia	Petőfi	25
„	Rio de Janeiro, Santos	Zichy	20—30
„	Algier, Glasgow	Syria	20—30
„	London	Kolpino	20—30
„	Hull, Newcastle o/T.	Saragossa (C. L.)	20—30
„	Liverpool	Pergamon	25/6—5/7
„	Hamburg	Baross	25/6—5/7
„	Antwerpen		

Honnan	Hová	Gőzös neve	1900. június
Liverpool	Trieszt-Fiume	Alsatian	1—10
Hull, Newcastle o/T.	„	Finland	1—10
Liverpool	Fiume-Trieszt	Cyria (c. L.)	5—15
London	Trieszt-Fiume	Genoa	10—20
Rouen	„	Stefánia	10—20
Antwerpen	„	Szent István	15—25
London	„	Mátyás király	15—25
Liverpool	„	Fabian	15—25
Bordeaux	„	Szent László	20—30
Glasgow	„	Báthori	20—30
Rouen	„	Jókai	20—30
Rotterdam, Amsterdam	„	B. Kemény	20—30
Antwerpen	„	Kálmán király	20—30
Liverpool	Fiume-Trieszt	Samaria (c. L.)	20—30
Rio de Janeiro, Santos	Trieszt-Fiume	Nagy Lajos	25/6—8/7

Középtengeri szolgálat.

Fiume—Malta—Sicília—Marseillei vonal. Jövő hó 7-én „Árpád”, 14-én „Adria”, 21-én „Rákóczi”, 28-án „Zrínyi” indul Fiuméből Marseillebe és 3-án „Adria”, 10-én „Szápáry”, 17-én „Tisza”, 24-én „Árpád” indul Marseilleből Fiuméba.

Tyrrheniai vonal.

Az elsőosztályú gyorsgőzös „Buda” minden szerdán délben és pedig jövő hó 3., 13., 23. és 27-én indul Marseilleből Genuába. Minden csütörtökön este 8 órakor Genuából Nápolyba és minden szombaton d. u. 4 órakor és pedig jövő hó 9., 16., 23. és 30-án közvetlen Nápolyból Marseillebe.

Ha a gőzös elindulása előtt 8 nappal elegendő rakomány be nem jelentett, az igazgatóság fenntartja magának a jogot, e kikötőket nem érinteni. A *gal megjelölt viszonylatokban a gőzös Triesztet is érinti.

AJÁNLÓK:

Kocsikenőcsöt, Petroleumot,

Zsákokat, takaró- és szekérponyvákat, kártyafestékeket, fedéllakat,

MŰTRÁGYÁT

Olasz szaponáriát tiszta vastag gyökerekből őrölve.

Mindenkor a legmagasabb napi áron, készpénzfizetés mellett vásárolok lóherét, luczernát és egyéb magvakat és kérek mintázott szíves ajánlatokat.

Luczernát, lóherét, fűmagvakat

minden czélra és minden egyéb gazdasági czikket.

Vetőmagot

a legjutányosabb áron és garantált jó minőségben.

KRAMER LIPÓT, BUDAPESTEN, V. ker., Akadémia-utca 10. sz.

Telefon.

Sürgőnyczim: „CERES” Budapest.

Telefon.

Arjegyzékkel és részletes külön ajánlatokkal kívánatra szolgálunk.

RENDSZERES

MALOM-berendezések

és egyes MALOMGÉPEK,

termény-tisztító - művek

gabonarakarok (silos) részére.

GRAEPEL HUGÓ

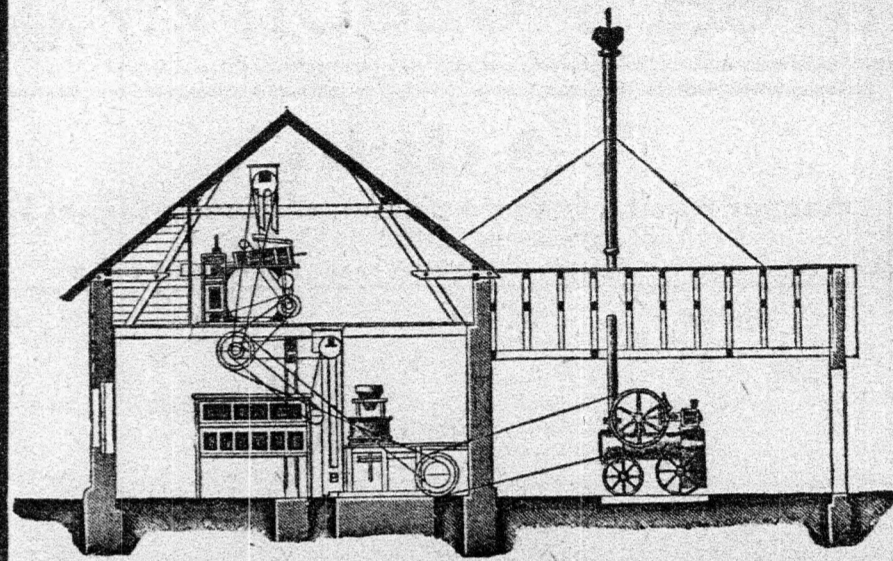
gép- és rostalemezgyár, malomépítész

Marshall, Sons & Co. Lmtd

angolszászi gépgyár vezérügynöke

7626

BUDAPESTEN, V. ker., Külső váci-ut 46. szám.

Gazdasági eszközök eladása.

A sárafalvai bér gazdaságunk feloszlása folytán teljesen jó karban lévő gazdasági berendezésünket jutányos árban eladásra bocsájtjuk és pedig:

1 db 8 erejű gőzcéplőgép, vetőgépek, 1., 2. és 3 as ekék, boronák, lógereblyék, igás kocsik, féderes kocsik és mindenféle egyéb gazdasági eszközök, melyek Sárafalván mindenkor megtekinthetők.

Szíveskedjenek tehát mindazok, kik ilyen gazdasági eszközöket venni óhajtanak, felvilágosításért hozzánk Sárafalvára (Torontálmezeje, vasúti állomás) fordulni.

Löffler Jakab és fia cég
sárafalvai bér gazdasága. 1003

Magy. kir. államvasutak igazgatósága.
65940/900. sz.

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak budapesti északi főmühelyében levő munkás vendéglőnek (kantinnak) és a hozzá tartozó vendéglős-lakásnak 1900. évi augusztus hó 1-től számított öt évre leendő bérbeadása ezennel nyilvános pályázat hirdettetik.

Az említett mühelyben körülbelül 1500 munkás dolgozik; a vendéglős-helyiség a magy. kir. államvasutak részéről el van látva a legszükségesebb berendezési tárgyakkal.

A feltételek a pályázati határidő lejártáig naponként 8--2 óráig az igazgatóság vezértilkarságban (VI. Andrassy-ut 75. sz. I. emelet) és a m. á. v. északi főmühelyének főnökségénél (Köbányai-ut) díjtalanul átvehetők vagy posta útján is megszerezhetők.

Az ajánlatok lepecsételve és „Ajánlat a 65940/900. számhoz budapesti északi főmühelyi vendéglős bérletére 1900. évi június hó 20-ának déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak vezértilkarságának adandók át, vagy oda posta útján küldendők meg.

Az ajánlatához ajánlattevő a feltételek egy példányát kellően kitöltve csatolni tartozik.

A csatolt feltételek ajánlattevő által két tanu előttemezése mellett irandók alá és ajánlattevő az ajánlatban ezt is tartozik kijelenteni, hogy a feltételeket ismeri és mindenben elfogadja.

Bánatpénzül a felajánlott bérösszegnek legalább 10%-a készpénzben vagy állami letételekre alkalmas értékpapirokban legkésőbb 1900. év június hó 19-ének déli óráig a magy. kir. államvasutak főpénztáránál leteendő. Az ajánlatban ennek megtörténte a letéti-jegy számának kitüntetésével megemlítendő, de a letéti-jegy nem csatolandó.

Nem kellően kiállított vagy olyan ajánlatok, melyek a kitűzött határidő lejártá után érkeznek vagy végre azok, melyekre nézve a bánatpénz nem tétetett le, figyelembe nem vétetnek.

Minden ajánlattevő ajánlatával a pályázat eldöntéséig kötelezettségben marad. A magy. kir. államvasutak igazgatósága azonban fenntartja magának azt a jogot, hogy az ajánlattevők közt minden megszorítás nélkül tetszése szerint szabadon választhasson, esetleg újabb ajánlati tárgyalást hirdethessen.

Budapest, 1900. május hó 15-én.

Az igazgatóság.

Magy. kir. államvasutak.

Hirdetmény.

A magyar kir. államvasutak igazgatósága közhírré teszi, hogy az étköző kocsis Budapest-Kolozsvár között f. é. június hó 10-étől kezdve nem a 604. és 603. számú, hanem az 504. és 503. számú gyorsvonatokkal fog közlekedtetni.

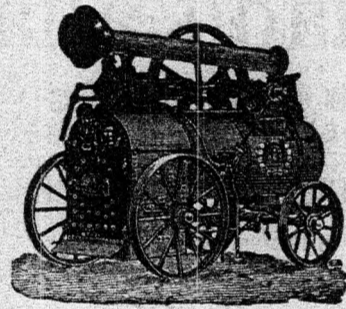
Az 504. számú gyorsvonat indul Budapesti kel. p.-udvarról délután 1 óra 55 perckor és Kolozsvárra éjjel 10 óra 08 perckor érkezik; az 503. sz. gyorsvonat Kolozsvárról reggel 5h 23' indul és Budapestre délután 1 óra 50 perckor érkezik.

(Utánnyomás nem díjazt.)

Fehér Miklós

gépgyára

Budapest, IX., Üllői-út 23. szám.

CSEREÜZLETEK lokomobílok és cséplőgépekre költésnek.

Ajánlja a m. kir. államvasutak gépgyárában készült gőzcéplő garnitúrákat, Compound lokomobílokat stb., raktáron tart mindennemű gazdasági gépet, földmívelési eszközt, továbbá

Jól kijavított

lokomobílokat és cséplőgépeket különböző gyártmány és nagyságban, ajánlja jól felszerelt gépműhelyét gépek javítására és malomszerelvények gyártására.

Mérsékelt árak, kedvező fizetési feltételek.

630 Árjegyzék ingyen és bérmentve.

A Magyar Mezőgazdasági Szesztermelők Országos Egyesülete

Budapest, Köztelek.

Utbaigazítással, felvilágosítással szolgál minden adózási vagy műszaki kérdésben.

Hivatalos lapja a „Magyar Szesztermelő” nélkülözhetlen támasza a gyakorlatnak.

Egyesületi tagok ingyen kapják.

Egyesületi tagdíj egy évre 10 forint. A „MAGYAR SZESZTERMELŐ” előfizetési ára egy évre 5 forint.

7144

797. szám. 1900.

Földhaszonbéri hirdetés.

A m. kir. közalapítványi uradalom f. évi október hó 1-től következő birtokait adja haszonbérbe:

A temesvármegye Hittiyás községben fekvő $94 \frac{493}{1600}$ holdat 6 évre.

A Dragzina községben a Temes folyó jobb partján fekvő $275 \frac{1276}{1600}$ holdat 6, esetleg 12 évre.

A Cserna községben $1121 \frac{189}{1600}$ holdat 12 évre és az Izgár községben $1321 \frac{151}{1600}$ holdat 8 évre.

A haszonbérbeadás zárt ajánlatu versenytárgyalással egybekötött nyilvános szóbeli árverésen f. évi június hó 27-én délelőtt 10 órakor fog eszközöltetni a Buziás fürdőhelyen székelő m. kir. közalap. gazd. ker. föltisztás hivatalos helyiségében.

Ezen határnapra bérteni szándékozók azzal hivatnak meg, hogy 1 Kor. bélyeggel ellátott és kellő bánatpénzzel felszerelt írásos zárt ajánlataikat, melyben a holdanként megajánlott évi haszonbér összege számokkal és betűkkel kiirandó és kijelentendő, hogy ajánlattevő a bérbeadási feltételeket ismeri s azoknak magát aláveti, — bértárgyanként külön borítékozva a fenti határidő előtt előírt Főtisztasághoz nyujtsák be, a borítékára feljegyezvén, hogy az ajánlat, mely bértárgyra szól.

Bánatpénzül a bérteni szándékolt birtoktest minden holdja után Kettő (2) korona csatolandó a zárt ajánlatokhoz vagy teendő le a szóbeli ajánlat megtétele előtt készpénzben vagy az állam által óvadékképesnek elfogadott értékpapirokban.

Kikiáltási ár év és holdanként:

a hittiyási $94 \frac{493}{1600}$ holdnál	44 kor.	20 fill.
a dragzinai $275 \frac{1276}{1600}$ "	26 "	" "
a csernai $1121 \frac{189}{1600}$ "	12 "	10 "
az izgári $1321 \frac{151}{1600}$ "	9 "	20 "

Oly egyének, kik gyámhatalom vagy gondnokság alatt állanak, ugyszintén a kik az uradalommal szemben hátralekos tartozatban vannak, vagy bármilyen czimen perben állanak az árverésből ki vannak zárva.

Elkésve érkezett vagy utóajánlatok valamint kellően fel nem szerelték figyelembe vétetni nem fognak.

Az ajánlattevők közti szabad választási jog az uradalomnak fentartatik.

A részletes haszonbéri feltételek alólírott föltisztásnéél, valamint a hittiyási birtokra vonatkozólag a nagyköveresi, dragzinai és csernai birtokokra vonatkozólag a török-szákosi, és az izgárra vonatkozólag a zsidovini uradalmi ispánságoknál is a szokásos hivatalos órák alatt betekintethetők vagy érdeklődők költségein lemásolhatók.

Buziáson, 1900. évi május hó 17-én. 986

A m. kir. közalap. gazd. ker. föltisztás.

KADÁR GYULA szab. gyorslöhére-magfejtő-gépgyára Nagyváradon.

T. cz. Van szerencsém a nagyérdemű gazdaközönség és géptulajdonosok becses figyelmét felhívni a szabadalmazott **gyors löhére- és luczerna-mag cseplő és gubózó gépre**, mely nemcsak magas munkaképességénél fogva mulja felül az eddig létező összes ilyenmű gépeket, hanem azon előnyénél fogva is, hogy vele a cseplés és gubózás egyszerre végezhető, de egyedül a gubózást is kitűnő sikerrel végzi.

Ezen szabadalmazott löhére- és luczerna-mag cseplő dob, mely minden cseplőgéphez alkalmazható, két részből van készítve, illetve a rászertelt csavarok segítségével két különböző hengerpalástot lehet képezni és pedig az etető nyílásnál levő hengerpalásnak nagyobb átmérőt szükséges, mert itt több gubót vesz be. Míg a kiömlő nyílásnál levő hengerpalást szűkebb átmérőjű paralellra állítható, mi a kifejtés fötényezője.

Találmányomnak nemcsak meglepő munkaképességéért szavatolok, hanem azért is, hogy bármely eddig létező heremag-fejtő ellenében kétszerannyi magot fejt majdnem félannyi erővel. Hogy ezen találmányom mily előnnyel működik a gazdaság terén, az számos elismerő levelekből, melyeket a nagyérdemű gazdaközönségtől kaptam, világosan kitűnik.

Megrendeléseknél szükséges a dob hossza és körmérete, ugyszintén a nagy törekrosta hossza. Ára teljesen felszerelve **160 korona**. Teljes tisztelettel

Kádár Gyula szab. gyorslöhére-magfejtő-gépgyára Nagyváradon.

ELISMERŐ LEVELEK:

T. Kádár Gyula géplakatos mester Nagyváradon.

A küldött ujonnan szabadalmazott új gyors löhéremagfejtőjét, a mai napon használatba vettem minden átalakítás nélkül, a cseplőgéphez használtam, úgy, hogy a cseplést és gubózást egyszerre teljesíti, ugyanígyra jól sikerült, hogy a heremagot egyenesen zsákba kaptam; ezt óhajtom Önnek tudomására adni.

Tisztelettel

Szt. Jobbi gazdaság kezelőse.

Nagyvárad, lat. szeri. káptalan misztói gazdaság.

Tekintetes Kádár Gyula urnak Nagyváradon.

Van szerencsém ezenel tudomására hozni, hogy a fenti gazdaság részére Öntől vásárolt löhéremagfejtő dobbal teljesen meg vagyok elégedve, mert míg egyfelől azáltal tesz kitűnő munkát, hogy egyenesen dolgozik, s nem kell külön le gubózni, addig másfelől érdeme az, hogy tisztán s gyorsan dolgozik s a magot mind kiveszi.

Kelt Micske pusztán, 1897. okt. 15.

Tisztelettel

Jancsó Lajos kápt. urad. gazdatiszt.

Ezenkívül birtokomban vannak az alant felsorolt birtokosok és gazdaságok elismerő levelei, melyek mind a szabadalmazott löhéremagfejtő gép használatosága mellett bizonyítanak. A többek között felemlitem és kívánatra megküldöm: Szunyogh Szabolcs nagybirtokos Esztár, Schwartz Gyula nagybirtokos Gyapoly, Pusztai-Alesi gazdaság, gr. Csekonics Eödre uradalma Hosszú-Pályi, Uradalom Ó-Siska, Uradalom Margitta, Uradalom Székelyhid, Parkas Ferencz Csehtelke, Szacsavay Akos Kigyik, L'chtenstein Menyhért Balmaz-Ujváros, Diamand Béla Nagyvárad, stb.

Kapható

egész éven át legelső rendű fiatal nehéz

erdélyi igás ökör

Papp Antalnál,
Szamosujvárt.

A készlet egész éven át állandóan
800-1000 darab. 909

Magyar kir. államvasutak.

Budapest-jobbparti üzletvezetőség.

Hirdetmény.

Értesítjük a t. című közönséget, hogy Budapest keleti pályaudvartól—Gödöllőig és vissza f. 6. június hó 3-tól szeptember 30-ig minden vasár- és ünnepnapon az alábbi menetrend szerint egy-egy személyvonat fog I. II. és III. kocsisoztályokkal közlekedni, mely vonatok rendes menetjegyekkel vehetők igénybe.

I. vonat	Állomások	II. vonat
2.20 délután	Ind. Budapest k. p. u.	Érk. 7.50 este
2.30 "	Kőbánya f. p. u.	7.40 "
2.51 "	Rákos	7.34 "
3.01 "	Rákos-Keresztúr m. r. h.	7.24 "
3.04 "	Munkás-Otthon 10. sz. őrh. f. m. h.	7.21 "
3.09 "	Rákos-Csaba	7.16 "
3.18 "	Pécel	7.08 "
3.31 "	Isaszegh	6.56 "
3.43 "	Érk. Gödöllő	Ind. 6.45 "

Az állomások neve mellett balról álló idő adatok felülől lefelé s a jobbról állók alulról felfelé olvasandók.

Budapest, 1900. május hó.

Üzletvezetőség.

Utányomás nem díjazatik.

PAUCKSCH, BUDAPEST, József-kör ut 25.
 H. PAUCKSCH részvénytársaság
 főtelepe.

Törzsgyárunk **LANDSBERG a/W.**
 gépgyár, vasöntőde, gőzkazán-gyár és rézműves-műhely
 53 éves fennállása óta
 mint legkiválóbb különlegességét
 legjobban jövedel-
 mező

SZESZGYÁRAT

rendezett be a
 legújabb rendszer szerint.
 50 év óta körülbelül 1800 telepet álli-
 tottunk fel.

Szállítjuk továbbá a szükséges berendezéseket **szeszflomítók,**
keményítőgyárak, tejgazdaságok számára, átveszük régi szesz-
 gyárak teljes átalakítását és egyes szeszgyári gépet vagy készüléket is leg-
 jutányosabban szállítunk.

Megkereséseket **Paucksch, Budapest, József-körut 25.** címre kérjük.
 (Gyártelep: Kőbánya.)

ALAKULT 1856.

KÜHNE E. gazdasági gépgyára
MOSONBAN.
 Főraktár:
 Budapest, VI., Váci-körut 57a.

a nyári időnyre ajánlja elismert
 szerkezetű, és kivitelű eredeti amerikai
 „Osborne“-féle
fűkaszáló gépeit
szénaforgatóit
marokrakó
és kévekető
aratógépeit,
 melyek hazai földön is ismételve legelső
 díjakkal kitüntettek.

Saját készítményű **szénagereblyék**
 legjobb körisfából. Egy és többsoros
kapálógépek (Columbia cultivátor
 66 korona).

Járgányos és motoros cseplőgépek rosták, konkolyozók.
 Részletes árjegyzékek rendelkezésre állanak.

Faragó-féle
Csüdsömör-kenőcs.
 Biztos hatású szer, csüdsömör, hám és nyeregtrés ellen.
 Faragó-féle
Verseny fluid.
 Izom, ízület-rándulás, valamint rokkantság esetében
 kitünőnek bizonyult.

Mindkét szer, környékbeli több nagyobb uradalom-
 nál, valamint kisebb gazdáknál kipróbálva; már
 több év óta igen jó eredménnyel használta'k.
 Kapható a feltaláló és készítőnél

FARAGÓ ÖDÖN
 gyógyszerésznél 859
 Tót-Komlós Békés-megye.

1 nagy tégely Csüdsömörkenőcs	2 korona.
1 kis	1 „
1 üveg Versenyfluid 3 deciliter	2 „

Lapunk kiadóhivatalában megrendelhető:
A sertés javítása és hizlalása
 gazdák és hizlalók használatára.
 Irta K. Ruffy Pál.
 Ara portómentes küldéssel 1 forint 10 krajczár.

The Johnston Harvester Co.
 amerikai aratógépgyár BATAVIA N.-Y. Amerika.

Ajánlja az egész világon legjobb hirnévnek örvendő utólérhetetlen

fűkaszálóit,
marokrakó aratógépeit,
kévekető aratógépeit és
egész aczél gyűjtőit

a legtekélyesebb kivitelben, olcsó árban teljes szavatosság mellett.
 Ábrás árjegyzékkel és felvilágosítással ingyen és bérmentve szolgál

Bächer Rudolf
 és
Melichar Ferencz
 gépgyárosok, mint
 magyarországi vezérképviselőink
BUDAPEST,
 VI., Nagymező-utca 68. szám.

Mirdetési ár 15 szög 60 fillér ezen felül minden sző 4 fillér, feltűn betűkkel 8 fillér Cím közlése-
nél minden beiktatásnál 60 fillér bélyegilleték.

KIS HIRDETÉSEK

Csak menőszedők és a munkodalom terményei,
továbbá állást keresők és azok hirdetésnyel
vételek fel a kedvezményes rovásban.

Csak oly levelekre válaszolunk, melyekkel válasza szükséges levélbélyeget vagy levelezőlapot küldenek.

BETÖLTENDŐ ÁLLÁS.

Magtáros.
ki a gazdaság más ágában is jártas, felvétetik. Szorényi igényű, nőien folyományok ajánlatokat küldjék Kunold Frigyes számlátörő címére Rácz-Egres, u. p. Simontornya. 984

Keresztetik
vasmegyeri gazdasága u. p. Kemence (Szabolcs megye) Deutsch Géza urhoz lehetőleg azonnali belépésre, nő, megbízható gazdasági. Felvétel részvételt elküldjék iskolai végzettség, dohánykezelésben jártasok és német esetleg két nyelvet bírók. Egyelőre ki-
sogító tisztnek alkalmaztatik. 1012

Mezei
gazdaságban jártas gyakorlati, ki a gazdasági könyvvizsgáló jel érte felvétetik. Fizetés 500-600 korona és ellátás. Ajánlatok küldendők Bacs Béni címére Bályon u. p. Szirak Nógrád-megye. 1016

Tejgazdasági
iskolát végzett tehénész július 1-re felvétetik gazdaságomban. Hízonitványokkal felvételre nem küldendők — Dunygyászky Istvánnak Bács Szt-Tamásra küldendők. 999

A p-fási
uradalomnál egy irnok állás azonnal betöltendő. Felvételre csak valamelyik gazd. tanintézetet jó sikerrel végzett egyének; némi praktissal bírók előnyben részesülnek. Évi fizetés 520 korona készpénz s mosás és takarításon kívül teljes ellátás. Pályázni óhajók végbírányok másolatával felsorolt folyományokat gróf Hoyos Wenczeim Fülöp ur órántóságához — az uradalmi intézőség címére P. Fás, posta Kőrös-Ladány Békésmegye küldendők. 978

Méltóságos
gróf Mailath József ur karádi uradalmában, a cséplési időnyre — kezdőleg annak végzettség vérték fel. Gyakorlati bírók előnyben részesülnek. Fizetés havonként 60 korona, élelmezés és lakás. Sajátkezűleg írt kérvények és bizonyítványok az uradalmi tisztartásokhoz Pta. Karád, posta Sárospatka küldendők. 972

ÁLLAST KERESŐK.

A gróf Esterházy-Féle csakvári földmives-iskolát több, részben a katonasorozáson már túllevő, részben már feleséges növendék vézi június hó végén. Mindannyi egyszerű földmives, ki a gazdaság és földmivelés minden ágában jártas. Ezeket igénybe venni óhajók forduljanak a bér megjelölése mellett az iskola igazgatójához. 875

Mezőgazdasági
szeszgyári képviselést keres egy legjobb ajánlatokkal rendelkező kereskedőmivel képzett egyén. Ajánlatok egy budapesti mint a vidéki vendégséget ismeri, eddig is Magyarországon mint utazó Magyarországon és Ausztriában működött. Esetleg elfogad szeszgyári szakmába vágó bármily más alkalmazást, vidéken is. Szíves megkeresések S. 120. jelleg alatt a kiadóhivatába keressék.

Földmives-iskolát
végzett, 2 évről kitűnő szolgálati bizonyítvány van, jelenleg nagyobb béruralommal ideiglenesen van alkalmazva, 25 éves, nőien, arányos ki-szolgálattal állít, egy a gazdaság valamint az irtás teendőiben jártas, bármely gazdaságban állást keres. Cím a kiadóhivatában; 962

Ispáni
állást keresek 29 éves r. kath. nősen egyén, debreczeni földmiskolát sikerrel végeztem, 1 évig nagy bírtokban mint gyakorlatnok működtem, 5 év óta oly gazdaságba vagyok alkalmazva mint kezelt tisz, hol 45 hold dohány termelés, 40 hold szőlőtelep, és nagyobb tehénészetel van óssza kötve. — Állásomat október 1-én hagyom el, ugyan az időre szorényi igényűk mellett ismét állást keresek. Cím a kiadóhivatásban. 948

Egy
jó házból való 19 éves izraelita fiatal ember gazdasága gép-művelő, kolesár; vagy ehhez hasonló gyakorlati állásra óhajtatna menni nyárra vagy egész évre csekély fizetéssel. Azonnal felvételt. Cím a kiadóhivatásban. 943

24 éves,
keresztény, hadmentesített fiatal ember, ki IV. polgárit és debreczeni földmives-iskolát végzett, három évig egy gróf uradalomban mint irnok volt alkalmazva, irnok vagy ennek megfelelő állást keres. Cím megküldhető a lap kiadóhivatában. 968

Intelligens
középkorú nő gazdasági állást keres, inkább jobb bánásmódot, mint fizetést igényel. Jártas a házi gazdaság minden ágában, baromfi-velésben stb. Kétféle főz. Cím a kiadóhivatában. 961

Kezelőtiszt
állást keres, 38 éves, ev. ref. vallású, cséplős, okleveles gazdatiszt, ki 14 évig gyakorlati bíró, kitűnő bizonyítványokkal rendelkezik, azonnal állást foglaltat. Cím a kiadóhivatásban. 979

Gazdasági
tanintézetet teljes sikerrel végzett 32 éves nőien egyén azonnali belépésre a legserényebb feltételek mellett megfelelő állást keres. Cím a kiadóhivatásban. 968

Vadász
állást keres mezőgazdasági iskolát végzett és szakvizsgát tett feldhietlen erkölcsű, erőséletben, vadászatosan teljesen jártas egyén. Állást barmikori elfogaltatja. Cím a kiadóhivatásban. 984

Ispáni
vagy külceéri állást keres, debreczeni földmives iskolát teljesen végzett, szolgálatai után kitűnő bizonyítványokkal rendelkező s teljesen megbízható erély és ref. vallású 40 éves özvegy egyén. Állását barmikori elfogaltatja. — Kétféle, azonnal meg is nőülhet, hajlandó a nyári időnyre is mint kisegítő elemenni. Cím a kiadóhivatásban. 980

Keszthelyi
m. kir. gazdasági szakiskola általános írás eredményével végzett fiatal gazdasz alkalmazási keres a nyári június, július és augusztus hónapokra. Cím: Fodor Pál, Horvát, Csongrádmegye. 1005

A sárvári
m. kir. gazdasági szakiskola végzett tanuló, kik részben 20-22 éves (és előzőleg már földmives iskolát végzett) fiatal emberek, részben 30-35 éves, értelmese paraszt-emberek, megfélemlítő szolgálattal keresnek a f. év június közepétől kezdve. Megkeresések a m. kir. gazdasági szakiskola igazgatójához intézendők. 982

Földmives iskolát
és 4 középszályt végeztem, 5 évig gyakorlatomból 3/4 évét egyhelyen mint segéd, majd mint kezelőtiszt töltöttem. A gazdaságban teendőknél kívül a könyvvezetésben is jártas; nő, családtalan, 32 éves, rom. kath. vallású vagyok; kisebb gazdaságokban kezelő, vagy nagyobbban segédviszt állást keresek. Cím a kiadóhivatásban. 970

Kezelőtiszt
állást keres egy 36 éves keresztény, nő, okleveles gazda, a gazdaság minden ágában jártas. Beszámlyaról, néméttől és tőlt. Jelenlegi földmivelésben állást keres, a kiadóhivatásban. 990

Gazdasági
irnoknak a tanítók 8 gimnáziumot végzett és 5 évig gyakorlati bíró fiatal ember. Állást azonnal elfogaltatja. Cím a kiadóhivatásban. 984

Földmivesiskolát
és szeszfőző tanfolyamot végzett, expansív gépkezelő oklevéllel bíró, 27 éves, rom. kath. vallású fiatal ember, a gazdaságban 6 évig gyakorlati az egyszerű és keztős könyvvezetésben jártassággal, megfelelő állást keres. Cím a kiadóhivatásban. 1007

Gépezs,
ki a különféle szalmás gabonának, és különösen a főhercepsélt 1800 évi gyakorlat után tökéletesen érti, cséplési időnyre alkalmazást keres. Szíves megkereséseket alant címre küldjék József gépezs Budapest, VIII. ker., Bezeredy-utca 8. sz. ajtó 9.

Önálló
kezelőtiszt, 20 évig gyakorlati, ki 10 minőségben egy nagyobb uradalomnál hosszabb ideig alkalmazva volt, magvarit, németül beszél, azonnal belépésre állást keres. Cím a kiadóhivatásban. 986

ÁLLATOK. Eredeti Rambouillet kosok 157 mindenkor nagyobb mennyiségben, és választékban kaphatók gróf Herberstein Albert uradalmi igazgatójához írt Strilek, Morvaország.

340 drb
egy éves, 40 drb két éves és 90 drb három éves erélyű jó minőségű ökrökön van eladó Bogdánffy Gábor cseztényi gazdaságában. Posta: Esztény, Szolnok-Doboka megye. 973

Eladó.
Két teljesen belovagolt, magasvérű, szelid természetű, 6 éves horfű, melyek kocsihoz is járnak. A 160 cm. nagyságú, szürke színű és ára 600 kor., míg a 154 cm. nagyságú sötétjéle ár 800 kor. Cím a kiadóhivatásban. 990

Eladó.
Két teljesen belovagolt, magasvérű, szelid természetű, 6 éves horfű, melyek kocsihoz is járnak. A 160 cm. nagyságú, szürke színű és ára 600 kor., míg a 154 cm. nagyságú sötétjéle ár 800 kor. Cím a kiadóhivatásban. 990

Eladó.
Két teljesen belovagolt, magasvérű, szelid természetű, 6 éves horfű, melyek kocsihoz is járnak. A 160 cm. nagyságú, szürke színű és ára 600 kor., míg a 154 cm. nagyságú sötétjéle ár 800 kor. Cím a kiadóhivatásban. 990

növendék ökrök és üsző borjakat ugyiszintén legprímabb lektől való és jármos ökröket legújtanosabb áron ajánlanak: Klein és Spitzer Kis-Czelli kereskedők. Megrendelések egyezség szerint barmikori is elfogadtatnak.

Tolnamegyéből
az anyjában jött bonyhádi 10 hónapos szépen fejlett bika borja eladó 160 koronáért Kőrös-Ladányban Herkely Jánosnál. 998

Jutányos áron
4 darab kitűnő egy és fél éves agár eladó. Cím a kiadóhivatásban. 994

Eladó
Intháll tehenek. Gazdaság felosztása veggett 35 drb erdelti Tiroból importált fiatal borzodros intháll fejtesétn eladó. Értekezhetni br. Rothenthal Józseffel Kolozs-Kara. 998

Eladó lovak.
Egy jól behajtott négyes, 150-160 cm. magasságú, továbbá 4 db 4-5 éves csikó, kezes és négyesben eladók Wodlaner János gazdaságában, Maglód, Pest megye. 1014

2 dán dogg
gyönyörűen fejlett példányok. hónapok kan- és szuka eladók. Cím a kiadóhivatásban. 981

VEGYRESEK. A sárvári m. kir. tejjgazdasági szakiskola legkiválóbb tanfolyama augusztus 6-án kezdődik és december 31-ig tart. Felvételi feltételek az intézeti igazgatósnál megkérdezhető. Sárvár, Pa.-Láncon. 983

FALB

az idén is sok esőt jósolanyári hónapokra, tanácsos lesz tehát a gazdaságunk jó, a legelőn ponyvákra gondoskodni, nehogy kaszálk beázzanak. A Fischer-féle, szákes ponyvagyárt (Budapest, Nagykoronamegye) katalógust ajánlatjuk, mely kívánatra mintákat ingyen barmenve küld. Használt, jó karban lévő ponyvák és mindenem u. szakkok a legolcsóbb áron ugyanott kaphatók. Ponyvagyártól eszünk-intézet.

Repcze, árpa, buza stb. aratásra és szalma takarmány adagolásra

használya a garda 100 keresztelést biztosan 6 koronát megtakarít buzákötéllel szemben. 1. szám ezre 14 korona 2. " " 12 " 3. " " 10 " a palánkai vasúthoz szállítva. Tesék prospektus és gazd. kőtáru árjegyzéket kérni.

Számadások
felülvizsgálást nagyobb uradalmaktól elfogadják egy volt gazdasági hivatalnok. Cím a kiadóhivatásban. 987

Eladó
egy 720 (1200 [61] holdas buza-termő tiszabéri tagos bírtok, 50 hold dohány engedélyvel, két lánnyal, pompás 7 holdas kerttel, esetleg teljesen felszerelve és berendezve. Vasúti állomásról 3/4 órányira. Ár 240,000 korona. A bírtokhoz 30,000 kor. nagybani teher átvétel. Értekezhetni dr. Horváth József tulajdonossal. Cím: Beszte-recci-Vártanya, u. p. Demecser, Szabolcs megye. 988

Tenyésztés
felosztása miatt eladó 15 darab 2 1/2 éves kondor szőrű anya és 1 drb 2 1/2 éves kondor szőrű kan sertések, vízszint átmennék. Szántó Lajos, u. p. Dad, (Körmény) 989

Eladó
egy jó karban lévő 8 lőerejű Shuttleworth-féle cséplő garmitura Tudakozódhatni Vögl Nándor számtartónál Óreglak (Somogy megye.) 1002

Két
város és két vasútállomás közlőben 450 hold buza-termő szántóföldből álló birtok, 61 szobás ur lakással és gazdasági épületekkel túsán ellátva, még hátralévő hét évre folyó évi október 1-re átadó. Cím a kiadóhivatásban. 1010

Keresek
októberre vagy új évre 70-150 300 holdas kisbírtokot bérebe és instruktózával. Ajánlatokat „Ki birtok 1900. sz.” alatt továbbít a kiadóhivat. 1005

Vizhatlan kocvitakarók repcze, 965

gabona és kazal ponyvák, mindenféle zsakokat, és mindenem használra szállít azonnal és legolcsóbban Leop. Langer, Brünn, Zollhausgasse 5.

Zalavármegye
Andráshidat közlőben Zalaegecszeg vasúti állomáshoz 5 kilométer távolságra egy 250 magyar holdból álló gazdasági birtok azonnal és lakással ellátott bírtok azonnal bérebe esetleg örök áron eladó. Cím a kiadóhivatásban. 1010

Kitűnő bírtok!!!
850 holdas, u. p. 500 hold szántóföld, 220 hold rét, 180 hold erdő és legelő, közel a vasúthoz, aratással felszerelssel csatló viszonyok miatt 125.000 forintért kedvező ártételekkel eladó. Közlebbit Österreicher Bernátnál Nagy-Ranisza. 926/b

„Agricol“
Ausztria, Magyarország és Olaszországban szabadalmazott, puha s hideg vízben könnyen oldódó Káli-szappan, rovarölő alkatrészekkel. Legjobb övszer a szőlőessző rovarkok ellen, különösen szénaféreg (bochilis ambriquella) levéttek és vérttek (schizoneura) a gyümölcsfák, ugyiszint vetemény, réti füvek és virágféreg ellen. Árjegyzék és használati utasítás kívánatra ingyen.

F. Fenderl & Co. szappangyára 730 TRIEST, Via Limitanea 1.

Szenzációs újdonság! Szerencsemalacz.
Preparált agyagból, a sörétől 6-8 tö képzett. Ára: nagy ... 1 kor. kicsi ... 80 fill. Nagyobb mennyiség vételénél árengedmény.

Radwaner és Rónai
magkereskedők, Budapest, V., Nádor-u. 8. Gépolajok és egyéb gazdasági cikkek a legújtanosabbban. Helyközli telefon 34-90. Tesék árjegyzéket kérni.

Kiváló szállítóképes és romonált csej közléseket díjaz tervzett vagy szilveszter osztorfényokról szavatly vagy vízvezeték berendezésekre vonatkozó cizmekért; magras jutalékok fizet megrendelések közvetítéséért. — Ajánlatok „Discretion 5.” jelleg alatt „Radolf Mosse, Wien Stadt” közvetít. 798

Lancaster-fegyver. 12-os Spring er-féle bécsi gyármány, sörére vagy golyóra, 80 frírt eladó; ugyanott egy 12-os Lancaster fegyver 35 frírt eladó. Cím a kiadóhivatásban „Fegyver” jelleg alatt. 978

ELADUNK és kölcsön adunk u. p. egyszer használt viz-hatlan

TAKARÓ PONYVÁKAT, mindenféle nagyságban, új és használt mindennemű **TERMÉNY ZSÁKOT** repczeponyvakat a legújtanosabb áron, illetve kölcsönadók mellett **KOHN ÉS STEIN** zsák és ponyva gyári raktár BUDAPEST, V. Béla-u. 5.

Szabadalmazott Kosárbetétek
Egözseptőgépek számára, kaphatók a feltalálónál, teljes felelősség mellett, hogy tisztá cséplést lehet vele végezni a legrosszab esetben is.

A kosárbetétek árai:
4 lőerejű géphez 60 kor.
6 " " " 70 "
8 " " " 80 "
10 " " " 90 "
Megrendelés esetén a kosár szélességének mérete beküldendő
Bajzath Ignác, Székelyhid. 762

GŐZEKÉKET, GŐZ-UTIHENGEREKET

GŐZ-UTIMOZDONYOKAT

a legalkalmasabb szerkezettel és legolcsóbb árak mellett szállít

JOHN FOWLER & Co.

Telefon 42-50. **BUDAPEST—KELENFÖLD** a vasútdőzsény szomság.

Iroda, raktár, javítóműhely.

Közlekedés vasúton és villamos vasúton.

Keleti J. orvosi műszergyáros
* * Budapest. * *
Főraktár: Koronaherceg-utca 17. sz.
Gyár: (Motor-erővel) IV., Károly-laktanya.
Állandó nagy raktár mindennemű állatorvosi és gazdasági műszerekből, a legújabb előírás szerint. Olcsó és jutányos árak.
Javítások és működésrölések elfogadtatnak.
Képes árjegyzék ingyen.

A Szegedi kenderfonógyár részv.-társ. Szegeden ajánl arató gépekhez való elismert kitünő minőségű

manila kévekötőfonalat,

valamint egy külön eljárással a ezélnak époly jól megfelelően előállított, több nagy uradalomban kipróbált, **20%-al olcsóbb kévekötőfonalat magyar kenderből** minden aratógép szerkezetnek megfelelő gombolyagban. Ugyanott gazdasági kötélárak és valódi kenderzsákok jutányos árban kaphatók.

822

Kitüntetés
1897. Kisbér nemzetközi vetőgépverseny első díj: állami arany érem.
Lévai nemzetközi vetőgépverseny első díj: nagy üzemre arany érem.
1898. Hódmezővásárhelyi vetőgépverseny első díj: arany érem.
Marosvásárhelyi vetőgépverseny első díj: arany érem.
1899. Szegedi kiállítás első díj: legnagyobb elismerés.

WEISER J. C. gazdasági gépgyára

NAGY-KANIZSÁN.

Ajánlja:

Magyarország

legújabb és

legjobb 7583

vetőgépét,

szabad, kiváltható kapacsuklyókkal ellátott

sík és hegyes talajhoz egyaránt alkalmas

ZALA-DRILL

vetőgépét, továbbá szab. „Perfota” olcsó és igen jó, könnyű vetőgépét, legjobb szerkezetű Saak-rendszerű aozólekéit, beronált, járgányait, szénagyűjtőt, rostált és mindenféle gazdasági gépeit.

„Planet jr.” rsz. kézi-toló répakapa és töltőgető, a 10 frt. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

BIRDETÉSEK

felvételnek a kiadóhivatalban **BUDAPEST,** 1151-át 25-dik szám.

Szegedi Zsákok.

Gabonazsákokat
nyers és vízmentesen telített
ponyvákat,
KÖTÉLNEMŰEKET,
az elismert legjobb minőségben szállít a
Magyar Vitorlavászon- és
Kendergyár

Salzmann és Társa.
Központi megrendelés iroda:
Budapest,
V., Nádor-utca
20. sz.

SANGERHAUSENI GÉPGYÁR

Magyarországi gyártelepe

BUDAPEST, KÜLSŐ VÁCZI-UT 1443. SZÁM.

Első és egyedüli magyar special gépgyár.

GYÁRTMÁNYOK: az összes mezőgazdasági iparágak számára szükséges gépek. Nevezetesen:

Czukorgyárak, Sörgyárak, Malátagyárak és Szeszgyárak teljes berendezése és átalakítása. Szaktekintély mezőgazdasági szeszgyárak és czukorgyárak terén.

Szeszgyárak berendezése hosszabb lejáratu törlesztéses kölcsön mellett.

Minden szakbaváló felvilágosítással, tervekkel, költségvetéssel készséggel szolgálunk.

Mezőgazdasági célokra mint hajtóerő kiváló gyártmánya a **HOFFMEISTER-GŐZMOTOR**

a legjobb, a legolcsóbb és legbiztosabb gőzgép. — Helyettesít minden gőzgépet és locomobilt. — Cséplésre és minden egyéb gazdasági gép hajtására a legalkalmasabb. — Fűthető szénnel, fával, cserrel és minden egyéb hulladékkal. — Minden nagyságban, 1/3 lóerőtől kezdve egész 30 lóerőig gyártjuk. 8173

